

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Roční operační vyhodnocení OP LZZ 2009

PODPORUJEME VAŠI BUDOUCNOST

www.esfcr.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zadavatel:

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1
128 01 Praha 2**

Zpracovatel:

**RegioPartner, s.r.o.
Prosecká 412/74
190 00 Praha 9**

Tato zpráva je výstupem ze zakázky "Roční operační vyhodnocení OP LZZ 2009" financované z projektu technické spolupráce OP LZZ "Zpracování evaluací, analýz a odborných studií pro OP LZZ 2008-2015" (číslo projektu CZ.1.04/6.1.00/09.00016).

V Praze, dne 26. 2. 2010

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK.....	6
EXECUTIVE SUMMARY (MANAŽERSKÉ SHRUTÍ)	10
1. ÚVOD	16
1.1 Východiska řešení projektu	16
1.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	16
1.3 Cíle evaluace	17
1.4 Realizační tým.....	18
2. PRŮBĚH EVALUACE.....	19
2.1 Použité výzkumné a evaluační metody	19
2.2 Přehled plnění úkolů a aktivit projektu	22
2.3 Harmonogram projektu	23
3. HODNOCENÍ POKROKU PROGRAMU SMĚREM K DOSAŽENÍ OBECNÝCH CÍLŮ SPOLEČENSTVÍ A RELEVANTNÍCH NÁRODNÍCH POLITIK	24
3.1 Hodnocení naplňování obecných cílů Společenství v operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost.....	25
3.1.1 Nejdůležitější zjištění dle jednotlivých prioritních os.....	27
3.1.1.1 Prioritní osa 1 - Adaptabilita	27
3.1.1.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce	28
3.1.1.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti	29
3.1.1.4 Prioritní osa 4 – Veřejná správa a veřejné služby	30
3.1.1.5 Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce	31
3.2 Zohledňování horizontálních témat.....	31
3.3 Shrnutí dílčích zjištění a doporučení	33
3.4 Odpovědi na evaluační otázky	33
4. HODNOCENÍ VÝVOJE VĚCNÉHO POKROKU V OBLASTECH PRIORITNÍCH OS 1 AŽ 6 S OHLEDEM NA PŮVODNĚ STANOVENÉ CÍLE A DŮRAZEM NA KVALITATIVNÍ ANALÝZU	35
4.1 Hodnocení socioekonomického kontextu a udržitelnosti operací.....	35
4.1.1 Analýza celkového socioekonomického kontextu	35
4.1.2 Situace cílových skupin a dopad socioekonomických změn na implementaci programu	38
4.1.3 Udržitelnost operací a jejich monitoring z pohledu ŘO.....	46
4.1.4 Shrnutí dílčích zjištění a doporučení	48
4.1.5 Odpovědi na evaluační otázky	49
4.2 Hodnocení průběhu výzev a projektů.....	49
4.2.1 Hodnocení naplňování specifických cílů dle jednotlivých PO	50
4.2.1.1 Dekompozice specifických cílů na jednotlivé výzvy	50
4.2.1.1.1 Prioritní osa 1 – Adaptibilita	50
4.2.1.1.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce	51
4.2.1.1.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti.....	52

4.2.1.1.4	Prioritní osa 4 – Veřejné správa a veřejné služby.....	52
4.2.1.1.5	Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce.....	53
4.2.1.1.6	Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ	54
4.2.1.2	Dekompozice specifických cílů na klíčové aktivity projektů	55
4.2.1.2.1	Prioritní osa 1 – Adaptibilita	55
4.2.1.2.2	Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce.....	56
4.2.1.2.3	Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti.....	58
4.2.1.2.4	Prioritní osa 4 – Veřejné správa a veřejné služby.....	59
4.2.1.2.5	Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce.....	59
4.2.1.2.6	Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ	60
4.2.1.3	Schopnost dosažení očekávaných přínosů projektů	60
4.2.1.3.1	Prioritní osa 1 – Adaptibilita	60
4.2.1.3.2	Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce.....	61
4.2.1.3.3	Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti.....	62
4.2.1.3.4	Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ	62
4.2.2	Hodnocení projektů ve vztahu k regionálním potřebám trhu práce	63
4.2.2.1	Shrnutí hodnocení projektů ve vztahu k regionálním potřebám trhu práce	70
4.2.3	Shrnutí dílčích zjištění a doporučení.....	72
4.2.4	Odpovědi na evaluační otázky	72
4.3	Hodnocení specifických hodnotících kritérií a procesu výběru projektů.....	75
4.3.1	Analýza výsledků hodnocení	75
4.3.2	Analýza pravidel pro výběr projektů a externích hodnotitelů.....	78
4.3.3	Analýza výběrových kritérií.....	79
4.3.4	Shrnutí dílčích zjištění a doporučení k problematice hodnocení projektů	94
4.3.5	Odpovědi na evaluační otázky	95
4.4	Odpovědi na globální evaluační otázky týkající se vývoje věcného pokroku v oblastech prioritních os 1. až 6 s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu	95

5. HODNOCENÍ FINANČNÍHO VÝVOJE ČERPÁNÍ V OBLASTECH PRIORITNÍCH OS 1 AŽ 6 97

5.1	Zhodnocení finančního pokroku	97
5.1.1	Prioritní osa 1 – Adaptibilita	97
5.1.2	Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce	97
5.1.3	Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti	98
5.1.4	Prioritní osa 4 – Veřejná práva a veřejné služby.....	99
5.1.5	Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce	100
5.1.6	Prioritní osa 6 – Technická pomoc.....	100
5.2	Analýza absorpční kapacity	101
5.2.1	Prioritní osa 1 – Adaptibilita.....	102
5.2.2	Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce	103
5.2.3	Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti	104
5.2.4	Prioritní osa 4 – Veřejná práva a veřejné služby.....	105
5.2.5	Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce	105
5.2.6	Prioritní osa 6 – Technická pomoc.....	106
5.3	Plnění pravidla $n+3/n+2$	107
5.4	Nastavení finančních toků.....	108
5.5	Shrnutí dílčích zjištění a doporučení.....	110

5.6	Odpovědi na evaluační otázky	110
5.7	Analýza komunikace mezi příjemci podpory, resp.žadateli a ŘO/ZS	111
6.	SOUHRN HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ A DOPORUČENÍ	113
6.1	Hodnocení pokroku programu vzhledem k dosažení obecných cílů Společenství a relevantních národních politik.....	113
6.2	Hodnocení vývoje věcného pokroku s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu.....	113
6.3	Hodnocení finančního vývoje čerpání.....	114
6.4	Souhrn hlavních doporučení.....	115
6.4.1	Vedoucí pracovníci ŘO/ZS	115
6.4.2	Pracovníci metodiky.....	115
6.4.3	Projektoví a finanční manažeři.....	116
6.4.4	Realizátoři projektů	116
7.	LITERATURA A INFORMAČNÍ ZDROJE	118
8.	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	124
9.	SEZNAM GRAFŮ.....	124
10.	SEZNAM TABULEK	125
11.	SEZNAM PŘÍLOH.....	126

SEZNAM ZKRATEK

AMSP ČR	Asociace malých a středních podniků ČR
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CAD	computer-aided design (automatizované projektování)
CIP EQUAL	Program Iniciativy Společenství EQUAL
CF	Kohezní fond
CP	Cizinecká policie
CZV	celkové způsobilé výdaje
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	platební jednotka eurozóny
FS	fokusní skupina
GG	globální grant
GP	globální projekty
GŘ HZS	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru
HDP	hrubý domácí produkt
HT	horizontální témata
CHPD	chráněná pracovní dílna
CHPM	chráněné pracovní místo
IAP	individuální akční plán
IG	Integrované hlavní směry
IOP	Integrovaný operační program
IP	individuální projekty

IPRM	integrovaný plán rozvoje města
IS	informační systém
IT	informační technologie
JPD 3	Jednotný programový dokument pro Cíl 3
Kč	platební jednotka České republiky
KZAM	klasifikace zaměstnání
MC	mateřské centrum
MD	mateřská dovolená
mld. €	miliard EUR
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSC	Monitorovací systém Central
MS	mezinárodní spolupráce
MS ČR	Ministerstvo spravedlnosti ČR
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZdr	Ministerstvo zdravotnictví
MV	Ministerstvo vnitra
NACE	klasifikace ekonomických činností
NASPI	Národní akční plány sociálního začleňování
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NNO	nestátní nezisková organizace
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NPR	Národní program reforem
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS II	klasifikace územních statistických jednotek (sdružené kraje)
obl. podp.	oblast podpory
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	operační program

OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
ORP	obec s rozšířenou působností
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba zdravotně postižená
PCO	Platební a certifikační orgán
PD	prováděcí dokument
PO	prioritní osa
PPŽ	příručka pro žadatele
PPP	příručka pro příjemce
PÚP	pověřený úřad práce
RD	rodičovská dovolená
RIP	regionální individuální projekt
ŘO	řídící orgán
SF	strukturální fondy
SHR	Strategie hospodářského růstu
s. o. ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost
SRR	Strategie regionálního rozvoje
SSZ	Správa služeb zaměstnanosti
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
ÚP	úřad práce
VK	výběrová komise
VPP	veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
TP	terénní pracovník
ZjŽoP	zjednodušená žádost o platbu
ZPS	změněná pracovní schopnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST

www.esfcr.cz

ZS	zprostředkující subjekt
ZSP	zdravotně sociální pomocník
ŽP	životní prostředí

EXECUTIVE SUMMARY (Manažerské shrnutí)

Projekt „Roční operační vyhodnocení OP LZZ 2009“ byl realizován společností RegioPartner, s.r.o. v termínu od července 2009 do února, resp. března 2010. Veškerá zjištění a na ně navazující doporučení vycházejí z detailní analýzy relevantních dokumentů, dat z IS MONIT7+, dotazníkového šetření a realizovaných fokusních skupin.

1. Hlavní zjištění všeobecného charakteru

➤ *Nedostatečná komunikace se žadateli a příjemci*

Z realizovaného dotazníkového šetření a fokusních skupin poměrně jednoznačně vyplynulo, že žadatelé a příjemci postrádají dostatečnou komunikaci s ŘO/ZS během celého programového cyklu. Problém byl identifikován jak v **dostupnosti** odpovědných pracovníků, tak v jejich **kompetentnosti**. Závažnost těchto problémů je u jednotlivých vyhlásovatelů výzev rozdílná, přičemž u některých z nich došlo v poslední době k markantnímu zlepšení, nicméně u žádného není možné stav označit jako uspokojivý.

Doporučení:

- ***Zřízení bezplatné telefonní linky pro žadatele/příjemce na úrovni ŘO*** – pracovníci telefonní linky musí disponovat detailní znalostí běžně dostupných informací o problematice OP LZZ, aby byli schopni odpovídat na dotazy obecného charakteru. U specializovaných dotazů by byla volajícímu doporučena konkrétní odpovědná osoba (projektový manažer, finanční manažer apod.). Argumentem pro toto doporučení je rovněž skutečnost, že bezplatnou telefonní linku využívá většina operačních programů, ve kterých je velký počet potenciálních žadatelů (zejména OPPI, OPŽP).
- ***Posílení personálních kapacit z kvantitativního i kvalitativního hlediska*** – navýšení počtu pracovníků na enormně vytížených pozicích a zvýšení jejich odborných znalostí v oblasti jimi vykonávané.

Adresát doporučení: vedoucí pracovník ŘO/ZS, projektoví a finanční manažeři

➤ *Nevyváženost výstupů hodnotitelů*

Z fokusních skupin a zejména z analýzy hodnocení projektů v IS MONIT7+ vyplývá, že posudky externích hodnotitelů jsou **z pohledu kvality nevyvážené**. Toto zjištění je poměrně závažné, neboť v očích žadatelů tato skutečnost snižuje důvěryhodnost implementačního systému OP LZZ jako celku. Velmi radikálním doporučením, které je však téměř nerealizovatelné, je úplně změnit systém výběru projektů a angažovat interní hodnotitele, kteří by hodnotili obecné části projektu (např. hodnocení žadatele, projektového řízení).

Doporučení:

- ***Zavedení jednotného ratingu hodnotitelů a posílení spolupráce s hodnotiteli*** - ŘO toto již začal realizovat a v nynější fázi je potřeba tento proces dotáhnout do konce, tzn. především uvést do praxe mechanismy, které donutí vyhlásovatele výzev rating používat. Opuštění systému ratingu proto, že ho někteří vyhlásovatelé výzev ignorují, by evaluátor považoval za krok zpátky.

- **Úprava (objektivizace) výběrových kritérií** - úprava výběrových kritérií spočívající jednak v pokusu o objektivizaci výběrových kritérií (těch, u kterých to má smysl – např. hodnocení monitorovacích indikátorů) a jejich lepší definici a dále v diferenciaci některých výběrových kritérií podle prioritních os, resp. oblastí podpory.

Adresát doporučení: pracovníci metodiky

➤ **Překryv některých oblastí podpory (PO2 x PO3), resp. výzev**

Některé oblasti podpory jsou nedostatečně vymezené a důsledkem je překryv poskytované podpory mezi oblastmi (problematická je zejména PO2 a PO3). Tato situace je zjevně již ze strany MPSV reflektována, protože výzvy 54 a 56 směřují k mnohem výraznější specifikaci podmínek.

Doporučení:

- **Jednoznačná specifikace výzev** – vzhledem k tomu, že problém není ve vlastním nastavení programu, doporučuje evaluátor řešit vzniklou situaci detailnější a jednoznačnější specifikací výzev, kde nebude prostor k jejich překryvu. (Doporučujeme stejně výrazně jako výzvy 54 a 56 vymezit i výzvy v oblasti 3.1 (zúžit pouze na akreditované sociální služby) a i ve výzvách v prioritní ose 2 nastavit trend započatý ve výzvách PO3, např. podrobnějším vymezením cílových skupin).

Adresát doporučení: vyhlášovatelé jednotlivých výzev

➤ **Nevyvážené a nedostatečné čerpání v některých oblastech podpory**

Míra čerpání v jednotlivých oblastech podpory je poměrně nevyvážená. Zatímco v PO6 a v oblasti podpory 3.1 již bylo na schválené projekty přiděleno více než 60 % alokace, v oblastech podpory 1.2, 2.2, 3.3 a v PO4 jde jen o 4 – 7 %. Za celý OP LZZ bylo na schválené projekty přiděleno 29 % celkové alokace. Z pohledu schválených projektů se tak splnění pravidla n+3 nezdá ohroženo. Převážná většina projektů je však v rané fázi realizace a celková výše certifikovaných výdajů je téměř zanedbatelná (situace k datu 31. 12. 2009). Při dalším zpoždění výběru projektů a zahajování a průběhu realizace projektů je riziko nesplnění pravidla n+3 v roce 2010 poměrně vysoké. Velmi důležitá pro naplňování pravidla n+3 bude situace u individuálních projektů. Významnější zpoždění většího počtu finančně náročných individuálních projektů může znamenat rozhodující faktor pro nesplnění pravidla n+3.

Doporučení:

- **Zajištění maximální plynulosti projektového cyklu** – nemělo by docházet ke zpoždění výběru projektů a následnému posouvání zahájení realizace projektů, zdlouhavému schvalování monitorovacích zpráv a žádostí o platbu. Všechny tyto jevy výrazně zvyšují riziko nesplnění pravidla n+3. Plynulost čerpání je nutno zajistit po stránce procesní i personální.

Adresát doporučení: vedoucí pracovník ŘO

2. Další zjištění ve vztahu k jednotlivým prioritním osám

Prioritní osa 1

- Projekty v rámci PO1 se zaměřují především na další vzdělávání pracovníků. To je oblast, které se v Česku z hlediska veřejných intervencí dosud věnovalo málo pozornosti, a proto evaluátor věcné vymezení PO1 hodnotí pozitivně.
- Také může evaluátor konstatovat, že PO1 je svým věcným zaměřením v souladu s nadřazenými strategickými dokumenty, ať už se jedná o dokumenty stanovené na úrovni evropské (SOZS) či národní (NSRR, NPR, SRR).
- Převážná část projektů v oblasti podpory se zaměřuje na další profesní vzdělávání v soukromých subjektech, některé zahrnují rovněž zavádění či zdokonalování systému pro řízení dalšího profesního vzdělávání. Problémem velkého množství projektů je skutečnost, že mají nedostatečně provedenu analýzu výchozího stavu a často jsou tak v jejich rámci realizovány vzdělávací aktivity, které je možné považovat za méně efektivní (např. školení v tzv. soft skills pro pracovníky na nekvalifikovaných pozicích). Jako problém vidí evaluátor je také dlouhodobost a udržitelnost výsledků, tj. především skutečnost, jak schopnosti získané prostřednictvím dalšího profesního vzdělávání pomohou zvýšit uplatnitelnost na trhu práce v budoucnosti.
- Jako významný problém vnímá evaluátor skutečnost, že intenzita podpory v současnosti dosahuje 100 % celkových způsobilých výdajů, což vede k tomu, že je podporována řada málo efektivních aktivit. Evaluátor proto doporučuje snížit intenzitu podpory na cca 90 % celkových způsobilých výdajů.
- Intenzita podpory ve výši 100 % celkových způsobilých výdajů je také jednou z příčin velmi vysokého zájmu žadatelů, v některých výzvách je poptávka proti nabídce několikanásobná. Vysoký zájem žadatelů je na jednu stranu určitě pozitivní, na druhou stranu může vzbudit pochybnosti, zda se nejedná o snahu některých žadatelů připravit projekt ne proto, že žadatel má projektový záměr, ale proto, že je zde možnost čerpat z ESF. Část projektů by tak byla bez podpory z OPLZZ v relativně krátkém časovém horizontu stejně realizována (byť někdy v menším rozsahu). Jako určitou negativní charakteristiku je potřeba vnímat rovněž poměrně významný podíl velkých podniků. Evaluátor se domnívá, že by pomoc zejména v oblasti podpory 1.1 měla být určena zejména pro malé a střední podniky a doporučuje zvážit vyhlašovateli výzev v tomto smyslu úpravu budoucích výzev.

Prioritní osa 2

- V rámci PO2 dochází k nerovnoměrnému čerpání v oblasti podpory 2.1 a 2.2. Zatímco v oblasti podpory 2.1 již bylo na schválené projekty vyčleněno 41 % celkové alokace, v oblasti podpory 2.2 to je pouze 5 % alokace. Tento stav shledává evaluátor jako znepokojivý nejen z finančního pohledu, ale i z věcného, kdy aktivity podporované oblasti podpory 2.2 jsou velmi důležité pro efektivní a úspěšnou realizaci politik zaměstnanosti. Pro rok 2010 lze však předpokládat v oblasti podpory 2.2 výraznější věcný i finanční pokrok, protože několik dalších projektů je připraveno k předložení nebo již bylo na počátku roku 2010 předloženo.
- PO2 pracuje s cílovými skupinami, jejichž potřebnost nelze zpochybnit. Právě PO2 lze označit za osu silně zasaženou hospodářskou krizí, která způsobila výrazný nárůst cílové

skupiny a zhoršení její situace. Propad počtu pracovních míst zhoršuje možnosti umístění uchazečů a ohrožuje tak úspěšnost projektů. Tato situace by měla být, dle názoru evaluátora, reflektována promyšleným cílením realizovaných aktivit a podrobnou analýzou cílových skupin a přínosu nástrojů APZ, což však zatím není v předkládaných projektech patrné.

- Z provedené analýzy vyplynulo, že v rámci oblasti podpory 2.1 jsou vhodně realizovány aktivity formou národních individuálních projektů, regionálních individuálních projektů a grantových projektů. V rámci všech typů projektů jsou podporovány obdobné aktivity pro překrývající se cílové skupiny s úřady práce jako jednotlivými subjekty, podílejícími se plně nebo částečně na realizaci. Chybí deklarace jasné návaznosti a doplňkovosti aktivit podpořených v rámci různých typů projektů. Evaluátor proto doporučuje zavést v projektových žádostech povinnou analýzu poptávky a nabídky, která by specifikovala, jaké aktivity podporované OP LZZ jsou již v regionu realizovány, a jak na ně předkládaný projekt naváže nebo je doplní. Zároveň evaluátor doporučuje, aby ÚP fungovaly v regionech jako centra informací o realizovaných aktivitách a aby zpracovávaly pro předkládané grantové projekty realizované v jejich území posudky o potřebnosti a vhodnosti jako podklad pro Výběrovou komisi.

Prioritní osa 3

- Z hlediska ideového rámce programu evaluátor zjistil nedostatečné uplatňování principů flexicurity, kdy by podporované projekty vždy měly vyváženě informovat o výhodách flexibilních forem práce, ale i jejich reálných rizicích. V tomto ohledu je potřeba školit hodnotitele, ale i poskytovat prostor pro odborné diskuse mezi příjemci.
- S ohledem na prosazování genderové rovnosti evaluátor hodnotí některé projekty jako nevhodné či nedostatečně rozpracované, zejména s ohledem na systematické narušování stereotypů, zejm. ve volbě povolání. Objevují se vyloženě stereotypní projekty, u kterých evaluátor identifikoval rozpor s horizontálními prioritami. Naopak téměř chybí projekty v tomto ohledu inovativní. Evaluátor považuje za vhodné důkladněji školit žadatele i hodnotitele.
- Převážná část projektů se zaměřuje přímo na ohrožené skupiny, což je pochopitelné, ale má to svá rizika. Projekty totiž jedním dechem přiznávají, že problémem je především situace na trhu práce, kterou projekt nezmění. Tudíž evaluátor má vážné obavy o efektivitu projektů spočívajících například pouze v proškolení, kdy pak není zřejmé uplatnění na trhu práce podmíněné například flexibilní pracovní dobou či zkráceným úvazkem. Proto evaluátor považuje za vhodné posílit podíl projektů zahrnujících složku strukturálních změn: podpora rovných příležitostí (v nejširším smyslu) zaměstnavateli a jinými institucemi. Tento aspekt je komunikován například v aktuální výzvě v oblasti 3.4, a proto je třeba zajistit informovanost hodnotitelů.
- Projekty by měly, dle názoru evaluátora, důkladněji zahrnovat angažování cílových skupin při jejich tvorbě i vlastní realizaci. V tomto ohledu je vhodné více komunikovat s žadateli a následně hodnotiteli a zdůraznit tento aspekt již v textu výzvy.

Prioritní osa 4

- Podávané a především schválené projekty nikterak nevybočují ze zamýšlené koncepce prioritní osy, evaluátor tedy konstatuje, že se svým zaměřením a aktivitami podílí na naplňování stanovených cílů.
- Jako nejvýznamnější riziko z průběhu realizace PO4 je evaluátorem považován stav schvalování projektů a s tím spjaté čerpání stanovené alokace osy. Přestože OP LZZ již běží tři roky, první projekty v PO4 byly schváleny až ke konci roku 2009 (tedy po 3 letech).
- Z analýzy vyplynulo, že převážná část projektů se zaměřovala na proškolení zaměstnanců nebo provádění analýz pro zavádění systémů. Doposud schválené projekty se proto vyznačují malou velikostí (malou alokací), z čehož nakonec vyplývá i procentuální stav vyčerpané alokace prioritní osy, který činí pouze necelých 5 %. Tento stav je vzhledem k pokročilému období realizace programu považován ze strany evaluátora za znepokojivý.
- Při analýze vzdělávacích projektů z MONIT7+ nevyplynulo, nakolik jsou při jejich přípravě a realizaci zapojeni zaměstnanci subjektů veřejné správy, aby pro ně mělo školení přínos a dalo jim potřebné informace.

Prioritní osa 5

- Evaluátor hodnotí negativně nemožnost získat finanční příspěvek na zahraničního partnera. Znamená to, že výměna zkušeností a dobré praxe je orientována jednostranně, tzn., že se uskutečňují výjezdy českého týmu do zahraničí a ten poté šíří zprostředkovaně znalosti v českém prostředí.
- Z analýzy vyhlášených výzev vyplynulo, že do zatím vyhlášených výzev nemůže aktivně vstoupit žádná veřejná složka, resp. mohou být pouze partnery bez finančního příspěvku – tato situace, dle názoru evaluátora, ztěžuje vytváření rovnocenných místních partnerství.
- Evaluátor se domnívá, že databáze vhodných a prověřených zahraničních partnerů je na www.esfcr.cz nevhodně umístěna, žadatelé o ní často ani neví. Evaluátor proto doporučuje vkládat odkaz na platformu vyhledávání zahraničních partnerů přímo do textu výzvy, aby byla žadatelům „více na očích“.

3. Zjištění k regionálnímu rozložení

- Evaluátor na základě detailní analýzy identifikoval nízkou absorpční kapacitu v některých regionech. Považuje za optimální podpořit ji informační kampaní (informace o možnosti čerpání z OP LZZ, konkrétních podmínkách a pravidlech pro přípravu a realizaci projektů) a asistencí při přípravě projektových záměrů a žádosti (např. formou informačního centra nebo informační linky). Dle názoru evaluátora není vhodné podprůměrné čerpání kompenzovat regionálně zacílenými výzvami, které absorpční kapacitu nezvýší a mohou vést k nižší průměrné kvalitě předkládaných projektových žádostí.
- Z analýzy vyplynulo, že od počátku realizace programu došlo k poměrně výrazné proměně regionálního obrazu nezaměstnanosti, kdy dochází k dlouhodobému vylepšování

pozice Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Vlivem hospodářské krize se výrazně zvýšila nezaměstnanost v některých mikroregionech (s. o. ORP), které dříve nepatřily mezi problémové, a které se mohou nacházet v krajích, popř. regionech soudržnosti, které jako celek nevykazují nadprůměrnou nezaměstnanost. Tyto změny regionálních potřeb je nutné reflektovat v dlouhodobých projektech realizovaných PÚP v oblasti podpory 2.1.

4. Další zjištění k výběru projektů

- Pravidla pro fungování výběrové komise shledává evaluátor jako poměrně dobře nastavená, ale některé pravomoci výběrové komise (zejména měnit pořadí projektu na základě komentovaných kritérií) mohou působit z pohledu žadatele jako nepříliš transparentní. V ideálním případě by všechny důvody, kvůli kterým může výběrová komise v současnosti nedoporučit projekty k financování, by měly být vyřešeny v rámci věcného hodnocení, respektive hodnocení přijatelnosti. Vzhledem k tomu, že systém výběru projektů nelze v současnosti považovat za úplně ideální, slouží výběrová komise do určité míry k tomu, aby eliminovala problematické projekty, u kterých tak neučinili hodnotitelé.
- Evaluátor doporučuje učinit proces výběru projektů pro žadatele průhlednější zveřejněním Příručky P3 (Příručky pro hodnotitele projektu), nebo alespoň té její části, která obsahuje definici a způsob hodnocení jednotlivých subkritérií.
- Kvalita a přínos dosud použitých specifických kritérií jsou, dle názoru evaluátora, dosti rozdílné. Evaluátor tedy doporučuje ŘO věnovat jejich schvalování zvýšenou pozornost a nezdráhat se v případě, kdy jsou špatně nastavena, vrátit je dotčenému vyhlášovateli výzev k přepracování.

5. Zjištění k finančním tokům

- Nastavený systém finančních toků jako celek hodnotí evaluátor pozitivně, výtky uvedené v textu Závěrečné zprávy jsou spíše parciálního charakteru.
- Pevně stanovený interval pro předkládání řádných zjednodušených žádostí o platbu (6 měsíců) může být, podle názoru evaluátora, v některých případech kontraproduktivní. Evaluátor proto doporučuje zvážit jeho zkrácení na 4 měsíce s tím, že se bude jednat o interval minimální (tzn., příjemce by mohl předkládat řádnou zjednodušenou žádost o platbu max. jednou za 4 měsíce).

1. ÚVOD

1.1 *Východiska řešení projektu*

Zadavatelem projektu „Roční operační vyhodnocení OP LZZ 2009“ je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV). Řešitel projektu byl vybrán na základě výběrového řízení, smlouva o dílo byla podepsána dne 2. 7. 2009.

Řešitelem projektu je společnost RegioPartner, s.r.o.

Tento evaluační projekt je formou pravidelného průběžného hodnocení operačního programu OP LZZ, které vychází z realizace Evaluačního plánu OP LZZ 2008 – 2015 v rámci 1. etapy průběžného hodnocení OP LZZ.

Podle ustanovení článku 68 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 je řídicímu orgánu stanovena povinnost „každoročně při předložení výroční zprávy o provádění podle článku 67 posoudit pokrok, kterého bylo při provádění operačního programu dosaženo, nejdůležitější výsledky dosažené během předchozího roku, finanční provádění a další faktory s cílem zlepšit provádění“.

Tato evaluace rozšiřuje monitoring operačního programu z roku 2008 (Výroční zpráva za rok 2008) a řeší období implementace programu v roce 2009 a v podstatě tak doplňuje pravidelné výroční monitorování programu pro rok 2009 o věcné hodnocení.

Plánovaným výsledkem tohoto evaluačního projektu je posouzení dosaženého pokroku při provádění operačního programu za rok 2009, zjištění nejdůležitějších výsledků (úspěchů či neúspěchů), analýza finančního pokroku a dále vliv jiných faktorů podílejících se na implementaci programu OP LZZ. Vzhledem ke komplexnosti projektu a přiměřené časové dotaci bylo dosaženo poměrně detailních a specifických výsledků evaluace pro implementaci OP LZZ.

1.2 *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost*

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) se prostřednictvím aktivní politiky trhu práce zaměřuje na snižování nezaměstnanosti, začleňování sociálně vyloučených obyvatel do společnosti, zvyšování profesního vzdělávání a také na zkvalitnění veřejné správy a mezinárodní spolupráce v uvedených oblastech. Na operační program je vyčleněno ze zdrojů EU celkem 1,837 mld. €, z českých veřejných zdrojů je financování navýšeno o 0,319 mld. €. Celkový rozpočet pro OP LZZ tedy činí 2,157 mld. €. Míra spolufinancování projektů z ESF představuje 85 %, s výjimkou PO5 Mezinárodní spolupráce, kde činí 95 %.

Globálním cílem OP LZZ je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU“. Tento cíl je naplňován projekty v pěti prioritních osách (mimo Technickou pomoc), z nichž tři jsou víceúčelové, tj. umožňují intervence jak pro regiony cíle Konvergence tak region cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (území hl. města Prahy).

Operační program byl oficiálně schválen EK 16. 10. 2007. Uznatelné náklady jsou však způsobilé již od 1. 1. 2007, kdy je datován počátek programovacího období 2007 – 2013. První výzva byla vyhlášena 15. 2. 2008. Řídicím orgánem OP LZZ je MPSV. Implementační systém je v závislosti na jednotlivých osách tvořen i dalšími subjekty, tzv. zprostředkujícími subjekty (MPO pro část PO 1, MV pro PO 4, Odbor 45 MPSV pro část PO1, PO2 a PO 3, Odbor 22 MPSV pro část PO3).

K 31. 12. 2009 bylo vyhlášeno celkem 42 výzev a schváleno bylo 812 projektů (údaje IS MONIT7+; 31. 12. 2009). K tomuto datu činil objem schválených finančních prostředků všech projektů v OP LZZ celkem 579 180 301,69 EUR (tj. 15 290 359 964,616 CZK), pokud tuto hodnotu vztáhneme k celkové alokaci na Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, doposud bylo vyčerpáno (naplněno) 26,9% všech finančních prostředků.

1.3 Cíle evaluace

Záměrem této evaluace je přispět k pravidelnému a systematickému vyhodnocování implementace a realizace operačního programu. Součástí záměru je i reflexe změn v externím prostředí operačního programu s cílem analyzovat a lépe porozumět výstupům programu a dosaženým výsledkům i pokroku směrem k dlouhodobějším dopadům. Monitoring slouží k odhalení významného odklonu od původně stanovených cílů programu a tím také dává podnět k provedení celkové evaluace, která by měla poskytnout návrhy potřebných korektních opatření.

Hodnocení implementace programu slouží nejen jako monitorovací prvek strategického vedení, ale i jako příprava pro strategické hodnocení do dalších let s cílem odhalit případné problémy a napomoci plynulému průběhu při prosazování nových nástrojů v oblastech rozvoje lidských zdrojů.

Obecné cíle evaluace (dané zadávací dokumentací) jsou:

- analyzovat a vyhodnotit pokrok programu při dosahování obecných cílů Společenství a relevantních národních politik
- podpořit řádný průběh implementace a řízení OP LZZ
- posoudit vhodnost zvolených strategií, budoucí možnosti a počáteční vlivy OP LZZ
- identifikovat a posoudit přidanou hodnotu OP LZZ k existujícím nástrojům a politikám na trhu práce
- analyzovat a vyhodnotit vývoj při čerpání finančních prostředků v jednotlivých oblastech prioritních os 1 až 6
- identifikovat případná rizika při čerpání finančních prostředků z OP LZZ

Kromě posouzení pokroku v provádění operačního programu, sestávajícího z hodnocení výsledků či finančních procesů, si evaluace klade za cíl analyzovat vztah OP LZZ k cílům Společenství a dalším nadřazeným dokumentům.

1.4 Realizační tým

Složení expertního týmu, pozice experta v týmu a jeho zapojení v projektu uvádí následující tabulka

Tabulka 1.1 – Složení expertního týmu

Jméno experta	Pozice v týmu	Zapojení v projektu
Lucie Bučinová	Vedoucí týmu	<ul style="list-style-type: none"> Management projektu Koordinace činností týmu Finalizace výstupů projektu
Lenka Sekyrová	Evaluačka	<ul style="list-style-type: none"> Garant za evaluační oblast 2 - Aktivní politika trhu práce
Zuzana Labajová	Evaluačka	<ul style="list-style-type: none"> Garant za evaluační oblast 5 – Mezinárodní spolupráce
Štěpán Koděra	Evaluačka, IT specialista	<ul style="list-style-type: none"> Garant za evaluační oblast 4 – Veřejná správa a veřejné služby Garant zpracování brožury s výsledky evaluace
Kateřina Machovcová	Evaluačka	<ul style="list-style-type: none"> Garant za evaluační oblast 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti
Markéta Kročková	Evaluačka	<ul style="list-style-type: none"> Evaluační oblast 1 – Adaptabilita
Michal Ulrich	Evaluačka	<ul style="list-style-type: none"> Garant za evaluační oblast 1 – Adaptabilita Garant za oblast systému hodnocení projektů

2. Průběh evaluace

Průběh evaluace byl rozdělen do 4 základních fází, v jejichž průběhu byly řešeny úkoly dané zadávací dokumentací a ve výsledku byly poskytnuty odpovědi na evaluační otázky a formulována doporučení. Navržená metodika byla zvolena tak, aby pokryla celou šíři zadání, přičemž **evaluační proces byl rozdělen do těchto základních fází:**

1. Přípravná fáze, resp. určení rozsahu a struktury práce evaluace

V průběhu přípravné fáze došlo ke konkrétnímu určení rozsahu a struktury evaluace. Tato fáze byla završena schválením vstupní zprávy zadavatelem.

2. Získávání informací a jejich analýza

V této fázi, kterou expertní tým zahájil již paralelně s fází přípravnou, byly shromažďovány nezbytné aktuální informace a související dokumenty.

V rámci analýzy byla využívána data jak kvantitativní, tak kvalitativní povahy.

Primární data byla získána terénním šetřením (dotazníkové šetření, fokusní skupiny, evaluační rozhovory atd.). Data sekundární povahy evaluátor získával zejména studiem relevantní dokumentace a z informačního systému IS MONIT7+.

3. Hodnocení, resp. tvorba evaluačních závěrů

Klíčovou evaluační aktivitou bylo vyvozování závěrů a formulace následných doporučení pro praktickou implementaci OP LZZ. Pro zajištění validních výsledků byly využívány kombinace různých výzkumných technik, různých zdrojů a intenzivně se pracovalo se zpětnou vazbou uvnitř evaluačního týmu.

4. Předkládání zpráv, resp. průběžné sdělování výsledků evaluace

V rámci komunikace výsledků projektu evaluátor předložil **vstupní zprávu, průběžnou zprávu, závěrečnou evaluační zprávu** a dále **brožuru s výsledky evaluace**.

2.1 Použité výzkumné a evaluační metody

Výběr vhodných výzkumných a evaluačních metod vycházel z obecných a specifických cílů evaluace a bral v úvahu aktuální podmínky a reálné možnosti jednotlivých subjektů, které byly podrobeny detailní analýze.

Evaluátor využil kombinaci více metod, které umožnily pracovat s daty jak kvantitativní tak kvalitativní povahy.

Jako hlavní nástroje získávání informací byly použity:

1. Analýza

Metoda analýzy sloužila jako základ pro celou realizaci zakázky. Typy analýz jsou dále konkretizovány v následujících bodech.

- 1.1. analýza dokumentů** – v úvodní fázi proběhlo zmapování klíčových dokumentů k Operačnímu programu Lidské zdroje a zaměstnanost, ze kterých vycházely doposud uskutečněné výzvy. Detailní analýze byly taktéž podrobeny strategické dokumenty z oblasti lidských zdrojů na evropské i národní úrovni, což umožnilo identifikovat jejich vzájemnou provázanost.
- 1.2. analýza dat** – jednalo se zejména o kvantifikované výstupy v podobě počtu projektů předložených v jednotlivých výzvách, schválených projektů, hodnocení celkové úspěšnosti žadatelů apod. (zdroj IS MONIT7+). Ve vztahu k analýze socioekonomického kontextu byla využita data publikována ČSÚ. Analýza dat dále zahrnovala analýzu údajů získaných z terénního šetření, tedy z realizovaných fokusních skupin, dotazníkového šetření a evaluačních rozhovorů.
- 1.3. srovnávací analýzy** – spočívaly v porovnání výsledků jednotlivých dílčích šetření či srovnání požadovaného stavu implementace programu a následné realizace projektů s úrovní reálně dosažených výsledků. Dále se jednalo o srovnání názorů žadatelů, příjemců a pracovníků MPSV na průběh výzev a faktické podávání žádostí o dotace.

2. Průzkumy

Průzkumy byly metodicky pojaty jako nástroje, které posloužily k získání názoru odborné veřejnosti dotčené realizací OP LZZ a seznámení se s konkrétními problémy či požadavky jednotlivých skupin zapojených do cyklu přípravy a předkládání projektů a jejich následné realizace. Navrhované metody byly používány s cílem získat co nejvíce informací a zároveň se snahou co nejmenší časové náročnosti pro zainteresované strany. V rámci realizace projektu proběhly následující aktivity:

- 2.1. fokusní skupiny** – podstatou fokusních skupin je interaktivní skupinová diskuse, která má za cíl prozkoumat postoje a názory účastníků. Celkem bylo zrealizováno 5 fokusních skupin (ve městech Praha 2x – celkem 17 účastníků, Brno – 6 účastníků, Ostrava – 5 účastníků, Ústí nad Labem – 8 účastníků) s celkovým počtem 36 účastníků. Strategie a výsledky realizovaných fokusních skupin jsou uvedeny v Příloze č. 1.
- 2.2. dotazníkové šetření** – cílem dotazníkového šetření bylo na základě použití internetového dotazníku zjistit relevantní informace k dosaženému pokroku v implementaci OP LZZ. Důvodem pro využití dotazníku je možnost získat data od vysokého počtu respondentů. Dotazník byl koncipován tak, aby jeho vyplnění bylo co možná nejjednodušší a aby bylo dosaženo co nejvyšší návratnosti. Dotazník byl zpracován ve dvou variantách:
  - a) pro příjemce a neúspěšné žadatele
  - b) pro potenciální žadatele, resp. pro ty, kteří ještě v OP LZZ nežádaliJako doplněk ke kvantitativně zaměřeným otázkám bylo v dotazníku respondentům umožněno uvést u vybraných otázek další vysvětlující informace a komentáře, které mohou poskytnout v případě potřeby i kvalitativní informace. Strategie dotazníkového šetření a jeho detailní vyhodnocení je uvedeno v Příloze č. 2.

Tabulka 2.1 – Statistika dotazníkového šetření

Počet oslovených respondentů	1 629
Vyplněný dotazník varianta a)	463
Vyplněný dotazník varianta b)	48
Celková návratnost	28,2 %

Pozn: celková návratnost zahrnuje pouze vyplněné dotazníky od cíleně oslovených respondentů (nezahrnuje tudíž ty, kteří nebyli osloveni přímo – dotazník varianta b))

2.3. *panel expertů* - pro panel expertů byli osloveni zástupci ŘO a zástupci Pracovní skupiny pro evaluace OP LZZ. Náplní panelu byla diskuze o průběžných závěrech evaluace a navrhovaných doporučeních pro věcné naplňování OP LZZ.

2.4. *polostrukturované rozhovory* – v průběhu řešení projektu se uskutečnily dva polostrukturované rozhovory. Jejich cílem byla konzultace evaluátora s vybranými pracovníky MPSV nad předem vybranou problematikou. První polostrukturovaný rozhovor, který proběhl dne 7. 1. 2010, se zúčastnili pracovníci, kteří se zabývají metodikou a evaluátor s nimi diskutoval problematiku procesu výběru projektů a výběrových kritérií a synergických vazeb OP LZZ. Druhý polostrukturovaný rozhovor se konal dne 20. 1. 2010 a zástupci evaluátora diskutovali s vedoucí oddělení monitorování a evaluace vybrané aspekty finančního monitoringu.

2.2 *Přehled plnění úkolů a aktivit projektu*

Aktivita 0	Zpracování vstupní zprávy	
	Aktivita 0	Vypracování vstupní zprávy
Aktivita 1	Hodnocení pokroku programu směrem k dosažení obecných cílů Společenství a relevantních národních politik	
	Aktivita 1	Hodnocení pokroku programu směrem k dosažení obecných cílů Společenství a relevantních národních politik
Aktivita 2	Hodnocení vývoje věcného pokroku v oblastech prioritních os 1. až 6. s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu	
	Aktivita 2.1	Hodnocení udržitelnosti operací
	Aktivita 2.2	Hodnocení průběhu výzev a projektů
	Aktivita 2.3	Hodnocení specifických hodnotících kritérií a procesu výběru projektů
Aktivita 3	Hodnocení finančního vývoje čerpání v oblastech prioritních os 1. až 6.	
	Aktivita 3	Hodnocení finančního vývoje čerpání v oblastech prioritních os 1. až 6.
Aktivita 4	Zpracování pravidelných flash reportů	
	Aktivita 4	Zpracování pravidelných flash reportů
Aktivita 5	Zpracování průběžné zprávy	
	Aktivita 5	Zpracování průběžné zprávy
Aktivita 6	Vypracování závěrečné zprávy	
	Aktivita 6	Zpracování závěrečné zprávy
Aktivita 7	Zpracování brožury s výsledky evaluace	
	Aktivita 7	Zpracování brožury s výsledky evaluace
Aktivita 8	Prezentace postupu projektu	
	Aktivita 8	Prezentace postupu projektu zadavateli

Kromě výše uvedených aktivit daných zadávací dokumentací byly v průběhu řešení projektu zpracovávány ad-hoc požadavky zadavatele. Konkrétně se jednalo o tyto úkoly:

- 1) analýza výzvy 35 (kompletní znění analýzy je Přílohou č. 3)
- 2) zpracování podkladů pro evaluaci EK týkající se příspěvku OP LZZ k naplňování cílů Evropské strategie zaměstnanosti

2.3 Harmonogram projektu

Tabulka 2.2 – Harmonogram projektu

Úkol	Aktivita	VII.2009				VIII.09				IX.09				X.09				XI.09				XII.09				I.10				II.10				III.10				IV.10				
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4									
0.	Vypracování vstupní zprávy a vytvoření návrhu dotazníku																																									
	Hodnocení aktuálního stavu výzvy č. 35 „Školení je šance“																																									
I.	Vyhodnocení pokroku programu směrem k cílům Společenství a národních politik																																									
	2.1 Zhodnocení udržitelnosti operací																																									
	Realizace fokusních skupin																																									
	2.2 Zhodnocení průběhu výzev a projektů																																									
	Realizace dotazníkového šetření																																									
	2.3 Zhodnocení specifických hodnotících kritérií a procesu výběru projektů																																									
II.	Podklad pro evaluaci EK – naplňování ESZ projekty OP LZZ																																									
III.	Zhodnocení finančního vývoje čerpání v oblastech prioritních os 1. až 6.																																									
	zahájení plnění předmětu zakázky																																									
	předání hrubé verze průběžné zprávy																																									
	průběžné zprávy – flash reporty																																									
	formulace připomínek k průběžné zprávě																																									
	zpracování připomínek a prezentace k PZ																																									
	předání hrubé verze závěrečné zprávy																																									
	formulace připomínek k závěrečné zprávě																																									
	zpracování připomínek k závěrečné zprávě																																									
	Předání ZZ a prezentace výsledků evaluace																																									
	Zpracování brožury																																									

3. Hodnocení pokroku programu směrem k dosažení obecných cílů Společenství a relevantních národních politik

OP LZZ není izolovaným svébytným programem, ale jedním z nástrojů k naplňování dlouhodobých cílů a kohezní politiky Evropské unie. Z tohoto důvodu musí být OP LZZ viděn, implementován a hodnocen ve **vazbě na nadřazené dokumenty a politiky**.

Na úrovni EU stanovují základní cíle a úkoly kohezní politiky a jednotlivých fondů **Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a CF¹** a **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o ESF²**. Klíčovými determinujícími dokumenty stanovujícími rámec kohezní politiky v EU, resp. ČR pro dané programové období jsou **Strategické obecné zásady Společenství a Národní strategický referenční rámec**. Významným zastřešujícím prvkem je dále **Lisabonská strategie**, která je v ČR zastupována současným **Národním plánem reforem ČR 2008-2010**, v rámci něhož je pro OP LZZ relevantní zejména část Zaměstnanost. Témata zaměstnanosti a sociální začleňování upravují dokumenty **Rozhodnutí Rady ze dne 12. července 2005 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států** a **Národní akční plán sociálního začleňování**. Průřezovým nástrojem jsou dále horizontální témata, která musí být naplňována jak na úrovni programu, tak jednotlivých projektů. Pro OP LZZ jsou **relevantní horizontální témata rovné příležitosti a udržitelný rozvoj**.

Cílem této kapitoly proto bylo analyzovat návaznost cílů, podporovaných aktivit a cílových skupin na úrovni jednotlivých prioritních os na vybrané výše zmíněné strategické dokumenty a nařízení.

Analýza v rámci této kapitoly je provedena tak, aby zodpověděla následující evaluační otázky:

- *Jakým způsobem a do jaké míry přispěl a přispívá program k plnění cílů politiky soudržnosti a úkolům jednotlivých fondů?*
- *Jakým způsobem a do jaké míry program přispěl a přispívá k naplňování priorit Strategických obecných zásad společenství a NSRR?*
- *Jakým způsobem a do jaké míry přispěl a přispívá plnění cílů pro růst a zaměstnanost?*
- *Jakým způsobem a do jaké míry program přispěl a přispívá k plnění horizontálních témat?*

Za každou prioritní osu byly vybrány klíčové body (cíle, doporučení, směry) sledovaného dokumentu, které se dotýkají zaměření dané osy a byl zhodnocen soulad nastavení prioritní osy s těmito cíli a doporučeními. Na úrovni celé prioritní osy je posléze vyhodnoceno, do jaké míry se nalezená návaznost projevuje i ve vyhlášených výzvách a zda tedy lze konstatovat, že realizace OP LZZ přispívá k plnění obecných cílů Společenství a

¹ plný název: Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999

² plný název: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999

relevantních národních politik. Detailní analýza je z důvodu své rozsáhlosti uvedena v Příloze č. 4. Dále v textu jsou u každé prioritní osy uvedena hlavní zjištění provedené analýzy.

3.1 *Hodnocení naplňování obecných cílů Společenství v operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost*

(1)	<p>Ve sledovaných nařízeních a strategických dokumentech lze nalézt dva typy cílů a doporučení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecné cíle (zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, snižování nezaměstnanosti) - konkrétnější doporučení na provádění určitých přístupů nebo aktivit (např. flexicurity, analytická činnost, aj.) <p>Např. v případě nezaměstnanosti se v posledním roce (2009) jasně prokázalo, že ji zapříčiňují mnohem silnější mechanismy, které OP LZZ nedokáže ve větší míře ovlivnit (celková ekonomická situace).</p> <p>V případě obecných cílů lze beze zbytku konstatovat soulad cílů OP LZZ, nicméně, dle názoru evaluátora, příspěvek OP LZZ k naplňování těchto cílů je malý. To je dáno zejména tím, že v hodnoceném období je realizován velmi malý počet projektů a předpokládané hodnoty indikátorů jsou taktéž relativně nízké.</p>
(2)	<p>Míra příspěvku realizace OP LZZ k naplňování obecných cílů je tedy obtížně stanovitelná, protože tyto cíle nejsou kvantitativně stanoveny.</p> <p>Na straně OP LZZ jsou dosahované výstupy a výsledky kvantifikované monitorovacími indikátory, které však poskytují o realizovaných projektech a aktivitách jen částečné informace. Větší vypovídací hodnotu o přínosu projektů přitom mají indikátory výsledku a dopadu, které jsou však ve srovnání s výstupy naplňovány opožděně a často nepřímou. Na nedostatečnost indikátorů pro zachycení přínosů projektů poukázali i sami příjemci při fokusních skupinách. Využitelnost monitorovacích indikátorů pro zhodnocení míry příspěvku OP LZZ k naplňování obecných cílů je proto jen omezená.</p> <p>Ke zhodnocení příspěvku je proto nezbytné zajistit více informací o projektech a účastnících operacích (měřitelný stav před realizací projektu a po něm, co jim účast v projektu přinesla na individuální úrovni), které bude možno zevšeobecnit na celý soubor podpořených projektů a realizaci OP LZZ. Zhodnocení příspěvku projektů je možno provést i na kvalitativní úrovni, což předpokládá detailní studium realizovaných projektů včetně návštěv na místě. Nezbytným předpokladem je pečlivé sebehodnocení projektů, jehož výstupy budou k dispozici ŘO a případným evaluátorům. Evaluátor doporučuje věnovat se těmto aspektům v dalším období, resp. jakmile bude ukončeno takové množství projektů napříč jednotlivými oblastmi podpory, které budou představovat dostatečně reprezentativní vzorek.</p> <p>Takové zhodnocení lze však při počtu realizovaných projektů provést jen v úzce zadané evaluaci na vzorku projektů.</p>
(3)	<p>Souhrnně evaluátor konstatuje, že na úrovni globálních a specifických cílů je OP LZZ ve všech prioritních osách v přímém souladu s relevantními nařízeními a strategickými</p>

	<p>dokumenty. Vzhledem k tomu, že doposud vyhlášené výzvy jsou téměř přesným obrazem cílů a podporovaných aktivit stanovených programovým a prováděcím dokumentem, není ani dosavadní realizace v rozporu s doporučeními a cíli nařízení a strategických dokumentů.</p> <p>Evaluátor identifikoval pouze několik aktivit, jejichž podpora je v OP LZZ deklarována, ale v doposud vyhlášených výzvách nebyly tyto aktivity podporovány (např. udržení zdravé pracovní síly, podpora zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů v PO1, podpora rozvoje a zkvalitnění v rámci resortu justice v PO4).</p>
(4)	<p>Řada cílů a doporučení uváděných ve sledovaných nařízeních a strategických dokumentech má charakter systémových změn a vyžaduje legislativní úpravy. Přestože OP LZZ v těchto případech zaměřuje svou podporu stejným směrem, jeho možnosti jsou často omezené. V tomto kontextu se, dle názoru evaluátora, negativně projevuje nestabilní politická scéna, která do značné míry limituje přijímání potřebných legislativních úprav (např. novela zákoníku práce, tzv. prorodinný balíček).</p>
(5)	<p>Klíčovým cílem kohezní politiky je snižování regionálních rozdílů. Tento požadavek se více či méně prolíná celým souborem dokumentů a strategií. Snižování nerovností je přitom důležité podporovat nejen na nadnárodní úrovni, ale i na úrovni národní a regionální. Přestože je regionální aspekt OP LZZ zmiňován u všech prioritních os, dle zjištění evaluátora jej samotná realizace prakticky nezohledňuje.</p> <p>Např. u PO1 jsou všechny výzvy vyhlášeny plošně pro všechny regiony. Chybí tak zaměření na regiony více postižené strukturálními změnami a vyšší nezaměstnaností, např. „zúženou“ samostatnou výzvou nebo zvláštní finanční alokací, zaměřením na konkrétní postižené odvětví či specifickými podporovanými činnostmi.</p> <p>Situační analýza v rámci programového dokumentu OP LZZ navíc identifikovala jako nejvíce strukturálně postižené regiony NUTS II Severozápad a Moravskoslezsko, pro něž se předpokládá podpora vyšší finanční alokací nebo regionálně zaměřenými projekty. Dle zjištění evaluátora to však ve výzvách doposud nebylo nijak zohledněno. Domníváme se proto, že OP LZZ nijak výrazně nepřispívá k naplňování IV. cíle NSRR, ačkoliv k tomu má nemalý potenciál.</p> <p>Evaluátor se navíc domnívá, že chybí i průběžná analytická činnost (nebo spolupráce s analytickým orgánem), která by vyhodnocovala absorpční kapacitu a čerpání finanční alokace z regionálního pohledu a tím umožňovala pružné zacílení podpory.</p>
(6)	<p>OP LZZ klade důraz na různé specifické cílové skupiny, které jsou znevýhodněny nebo ohroženy na trhu práce. Tento důraz však, dle zjištění evaluátora, není prakticky zakotven v hodnotících kritériích a monitorovacích indikátorech.</p> <p>Specifické skupiny zaměstnanců, které jsou ve výzvách zohledňovány, jsou mladí do 25 let, osoby nad 50 let, osoby se zdravotním postižením či dlouhodobě nezaměstnaní. Nejde však o cílenou či indikátory vyžadovanou aktivitu, jež by pro tuto kategorii osob, obtížněji umísťitelných na trhu práce, právě znamenala výraznější podporu oproti „nerizikovým“ skupinám. V předkládaných projektech je tedy těmito specifickým skupinám zaměstnanců a jejich potřebám věnováno zatím poměrně málo pozornosti.</p> <p>Absenci znevýhodněných skupin ve vymezených cílových skupinách (popř. monitorovacích indikátorech) považuje evaluátor za výrazný nedostatek znemožňující sledovat příspěvek realizovaných projektů k příslušným cílům</p>

vytyčeným relevantními strategickými dokumenty.

V oblasti vytváření nových pracovních míst a zvyšování zaměstnanosti je rovněž v Hlavních směrech politiky zaměstnanosti členských států zmiňována potřeba zvažovat a sledovat kvalitu pracovních míst. Dle zjištění evaluátora tento přístup zatím v OP LZZ není nijak aplikován.

3.1.1 Nejdůležitější zjištění dle jednotlivých prioritních os

Následující zjištění jsou členěna podle jednotlivých prioritních os, přičemž by se mohlo zdát, že pokrytí jednotlivých os je nevyvážené. Nicméně určitá nevyváženost vyplývá již ze samotné šíře a vymezení jednotlivých prioritních os OP LZZ.

3.1.1.1 Prioritní osa 1 - Adaptabilita

(7)	Prioritní osa 1 Adaptabilita je v souladu s cíli nadřazených strategických dokumentů. Toto konstatování platí zejména pro strategické dokumenty vyššího řádu (např. cíle stanovené v relevantních Nařízeních ES či v SOZS), ale poměrně silnou vazbu shledal evaluátor rovněž k důležitým strategickým dokumentům na nižší úrovni.
(8)	V rámci klíčového strategického dokumentu pro kohezní politiku v Česku pro programovací období 2007 – 2013, tedy v rámci NSRR, přispívá PO1 zejména k naplňování cíle „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ a v rámci něj k naplňování priority „Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti.“ Na tomto místě však evaluátor musí zdůraznit, že intervence v rámci PO1 ovlivňují zvyšování zaměstnanosti (resp. snižování nezaměstnanosti) spíše nepřímou. Intervenční logika této prioritní osy je totiž založena na předpokladu, že investice do dalšího profesního vzdělávání povede ke zvýšení adaptability zaměstnanců (kteří se při propuštění budou moci lépe uplatnit na trhu práce) a konkurenceschopnosti podniků (které tedy nebudou muset propouštět tolik zaměstnanců).
(9)	Prioritní osa 1 je přímo zaměřená na naplňování prioritního opatření „Vzdělávání“ v Národním programu reforem ČR a evaluátor tedy může konstatovat její silnou vazbu na plnění cílů pro růst a zaměstnanost. Rovněž byl identifikován příspěvek k naplňování Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu a Strategie regionálního rozvoje. Tento příspěvek je možné vzhledem k tomu, že zmíněné dokumenty jsou velmi obecného charakteru a vazba mezi nimi a cíli prioritní osy 1 je většinou nepřímá, považovat za průměrný až nízký.
(10)	Výzvy doposud vyhlášené v rámci PO1 jsou v souladu s cíli osy a jejich realizací by, podle názoru evaluátora, měly být splněny požadavky na podporu konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů a organizací a na zvýšení rozsahu a účinnosti APZ.
(11)	Vyhlášené výzvy v oblasti podpory 1.1 i 1.2 pokryly, dle provedených analýz, většinu podporovaných aktivit v rámci jednotlivých oblastí podpory. Evaluátor identifikoval, že v zatím vyhlášených výzvách se neobjevily tyto podporované činnosti: oblast 1.1 - <i>udržení zdravé pracovní síly</i> oblast 1.2 – <i>podpora zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů</i>

	(Tato aktivita je přitom zdůrazňována např. ve Strategických obecných zásadách Společenství, či v hlavním směru č. 21 dokumentu Hlavní směry zaměstnanosti 2008-2010.)
(12)	<p>Evalúátor se na základě provedených analýz domnívá, že samotné projekty v rámci prioritní osy 1 přispívají k dosažení cílů stanovených ve strategických dokumentech nepřímo. Vzhledem k nulovému množství ukončených projektů je však nutné dosavadní příspěvek označit jako zanedbatelný. Důležitými prvky jsou, dle evalúátora, zejména zapojení zaměstnanců do přípravy projektu, což umožní definovat v podstatě nejefektivnější vzdělávání pro zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce.</p>

3.1.1.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(13)	<p>Zaměření prioritní osy na podporu zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti je s ohledem na klíčová nařízení a strategické dokumenty bezpochyby odůvodněné. Důraz na snižování nezaměstnanosti, resp. zvyšování zaměstnanosti je obsažen ve všech sledovaných dokumentech od relevantních nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) až po strategické dokumenty ČR.</p>
(14)	<p>Většina dokumentů vybízí ke koncepčnímu a integrovanému přístupu a k rozvíjení spolupráce (zejména Národní program reformy, Hlavní směry zaměstnanosti). V těchto dokumentech je zdůrazňovaná nutnost analytické činnosti a vyhodnocování prováděných nástrojů vedoucí k pružné reakci na změny.</p> <p>Přestože PO2 s podporou těchto potřeb počítá, evalúátor potřebné aktivity v dosavadní realizaci našel jen omezeně. V oblasti podpory 2.2, která je zaměřena právě na systémové projekty a podporu analytické činnosti, byla sice vyhlášena kontinuální výzva již v prvním pololetí 2008, do konce roku 2009 však vstoupily do realizace pouze tři projekty, což je důsledkem personálního vytížení dokončováním projektů OP RLZ. V oblasti podpory 2.1 bylo naproti tomu v roce 2009 v realizaci 57 projektů. Právě systémové a koncepční projekty by však, dle názoru evalúátora, měly předcházet projektům zaměřeným na individuální pomoc uchazečům. Zároveň je patrná absence průběžné analytické činnosti, která by umožnila vyhodnocovat podporované aktivity a dále přizpůsobovat vyhlášení výzev a zaměření podpory.</p> <p>Analytická a evaluační činnost by měla probíhat na projektové úrovni formou sebeevaluační, jejíž výsledky budou poskytovány ŘO za účelem dalšího využití pro evaluaci, i na úrovni programu, resp. oblasti intervence, kdy bude detailní analýzou podpořených projektů nebo jejich vzorku a jimi realizovaných aktivit zhodnocen přínos podpory a jednotlivých nástrojů pro situaci cílových skupin a celou oblast APZ.</p>
(15)	<p>Doposud vyhlášené výzvy jsou po stránce podporovaných aktivit přesným odrazem prioritní osy tak, jak je vymezena programovým a prováděcím dokumentem, cíle obsažené ve vyhlášených výzvách jsou tedy v přímém souladu s relevantními nařízeními a strategiemi.</p>
(16)	<p>Srovnáním aktivit realizovaných projekty oblasti podpory 2.2 a vytyčených systémových cílů v relevantních dokumentech evalúátor identifikoval následující aktivity/cíle, k jejichž plnění dosavadní implementace PO2 nepřispívá, přestože spadají do její oblasti intervence:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lepší předvídání kvalifikačních požadavků, nedostatků a překážek na trhu práce

	<p>(Hlavní směry zaměstnanosti 2008-2010 / směr č. 20)</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizace projektu zónového poradenství (Národní program reforem 2008-2010 / IG 20) - analýza vazeb mezi pasivní politikou zaměstnanosti a ostatními dávkovými systémy sociální ochrany s cílem propojit a zefektivnit tyto systémy pro podporu APZ (Strategie hospodářského růstu) - zvýšení efektivity programů – zavést pravidelné, na realizátorovi nezávislé a statisticky věrohodné vyhodnocování efektivity a úspěšnosti těchto programů (Strategie hospodářského růstu) - zpřístupnění komplexní informace o nabídce služeb rekvalifikací pracovníkům úřadů práce zlepšením poskytování informací o rekvalifikačních kurzech, propojením informačních cest MPSV (portal.mpsv.cz) a služeb MŠMT v této oblasti (Strategie hospodářského růstu) <p>Jmenované aktivity spadají do oblastí intervencí oblasti podpory 2.2 a lze je proto v rámci této oblasti podpořit. Realizace těchto aktivit v rámci oblasti podpory 2.2 by, dle názoru evaluátora, zvýšila příspěvek OP LZZ k naplňování výše zmíněných strategií.</p>
(17)	<p>Potřeba vyrovnávání regionálních rozdílů v zaměstnanosti a nezaměstnanosti, která je zdůrazňována Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o ESF je v PO2 zohledňována v rámci národních individuálních projektů a výzvy č. 13, kdy je finanční alokace rozdělena ÚP, resp. PÚP na základě koeficientu potřeby.</p>

3.1.1.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti

(18)	<p>Klíčovými dokumenty pro PO3 jsou zejména Hlavní směry zaměstnanosti 2008 – 2010, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2009 o provádění hlavních směrů politiky zaměstnanosti členských států v letech 2008–2010. Evaluátor konstatuje, že obecná doporučení byla implementována a v programu mohou získat podporu.</p>
(19)	<p>Na základě analýzy vyhlášených výzev se evaluátor domnívá, že reflektují stanovené cíle pro PO3. Navíc evaluátor identifikoval, že dochází k určitému překryvu s dalšími osami OP LZZ, tzn., že stanovené cílové skupiny mohou, při zajištění specifik jednotlivých oblastí podpory, efektivně získat podporu i v rámci jiných výzev/projektů. Tento problém je již reflektován řídicím orgánem v aktuální výzvě č. 54 podrobnějším vymezením aktivit.</p>
(20)	<p>Evaluátor identifikoval rozdíly v délce vyhlášených výzev. U těch, kde se očekává vyšší zájem, je doba trvání výzvy stanovena na cca 2 měsíce a očekává se opakované vyhlášení, tam kde je nižší zájem (sociální ekonomika, sociální integrace příslušníků romských komunit), jsou výzvy otevřené v průběhu několika let. Z tohoto pohledu se evaluátorovi jeví, že méně využívané výzvy potřebují další návazné aktivity, které by pomohly potenciálním žadatelům připravit vhodné projekty – například podrobněji uvést podporované aktivity či nabídnout semináře pro zájemce zaměřené obsahově.</p>
(21)	<p>Z evaluace konkrétních projektů v realizaci vyplynulo, že míra naplňování cílů Společenství je rozdílná. Obecně se evaluátor domnívá, že projekty by měly řešit</p>

	<p>dlouhodobé strukturální změny a ne pouze hledat možnosti krátkodobého působení na podmínky trhu práce, sociální služby a související oblasti.</p> <p>Například požadavek na uplatňování principu flexicurity v rámci cílů pro růst a zaměstnanost, který je i reflektován v specifickém cíli pro oblast podpory 3.4 „Podpora zaměstnatelnosti žen a odstraňování překážek bránících ženám v účasti na trhu práce“, se v projektech velmi zřídka odráží v intenzivní spolupráci se zaměstnavateli a v testování flexibilních forem zaměstnání v praxi. Evaluátor se domnívá, že jen podporou koncepčních změn lze dosáhnout maximálního využití přidělených prostředků.</p> <p>V tomto směru doporučuje evaluátor pokračovat i proškolením hodnotitelů a směřovat k tomu, aby projekty pravidelně obsahovaly kromě složky přímé podpory i systémová řešení příčin problematického stavu na trhu práce a nezaměřovaly se pouze na minimalizaci symptomů.</p>
--	---

3.1.1.4 Prioritní osa 4 – Veřejná správa a veřejné služby

(22)	<p>Prioritní osa je svým zaměřením v rámci OP LZZ specifická a kromě obecných nařízení a strategií proto navazuje i na další odlišné strategické dokumenty. Základní strategií pro intervence v oblasti reformy veřejné správy je „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015“. Další vazbu lze nalézt na dokument „Strategie rozvoje služeb pro informační společnost“.</p> <p>Naproti tomu prioritní osa ve srovnání s předchozími osami z důvodu svého specifického zaměření nijak nenavazuje na Hlavní směry zaměstnanosti 2008-2010, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2009 o provádění hlavních směrů politiky zaměstnanosti členských států v letech 2008–2010, Národní akční plán sociálního začleňování ČR 2008-2010 a Strategii hospodářského růstu.</p>
(23)	<p>Soulad programu OP LZZ se strategií Národního strategického referenčního rámce je zřejmý zejména v návaznosti na cíl II. - Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a cíl IV. - Vyvážený rozvoj území.</p> <p>V rámci druhého cíle NSRR se jedná o posilování efektivního způsobu řízení správy veřejných věcí jak na regionální, místní tak ústřední úrovni za pomoci využití moderních technologií a metod řízení. Cílem této vazby je vytvoření efektivní veřejné správy jakožto aktivního poskytovatele kvalitních služeb občanům a podnikatelům reagující na jejich potřeby. Aby bylo dosaženo kvalitního rozvoje celého území s důrazem na specifika jednotlivých regionů, navazuje OP LZZ i na IV. cíl NSRR. Zde je cílem snižování disparit a posilování jednotlivých území s ohledem na jejich potřeby a variabilitu.</p>
(24)	<p>Tak jako je OP LZZ navázán na cíle NSRR, je propojen i s hlavním koncepčním dokumentem EU, tedy se SOZS. Zejména v oblasti investic do lidského kapitálu a v návaznosti na nutnost koordinovat intervence z různých zdrojů, resp. sledovat územní dopady s cílem jak územní soudržnosti, tak zdravé podpory konkurenceschopnosti regionů.</p>
(25)	<p>Na základě analýzy doposud vyhlášených výzev a jejich zaměření jsou cíle výzev stanoveny v souladu s cíli PO4. Svými nástroji pokrývají zefektivňování veřejné</p>

	správy, vzdělávání a rozvoj úředníků správních úřadů nejen v eGovernmentu. V rámci výzvy č. 32 je reflektováno zaměření na podporu strategie Smart Administration. Studium textů vyhlášených výzev bylo zjištěno, že doposud žádná výzva nebyla zaměřena na: <i>podporu rozvoje a zkvalitnění v rámci resortu justice.</i>
(26)	Podle názoru evaluátora je tedy zacílení vyhlášených výzev v souladu s cíli a aktivitami výše uvedených dokumentů, nicméně pokrok v realizaci projektů je doposud malý.

3.1.1.5 Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce

(27)	<p>Vazby prioritní osy Mezinárodní spolupráce na nadřazené dokumenty se dají posuzovat ve dvou základních rovinách (pomoci přímé či nepřímé vazby).</p> <p>Přímé vazby mezinárodní spolupráce evaluátor identifikoval zejména u naplňování priority Posilování sociální soudržnosti NSRR a dále v Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a CF a v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o ESF. Ve všech těchto nařízeních se akcentuje podpora výměny zkušeností a přenosu dobré praxe v oblasti lidských zdrojů a zaměstnanosti mezi různými subjekty a na různé územní úrovni.</p> <p>Mezinárodní spolupráce může být využita i jako způsobilý výdaj v ostatních prioritních osách programu. Právě díky tomu (prostřednictvím jiných os OP LZZ – zejména PO2 a PO3) přispívá i k naplňování dalších dokumentů – SOZS či Strategii regionálního rozvoje.</p>
(28)	<p>Evaluátor identifikoval, že PO Mezinárodní spolupráce nemá přímou vazbu na následující dokumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hlavní směry zaměstnanosti 2008-2010 - Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2009 o provádění hlavních směrů politiky zaměstnanosti členských států v letech 2008–2010 - Národní akční plán sociálního začleňování ČR, resp. Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování 2008-2010 - Národní program reforem 2008 – 2010 - Strategie hospodářského růstu ČR <p>Prostřednictvím využití mezinárodní spolupráce ke sdílení zkušeností a přenosu dobré praxe prostřednictvím jiných PO (zejména PO2 a PO3), je poté nepřímá vazba samotné osy mezinárodní spolupráce i na výše uvedené dokumenty.</p>
(29)	Obě doposud vyhlášené výzvy plně reflektují všechny stanovené cíle PO5 a taktéž samotné projekty reflektují podporu výměny zkušeností a dobré praxe mezi různými subjekty a na různé regionální úrovni. Evaluátor neshledal, že by ve výzvách a potažmo samotných projektech byla opomenuta nějaká podporovaná aktivita.

3.2 Zohledňování horizontálních témat

(30)	Pro programové období 2007 – 2013 došlo k zúžení původních čtyř horizontálních témat (rovné příležitosti, udržitelný rozvoj, informační společnost a vyvážený rozvoj
------	--

	regionů) na dvě témata: rovné příležitosti a udržitelný rozvoj .
(31)	Horizontální téma rovné příležitosti vychází z koncepce gender mainstreamingu a rovnosti žen a mužů. Evaluátor toto téma chápe v širším kontextu, tzn. s ohledem na další potenciálně diskriminační charakteristiky (věk, etnický původ, zdravotní stav, sexuální orientace atp.). Taktéž tematická oblast udržitelný rozvoj bude v rámci evaluace aplikována v širším pojetí (zahrnutí 3 dimenzí - sociální, ekonomické a environmentální).
(32)	V analyzovaných projektech se evaluátor setkal s problematickými jevy. Pouhá kvantitativní přítomnost žen není sama o sobě zárukou dodržování rovných příležitostí. Viz ukázka: <i>Ano, naše organizace je v souladu s principy uplatňování rovných příležitostí. Realizaci projektu budou zajišťovat z více jak 80 % ženy. Ženy samy mezi sebou mohou diskriminovat, i muži mohou být obětmi diskriminace, to vše je třeba zohlednit v kontextu celé projektové žádosti. Větší míru porozumění jeví výrok: Naše organizace je zcela v souladu s uplatňování principu rovných příležitostí, neboť členové týmu jsou jednak muži, tak ženy, mladí i ve středním věku z různých sociálních skupin.</i>
(33)	Cílem horizontálního tématu rovné příležitosti je zvýšení aktivní ekonomické účasti žen. Vzhledem k počtu projektů není možné důkladně analyzovat z genderového hlediska všechny, nicméně na základě analýzy náhodně vybraných projektů uvádíme alespoň některé konkrétní příklady výše nastíněných trendů. Mateřské centrum realizuje rekvalifikační kurzy pro ženy na asistentské pozice. Taková nabídka školení podporuje genderové stereotypy směřováním žen do servisních pracovních rolí. MC zároveň nabízí hlídání při probíhajících kurzech, tzn., že se sice jedná o aktivitu v mnohém k matkám vstřícnou, role otců je potlačena, byť jsou zmíněni mezi možnými účastníky vzdělávacích aktivit. Podpora genderových stereotypů je navíc zmíněna jako slabina projektu i v hodnotitelském posudku, přesto byl projekt podpořen. Evaluátorem bylo identifikováno, že pomocné pozice na trhu práce nemívají stabilní podmínky, nejeví se tedy, že by byla taková rekvalifikace z dlouhodobého hlediska přínosná a zvýšila zaměstnatelnost.
(34)	Naopak dobrým příkladem je projekt, který je založen na mezigenerační spolupráci mladých a starších nezaměstnaných žen. V projektu jsou školeny mladé ženy v žádaných oblastech obchodu a správy online aplikací v oblasti prodeje zboží, starší ženy uplatní dovednosti při ručních pracích. Takový projekt lze chápat i ve smyslu nabourání genderových stereotypů, slibuje navíc zajímavé uplatnění na trhu práce poskytnutím žádaných dovedností v oblasti obchodu – obchodní zástupce je poměrně žádanou profesí. Mírným rizikem projektu jsou určité věkové stereotypy.
(35)	Evaluátor zdůrazňuje, že je třeba uvádět konkrétní opatření, jakými je rovnost zajištěna a ne pouze konstatovat obecné fráze o seznámení s tématem a zohlednit rozložení týmu: například, jak budou k účasti na projektu angažovány marginalizované skupiny, jak probíhá vzdělávání týmu i účastníků v otázkách nediskriminačního přístupu, zda budou uplatněny flexibilní formy práce. V řadě projektů může docházet k cílenému zvýhodnění jedné skupiny (např. ženy matky), tento postup je ovšem nezbytné odůvodnit v kontextu vyrovnávání rovných příležitostí.
(36)	Jak již bylo zmíněno výše, horizontální téma udržitelný rozvoj bylo v projektové

žádosti de facto zúženo na ekologické aspekty, což pro projekty v rámci OP LZZ znamená, že nemohou být v rozporu žádným zásadním způsobem. Dodržování priority se omezuje na aktivity jako je třídění odpadu, úsporné nakládání s materiály a energiemi či využívání hromadné dopravy, což jsou zcela jistě pozitivní aspekty, které ale lze v praxi pouze velmi těžko kontrolovat a v podstatě záleží na kreditu žadatelů, zda je opravdu dodrží.

Evaluátor proto doporučuje rozšířit pojetí udržitelného rozvoje v projektové žádosti a umožnit aplikaci i ostatních pilířů (ekonomického a sociálního).

3.3 Shrnutí dílčích zjištění a doporučení

(37) Zhodnocení příspěvku OP LZZ k obecným cílům je v této fázi implementace OP LZZ velmi obtížně stanovitelné a to z několika důvodů:

- v roce 2009 nebyly ukončeny žádné projekty
- naplnění monitorovacích indikátorů je prakticky „nulové“
- monitorovací indikátory nepokrývají specifické cílové skupiny akcentované v mnohých strategických dokumentech.

Aby bylo možné zhodnotit příspěvek OP LZZ v dalších letech, považuje evaluátor za nejdůležitější následující kroky:

- zakotvit specifické cílové skupiny do hodnotících kritérií a monitorovacích indikátorů
- zavést povinnou sebeevaluaci projektů nad rámec monitorovacích indikátorů poskytující kvalitativní ale i kvantitativní informace o přínosu projektu na cílovou skupinu
- zaměřit vypisování výzev na aktivity, které doposud nebyly ve výzvách zahrnuty a jejichž začlenění evaluátor považuje za žádoucí

Adresát: pracovníci metodiky a ŘO

3.4 Odpovědi na evaluační otázky

1. Jakým způsobem a do jaké míry přispěl a přispívá program k plnění cílů politiky soudržnosti a úkolům jednotlivých fondů?

Na úrovni obecných cílů politiky soudržnosti a ESF a cílů OP LZZ byla identifikována přímá návaznost. Příspěvek dosavadní implementace OP LZZ k naplňování těchto cílů je závislý na věcném pokroku v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory. Vzhledem k dosud rané fázi realizace projektů je zatím reálný příspěvek OP LZZ nízký. Nejvíce v dané chvíli OP LZZ přispívá (resp. má potenciál přispívat) k zvyšování přizpůsobivosti pracovníků, podniků a podnikatelů, zlepšení přístupu k zaměstnání a trvalému začlenění osob hledajících zaměstnání a neaktivních osob na trhu práce, posílení sociálního začlenění znevýhodněných osob. Naproti tomu jen okrajový je dosavadní příspěvek k posilování institucionální kapacity a výkonnosti veřejné správy a veřejných služeb a k modernizaci a posílení institucí trhu práce.

2. Jakým způsobem a do jaké míry program přispěl a přispívá k naplňování priorit Strategických obecných zásad společenství a NSRR?

Mezi SOZS, NSRR a OP LZZ existuje přímá návaznost na bázi nadřízenosti a podřízenosti. OP LZZ, stejně jako ostatní operační programy, mají povinnost vycházet ze zmíněných nadřízených dokumentů a soulad cílů je proto velmi úzký. Vzhledem k dosud rané fázi realizace projektů je však reálný příspěvek OP LZZ zatím nízký. OP LZZ je navázán na třetí obecnou zásadu Vytváření více a lepších pracovních míst, v rámci kterého přispívá nejvíce k bodům Přivést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a modernizovat systémy sociální ochrany a Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce. Z důvodu zpoždění implementace PO4 zatím bohužel nelze konstatovat dostatečný příspěvek k bodu Správní kapacita.

3. Jakým způsobem a do jaké míry přispěl a přispívá k plnění cílů pro růst a zaměstnanost?

Lisabonská strategie (resp. Národní program reform) není na rozdíl od výše hodnocených materiálů přímo nadřízeným dokumentem a navíc od zahájení realizace prošel aktualizací pro období 2008 - 2010. Z hodnocených okruhů proto byla vazba OP LZZ na cíle pro růst a zaměstnanost nejméně zřejmá, přesto však silná. Národní program reform ve značné míře zdůrazňuje potřebu systémových a reformních opatření, ke kterým OP LZZ přispívá jen okrajově, přestože i pro takový příspěvek by měl mít ambice (např. formou mainstreamingu). Z relevantních integrovaných hlavních směrů zatím OP LZZ na základě schválených projektů přispívá nejvíce k IG 17, 18, 19. Spíše okrajový je naopak dosavadní příspěvek k plnění IG 20 a 21.

4. Jakým způsobem a do jaké míry program přispěl a přispívá k plnění horizontálních témat?

Příspěvek programu a projektů k horizontálním tématům lze v dané chvíli hodnotit pouze na základě deklarativních vyjádření v projektových žádostech. Horizontální téma udržitelný rozvoj je chápán v jeho úzkém vymezení jako environmentální aspekty, což jeho relevanci pro projekty OP LZZ do značné míry snižuje. Téma rovných příležitostí je tak pro OP LZZ mnohem klíčovějším, kdy se na něj zaměřuje samostatná oblast podpory. Z projektů vyplývá určité zjednodušení problematiky rovných příležitostí na pomoc ženám a jejich zastoupení v projektu. Lze tak nalézt v této oblasti jak propracované a inovativní projekty, tak projekty, které problematiku rovných příležitostí chápou povrchně a případně i reprodukují genderové stereotypy (a to i v oblasti podpory 3.4). Rozdílné chápání horizontálních témat a jejich hodnocení jednotlivými hodnotiteli by, dle názoru evaluátora, mohlo vyřešit přesun této kompetence na ŘO / ZS, čímž by byla zajištěna jednotná úroveň hodnocení napříč programem.

4. Hodnocení vývoje věcného pokroku v oblastech prioritních os 1 až 6 s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu

Tato kapitola je koncipována tak, aby dala odpověď na následující globální evaluační otázky:

- *Jakým způsobem kvalitativně interpretovat dosažený pokrok v naplnění finančních ukazatelů ve vztahu k fyzicky dosaženým výsledkům?*
- *Dochází k odklonu od původně stanovených cílů programu tak, že by musela být provedena korekce na úrovni operačního programu v důsledku:*
  - významných socioekonomických změn;
  - potřeby ve větší míře nebo odlišným způsobem zohlednit významné změny priorit Společenství anebo celostátních nebo regionálních priorit;
  - v důsledku obtíží při provádění?

4.1 Hodnocení socioekonomického kontextu a udržitelnosti operací

Analýza v rámci této subkapitoly je provedena tak, aby zodpověděla následující evaluační otázky:

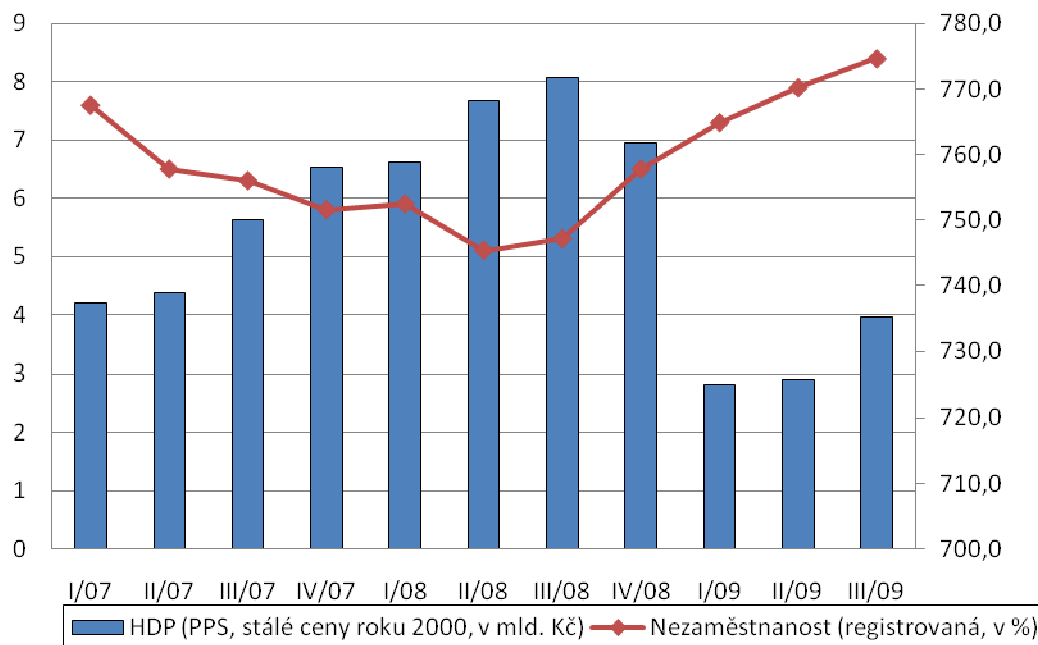
- *K jakým podstatným změnám vnějšího prostředí programu dochází v roce 2009, které mají vliv na realizaci programu a které by si vyžádaly úpravu programových priorit či vyhlášených výzev?*
- *Jakým způsobem tyto vlivy (zejm. ekonomická krize) ovlivňují implementaci programu?*
- *Jakým způsobem ŘO eviduje problémy spojené s udržitelností operací a jak na ně reaguje?*

4.1.1 Analýza celkového socioekonomického kontextu

(38)	<p>Nejvýznamnější změny socioekonomického kontextu v roce 2009 vyplynuly z probíhající hospodářské krize, jejíž intenzitu charakterizuje Obrázek 4.1. Hospodářská krize se v ČR objevila s určitým zpožděním, ale je možné konstatovat, že v průběhu roku 2009 se již její dopady projeví naplno.</p> <p>Hospodářská krize způsobila snížení výkonnosti české ekonomiky a na ni reagující protikrizová opatření vlády. Ta s sebou přinesla odsun některých důležitých legislativních změn (např. nepřijetí prorodinného balíčku) na příznivější období a škrty ve veřejném rozpočtu. V důsledku snížení výkonnosti ekonomiky pak dochází k dalšímu jevu a tím je prudké zvýšení nezaměstnanosti a s tím spojený pokles počtu volných pracovních míst. Hospodářská krize tak do značné míry ovlivňuje postavení cílových skupiny OP LZZ. Nejvýznamnější vlivy hospodářské krize na jednotlivé PO</p>
------	---

zachycuje text níže. Detailní analýza situace je poté uvedena v Příloze č. 5.

Obrázek 4.1 – Vývoj HDP a míry nezaměstnanosti v Česku (v letech 2007-2009)

Zdroj: ČSÚ

- (39) **Prioritní osa 1 – Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů** se zaměřuje zejména na další profesní vzdělávání. Vzdělávání zaměstnanců v podnicích je v době krize velmi omezené, neboť **vzdělávání představuje výsek potřeb podniků, který není v době krize klíčový**. I za normálních okolností³ není v ČR rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání zaměstnanců prioritou firemního vedení a tím pádem není rozsah těchto aktivit dostatečný. Navíc v současné době není v této oblasti možné očekávat brzké zlepšení situace. Hlavní důvody evaluátor spatřuje v horší ekonomické situaci českých firem, v nízké úrovni podnikového managementu a zejména v nižší kultuře či dokonce absenci řízení lidských zdrojů (viz Příloha č. 5).

Z legislativního hlediska v oblasti profesního vzdělávání přetrvává **absence zákona o dalším vzdělávání** jako svébytné součásti vzdělávací soustavy, který by řešil systémové prvky či podporu ze strany veřejných subjektů (např. motivační nástroje typu daňového zvýhodnění či vzdělávací účty). Jediným zákonným ustanovením tak zůstává **Zákon č. 179/2006 Sb.**, o ověřování a uznávání výsledků v dalším vzdělávání.

- (40) **Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce** prošla v roce 2009 poměrně razantní proměnou. V důsledku hospodářské krize se prudce zvýšila nezaměstnanost a snížil se počet volných pracovních míst. To znamená výrazný početní nárůst cílové skupiny nezaměstnaných vhodných k podpoře z PO2.

Základní pravidla pro provádění politik zaměstnanosti jsou definována **Zákonem**

³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Strategie celoživotního učení. [online]. [cit. 2009-11-19]. Dostupné z Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/strategie-celozivotniho-uceni-cr-1>

	<p>č. 435/2004 o zaměstnanosti, který novelou z 1. 1. 2009 stanovil zkrácení podpůrčí doby, zvýšení podpory v prvních dvou měsících podpůrčí doby či ztrátu nároku na podporu v nezaměstnanosti v případě bezdůvodného ukončení zaměstnání zprostředkovaného úřadem práce. Dne 9. září 2009 byl přijat Zákon č. 326/2009 o podpoře hospodářského růstu a sociální stability (tzv. protikrizový zákon), na který v důsledku prohlubující se krize a udržitelnosti veřejných financí, reagoval a byl přijat tzv. Janotův balíček. Ten zrušil všechny výše uvedené změny v zákoně o zaměstnanosti. Tyto značně protichůdné kroky poukazují na absenci jasné státní strategie pro řešení nezaměstnanosti (zejména tedy z důvodu dlouhodobé politické nestability. Navíc v roce 2009 se měnila zásadním způsobem vláda z politické na úřednickou, což celou situaci ve vytváření dlouhodobých strategií dále komplikuje. (viz Příloha č. 5)</p>
(41)	<p>Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti se zaměřuje na skupinu osob ohrožených či sociálně vyloučených.</p> <p>Zvyšování nezaměstnanosti zhoršuje postavení těchto skupin na trhu práce, neboť tyto osoby jsou ve zvýšené míře vystaveny konkurenci osob donedávna aktivních na trhu práce. V roce 2009 došlo k řadě důležitých legislativních změn, které mají vliv na OP LZZ.</p> <p>Za pozitivní krok lze považovat přijetí antidiskriminačního zákona (Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů), který vstoupil v platnost 1. 9. 2009 a vytváří kontext pro realizaci programu OP LZZ a to ve smyslu osvěty, preventivních programů, ale i poskytování přímé podpory obětem diskriminace. (<i>Tento zákon měl být schválen již mnohem dříve, ale z důvodu politických bylo jeho schválení účelově oddalováno. Nakonec byl schválen pod hrozbou sankcí ze strany EU</i>).</p> <p>Zásadní změna souvisí již s dříve přijatým Zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, který ustanovuje hladiny příspěvku na péči dle míry závislosti a část finančních prostředků tak předává přímo uživatelům služeb namísto poskytovatelům. Smyslem je především podpořit péči v domácím prostředí spojenou s nákupem potřebných služeb oproti nákladnému provozu institucionálních zařízení zajišťujících kompletní servis za minimální účasti rodiny.</p> <p>S ohledem na uplatnění migrantů jsou z hlediska OP LZZ klíčové změny ovlivňující jejich postavení na trhu práce. Se změnou zákona o zaměstnanosti se nově zavádí pro vybrané skupiny projekt tzv. zelených karet, které slučují povolení k pobytu s povolením k zaměstnání⁴.</p> <p>Za negativní krok ve sladování osobního a pracovního života lze označit nepřijetí tzv. prorodinného balíčku, který předpokládal zavedení např. institutu vzájemné rodičovské výpomoci, či podporu firmám provozujícím miniškolký, možnost daňových úlev, či úlev na sociálním pojištění a také týden dovolené vyhrazené pouze pro čerstvé otce. Tento balíček byl odmítnut jako celek s argumentací, že by v době hospodářské krize příliš zatížil státní rozpočet.</p> <p>V otázkách romské integrace nelze hovořit přímo o legislativních změnách, ale pouze koncepcích. Nově přijatá Koncepce romské integrace na období do roku 2013 je</p>

4

Ministerstvo vnitra České Republiky. *Zelené karty*. [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>

	založena na zacílení podpory do konkrétních míst a konkrétním lidem ve spolupráci s obcemi. Pro úspěch navrhované strategie je důležité to, že podpora investic do komplexního strukturálního rozvoje dotčených obcí se musí týkat všech obyvatel a neomezovat rozvojové impulzy pouze na romskou populaci a lokality. (viz Příloha č. 5)
(42)	<p>Prioritní osa 4 – Veřejná správa a veřejné služby se na rozdíl od ostatních os řešících problematiku trhu práce a sociálního začleňování zaměřuje čistě na zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy ve spojení se zaváděním nových systémů a technologií, se kterými je ve veřejné správě potřeba pracovat.</p> <p>Pozitivním krokem během roku 2009 bylo navyšování nových přístupových míst pro komunikaci s informačními systémy veřejné správy tzv. Czech POINT, které umožňují získat úřední informaci, aniž je nutné navštívit příslušnou instituci. Na možnost komunikace prostřednictvím Czech POINTů navazuje svými aktivitami i OP LZZ. Ze strany OP LZZ se jedná hlavně o efektivní vzdělávání úředníků, zaměstnanců, členů zastupitelstev územně samosprávných celků formou různých vzdělávacích a e-learningových programů. Ty jsou zaměřeny na osvětu všech funkcionalit eGovernmentu, od Czech POINTů až po Datové schránky a konverzi dokumentů, které jsou společně provázány a stávají se navzájem nedílnou součástí fungování veřejné správy. (viz Příloha č. 5)</p>
(43)	<p>Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce je zaměřena na rozvoj lidských zdrojů a zaměstnanosti, rozvíjení spolupráce, výměnu zkušeností a šíření dobré praxe, a to jak na regionální, tak národní úrovni.</p> <p>Jedním z možných dopadů nepříznivé hospodářské situace může, dle názoru evaluátora, být, že žadatelé, jež jsou negativně ovlivněni krizí „nemají sílu“ řešit mezinárodní spolupráci, neboť musí řešit vlastní existenční potíže. Za velké omezení programu lze označit i nemožnost získat finanční příspěvek na účast zahraničního partnera. Nelze tak uhradit výlohy zahraničního partnera spojené s cestou do ČR. Samozřejmě, že tyto náklady může pokrýt česká strana žadatele ze svého rozpočtu, ale ten může být v době hospodářské krize dosti omezený. (viz Příloha č. 5)</p>

4.1.2 *Situace cílových skupin a dopad socioekonomických změn na implementaci programu*

(44)	V následujícím textu budou představeny nejvýznamnější změny v situaci cílových skupin v roce 2009. Evaluátor se nebude zabývat všemi cílovými skupinami v rámci OP LZZ, ale pouze těmi, u nichž považuje změny v roce 2009 za klíčové. Hodnocení vychází z této logiky – cílové osoby zaměstnané (PO1), nezaměstnané (PO2) až sociálně vyloučené (PO3). U cílových skupin PO4 a PO5 evaluátor neidentifikoval významné změny v jejich postavení, které vyplývá ze specifického postavení samotných prioritních os 4 a 5 v rámci OP LZZ.
(45)	Prioritní osa 1 - Zvýšení adaptibility zaměstnanců a zaměstnavatelů se zaměřuje zejména na další profesní vzdělávání. Cílovou skupinou jsou tedy zaměstnavatelé a zaměstnanci nejrozličnějších podniků. Další profesní vzdělávání zaměstnanců může napomoci podniku překonat hospodářskou krizi, aniž by musel přistoupit k razantnímu propouštění.

	Na druhou stranu profesní vzdělávání by, dle názoru evaluátora, nemělo automaticky napomáhat udržování podniků, které se dostaly do obtíží (podniky v obtížích evaluátor v této studii neztotožňuje s podniky v obtížích podle definice v evropské legislativě, protože tato definice nereflektuje všechny příčiny, kvůli kterým se podniky do obtíží mohou dostat) a u kterých je pouze malá šance, že se z potíží dokážou dostat. V této souvislosti je potřeba vnímat, že tzv. model „školení místo práce“ (též „kurzarbeit“) má u zmíněných problematických subjektů vedle pozitivních účinků na veřejné finance (zabránění výplaty podpory v nezaměstnanosti) rovněž negativní účinky v dlouhodobě neudržitelných, z veřejných zdrojů placených pracovních míst (jinými slovy pouze se oddalují nejhorší následky, místo aby se řešila podstata problému).
(46)	Vzhledem k tomu, že pro markantní zlepšení situace v oblasti dalšího profesního vzdělávání by bylo potřeba podstatně více zdrojů, než je k dispozici, musí ŘO důkladně zvážit, na co omezené zdroje použije. Buď budou v kontextu naplňování strategických cílů použity plošně s tím, že největší význam bude mít jejich „demonstrativní efekt“ nebo se naopak bude snažit o jejich koncentraci.
(47)	Evaluátor identifikoval, že ŘO (ZS) nemá žádné opatření, jak zabránit tomu, aby podnikům, které jsou v důsledku hospodářské krize v existenčních problémech, nebyla poskytnuta podpora v případě, kdy nemají reálný restrukturalizační plán. Pokud se toto nepodaří naplnit, hrozí reálné nebezpečí, že investice budou plynout do podniků, které se na trhu nedokážou udržet.
(48)	Hospodářská krize přináší potřebu ještě více akcentovat vyhodnocování skutečnosti, zda prostředky ve skutečnosti neplynou na profesní vzdělávání v podnicích, které mají problémy obhájit místo na trhu. Evaluátor se domnívá, že hodnocení finančního zdraví (případně jakýkoliv rating tohoto typu) je v tomto ohledu nepostačující, protože nevypovídá dostatečně o tom, jaké jsou vyhlídky podniku do budoucnosti. Podle hodnocení finančního zdraví tak může dostat podporu podnik, který je sice podle momentálních čísel bezproblémový, ale přesto již důsledky snížené poptávky začíná výrazně pociťovat a nemá žádný plán, jak je řešit, což je obtížně obhajitelné. Naproti tomu může být v některých případech odůvodnitelná podpora podnikům, které sice mají horší likviditu, ale mají zpracován reálný restrukturalizační plán, který začínají implementovat. Posouzení závažnosti potíží, ve kterých se podnik nachází a restrukturalizačních plánů je pochopitelně značně obtížné a vyžaduje zvýšené nároky na hodnotitele, kteří musí mít odborné znalosti nejen v oblasti dalšího profesního vzdělávání, ale rovněž v základech mikroekonomie.
(49)	Vyhlašovatel výzvy by měl mít na paměti, že nejlepší kombinaci vzdělávacích aktivit z hlediska přínosu proti dopadům hospodářské krize v podniku ve většině případů dokáže identifikovat pouze management podniku. To potvrzují i výsledky průzkumu AMSP ČR (z června 2009) – názory podnikatelů na protikrizová opatření vlády, ze kterého rovněž vyplývá, že podniky považují posuzování potřebnosti navrženého vzdělávání za zbytečné, protože sami vědí nejlépe, co potřebují.
(50)	Toto konstatování však neznamená, že by bylo vhodné rezignovat na posuzování přínosů jednotlivých vzdělávacích aktivit a to zejména v situaci, kdy intenzita podpory dosahuje 100 % celkových způsobilých výdajů (kromě projektů financovaných v režimu blokové výjimky). Neakceptovatelný přístup, před kterým evaluátor rovněž varuje, je dát všem podnikům v potížích podporu na vzdělávání v obecných

	dovednostech (zaměřené na dovednosti typu soft skills) s odůvodněním, že jejich zaměstnanci jsou v důsledku menší poptávky méně vytíženi.
(51)	Za nepřilíš systémové opatření, které navíc není řádně zdůvodněno, pokládá evaluátor skutečnost, že v rámci přímé podpory lze požádat o mzdové příspěvky pro zaměstnance po dobu účasti na školení - tyto příspěvky jsou povoleny až do výše 100 % mzdových nákladů na dané pracovní místo, nejvýše však do částky číselně odpovídající trojnásobku minimální mzdy, tj. max 24 tis. Kč. V tomto smyslu je potřeba kriticky přistoupit k výzvě „Školení je šance“ a k realizovanému individuálnímu projektu „Vzdělávejte se“, který by bylo potřeba upravit podle výše uvedených zásad, aby mohl přinést skutečně pozitivní výsledky a nikoliv nesystematicky podporovat podniky v potížích bez jasného plánu jak tyto potíže vyřešit.
(52)	V období hospodářské krize, která v mnoha sektorech nepochybně urychlí proces restrukturalizace, vzrůstá význam oblasti podpory 1.2. Aktuální data (převzatá z European restructuring monitor) ukazují, že krize urychlila pád podniků např. v průmyslu textilním, oděvním a sklářském.
(53)	Za možné dopady změn v implementaci programu u PO1 považuje evaluátor tyto: <ul style="list-style-type: none"> • <i>riziko poskytnutí dotací podnikům, které se nedokážou udržet na trhu</i> - možné opatření evaluátor vidí ve věcném omezení aktivit, aby byly podporovány především aktivity snáze udržitelné. • <i>věnovat popisu udržitelnosti pozornost v procesu hodnocení</i> – např. přidání povinné přílohy „Analýza udržitelnosti projektu“, ve které by žadatel popsal, jak chce zajištění udržitelnosti realizovat. • <i>financování projektů standardním způsobem (ex-post platby)</i>, tj. u příjemců, jejichž projekt zakládá veřejnou podporu a je využíván režim blokové výjimky. Pokud se takový příjemce dostane do finanční tísně, může mít problémy s platbou faktur dodavatelům a následně i s předkládáním zjednodušených žádostí o platbu. Celý problém je ještě umocněn tím, že ze strany ZS nejsou často dodržovány administrativní lhůty.
(54)	V roce 2009 zaznamenala největší změnu cílová skupina PO2 – uchazeči a zájemci o zaměstnání . Z logiky věci vyplývá, že pokud musely podniky v důsledku hospodářské krize propouštět svoje zaměstnance, stali se tak z cílové skupiny PO1 osoby, které patří do cílové skupiny PO2. Tuto skutečnost potvrzují i data z evidence úřadů práce, kdy počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce do konce roku 2009 stoupl oproti svému minimu ve 2. čtvrtletí 2008 o 81 % a počet volných pracovních míst se propadl za stejné období na 22 %.
(55)	V důsledku hospodářské krize vnikla na trhu práce mimo znevýhodněných skupin uchazečů nová početná cílová skupina osob, kteří jsou nezaměstnaní poměrně krátkodobě a u nichž je nezbytné předejít dlouhodobé nezaměstnanosti. Prodlužováním doby nezaměstnanosti se však i tato skupina osob může se ztrátou kvalifikace, pracovních návyků a sociální izolací postupně stávat znevýhodněnou. Je proto nezbytné dosáhnout co nejrychlejšího návratu na trh práce.
(56)	Díky dostupnosti podrobných dat o uchazečích o zaměstnání lze dobře zhodnotit, které skupiny osob jsou zvyšující se nezaměstnaností zasaženy nejvíce. Z analýzy dat vyplynulo, že dle kategorií zaměstnanosti postihlo propouštění i pokles volných

pracovních míst především méně kvalifikované kategorie (KZAM 6, 7 a 8⁵). Výjimkou je nejméně kvalifikovaná KZAM 9. Dlouhodobě nejvíce uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo však vykazují středně kvalifikovaná KZAM 4 a 5.

Tabulka 4.1 – Nabídka a poptávka na trhu práce dle klasifikace zaměstnání

	Počet uchazečů				Počet volných pracovních míst				Počet uchazečů na 1 prac.m.			
	01/07	06/08	12/09	index	01/07	06/08	12/09	index	01/07	06/08	12/09	index
KZAM 1	3 697	3 188	6 477	2,03	1 573	1 645	773	0,47	2,35	1,94	8,38	4,32
KZAM 2	17 712	14 152	24 520	1,73	5 714	7 416	2 835	0,38	3,10	1,91	8,65	4,53
KZAM 3	39 199	27 453	51 295	1,87	11 755	13 908	6 289	0,45	3,33	1,97	8,16	4,13
KZAM 4	36 379	28 064	49 384	1,76	4 085	5 528	1 483	0,27	8,91	5,08	33,30	6,56
KZAM 5	71 540	44 784	80 609	1,80	9 237	13 232	2 752	0,21	7,74	3,38	29,29	8,65
KZAM 6	8 883	3 648	8 616	2,36	1 209	1 271	246	0,19	7,35	2,87	35,02	12,20
KZAM 7	72 416	35 440	91 200	2,57	32 589	50 000	5 982	0,12	2,22	0,71	15,25	21,51
KZAM 8	34 228	21 897	50 089	2,29	19 418	29 437	3 442	0,12	1,76	0,74	14,55	19,56
KZAM 9	133 857	94 921	136 902	1,44	18 475	32 964	9 904	0,30	7,25	2,88	13,82	4,80
Celkem	465 458	297 879	539 136	1,81	104 078	155 423	33 729	0,22	4,47	1,92	15,98	7,47

Pozn.: Vývojový index je počítán jako podíl prosince 2009 k červnu 2008, kdy míra nezaměstnanosti dosáhla dlouhodobého minima.

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/trh>

- (57) Prakticky u všech skupin znevýhodněných osob docházelo v roce 2009 k poklesu podílu uchazečů ze jmenovaných skupin na celku. Tento trend však neznamená zlepšování situace znevýhodněných skupin. Právě naopak jde o zhoršení jejich postavení, protože na trhu práce čelí zvýšené konkurenci uchazečů bez znevýhodnění a tím i snížené ochotě zaměstnavatelů k zaměstnávání znevýhodněných osob.
- (58) Za možné dopady krize na implementaci programu u PO2 považuje evaluátor tyto:
- nedostatek veřejných financí pro realizaci politik zaměstnanosti* – výdaje státu na realizaci APZ jsou výrazně omežovány a nárůst výdajů na APZ z ESF nedokázal do poloviny roku 2009 tento pokles zatím vykompenzovat. I když lze s realizací dalších projektů očekávat nárůst výdajů ESF na APZ, představuje tento poměr výdajů pro projekty PO2 omezení spočívající v nutnosti financovat dosavadní aktivity ÚP a menším prostorem pro vytváření a testování nových postupů a nástrojů.
  - nárůst nezaměstnanosti a především silný pokles počtu volných pracovních*

⁵ KZAM 1 - Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci; KZAM 2 - Vědeckí a odborní duševní pracovníci; KZAM 3 - Technici, zdravotníci, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech; KZAM 4 - Nižší administrativní pracovníci /úředníci/; KZAM 5 - Provozní pracovníci ve službách a obchodě; KZAM 6 - Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech /kromě obsluhy strojů a zařízení - hl. třída 8/; KZAM 7 - Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři /kromě obsluhy strojů a zařízení/; KZAM 8 - Obsluha strojů a zařízení; KZAM 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

míst - znesnadňuje umisťování nejen uchazečů se znevýhodněním, ale i bezproblémových uchazečů. Současná situace tak zvyšuje důležitost analytické práce, která by měla být východiskem pro promyšlenou volbu nástrojů, včetně APZ, a jejich zacílení.

Tabulka 4.2 - Přehled výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti

	I/2007	I/2008	I/2009
Celkové výdaje na APZ (tis. Kč)	1 953 944	1 784 280	1 486 056
v tom:			
Výdaje z ESF	753 226	771 595	930 795
Výdaje z OP LZZ	-	-	477 376
Výdaje na 1 uchazeče	4,88	5,63	3,26

Pozn.: V I. pololetí 2007 ani 2008 nebyly výdaje z ESF uvedeny v členění na operační programy, výdaje za OP LZZ proto chybí.

Zdroj: Analýza situace na trhu práce 2007, 2008, 2009 (MPSV),

http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace

- (59) Evaluátor se domnívá, že klíčovou otázkou, z níž by mělo vycházet konkrétní nastavení APZ, je účinnost jejich jednotlivých nástrojů, která se může lišit v závislosti na cílové skupině, regionu i ekonomické situaci. Klíčem k úspěšné práci s uchazeči je komplexita a vzájemné doplňování jednotlivých nástrojů v provázaný celek. Nastavení tohoto celku by mělo vycházet z průběžného hodnocení realizovaných nástrojů a jejich přínosu pro účastníky operací, které musí být úkolem příjemců v rámci sebehodnocení. Celkový dopad některých nástrojů lze vyhodnotit z dostupných dat prostřednictvím počtu uchazečů, kteří využili určitý nástroj a byli umístěni do zaměstnání (v případě rekvalifikací) či prostého počtu zapojených uchazečů (v případě VPP, SÚPM, příspěvku na zapracování aj.).

Je zřejmé, že nedostatečné možnosti uplatňování uchazečů na volném pracovním trhu v době hospodářské krize jsou kompenzovány dotovanými pracovními místy. Umisťování uchazečů na dotovaná pracovní místa je však pouze dočasným krizovým řešením, protože zpravidla nevedou k aktivizaci a zvýšení kvalifikace (zejména v případě VPP). Dle názoru evaluátora by proto skutečný přínos těchto nástrojů v OP LZZ měl být příjemci vyhodnocován (nedošlo na dotovaném pracovním místě ke zbytečné ztrátě kvalifikace, pokračoval podpořený uchazeč dále na volný trh práce?) a dotovaná pracovní místa by neměla být podporována nadměrně na úkor aktivizačních opatření (např. podpora zahájení podnikání).

Tabulka 4.3 - Počet uchazečů ve vybraných nástrojích APZ

	I/2007	I/2008	I/2009
VPP stát	9 520	6 433	2 729
VPP ESF	-	6 209	11 774
SÚPM stát	7 992	5 526	1 322
SÚPM ESF	-	-	5 925
CHPD + CHPM	686	468	441
rekvalifikace (počet uchazečů) vč. ESF	48 275	35 923	28 389

	I/2007	I/2008	I/2009
rekvalifikace (úspěšnost umístění)	56,8	65,6	38,1
registrovaná míra nezaměstnanosti	7,1	5,5	7,6

Pozn.: Rekvalifikace jsou sledovány k 3. čtvrtletí daného roku. Za ostatní nástroje je sledován počet umístěných uchazečů celkem od počátku roku.

Zdroj: Analýza situace na trhu práce 2007, 2008, 2009 (MPSV)

- (60) Výše uvedené údaje však nedokážou postihnout hlubší dopady realizovaných nástrojů. Klíčovou otázkou není jen, kolik účastníků rekvalifikace bylo umístěno do zaměstnání, ale zda skutečně prostřednictvím rekvalifikace dosáhli lepší uplatnitelnosti, zda našli kvalifikovanější zaměstnání, v němž znalosti a dovednosti z rekvalifikace uplatní. Podobně u VPP a SÚPM je relevantní se ptát, zda uchazeč po ukončení těchto dočasných prací dokáže získat místo na volném pracovním trhu. V případě individuálních akčních plánů (IAP) nevypovídá počet umístěných uchazečů s uzavřeným IAP o skutečném přínosu tohoto nástroje.
- (61) Jak ukazuje praxe, bariérou účinnosti práce s cílovou skupinou je také nedostatek personálních kapacit, který neumožňuje věnovat jednotlivým uchazečům a zájemcům dostatek času a práce s nimi tak postrádá individuální rozměr (viz např. Říhová 2007). Evaluátor považuje za velmi pravděpodobné, že snižující se výdaje na APZ na jednoho uchazeče (viz tabulka 4.2) tento stav ještě výrazně zhorší. Dále může snížit cílenost opatření APZ aplikovaných na uchazeče a tím i jejich účinnost ve vztahu k nedostatečné vstupní práci. Právě **cílenost operací, vysoce individuální práce s uchazeči a testování inovovaných opatření by měly být, dle názoru evaluátora, výzvou pro projekty APZ realizované v rámci OP LZZ**, přičemž na tyto aspekty je potřeba zaměřit pozornost při výběru a sebehodnocení projektů.
- (62) **Prioritní osa 3** pokrývá hned několik cílových skupin, které jsou specifickým způsobem znevýhodněné. Nejistá situace panuje mezi klienty tak i poskytovateli sociálních služeb. Situace vyplývá zejména z přidělených prostředků, které jsou poměrně nízké (od 2 000 Kč do 11 000 Kč měsíčně), což rozhodně nepokrývá náklady na dostatečné zajištění služeb. Důležitým aspektem je i regionální rozložení služeb. Příspěvek na péči klientům umožňuje řešit některé potřeby přímo v rodině, případně na základě sousedské výpomoci, řada konkrétních úkonů se však nedá řešit bez angažování profesionálního poskytovatele, jejichž dostupnost v regionech je nerovnoměrná a nemusí odrážet potřeby tamějších klientů. **Situace na straně státu i poskytovatelů tak postrádá dlouhodobou koncepci, což dopadá i na klienty**, kteří neustále s obavami očekávají, zda jejich služby budou nadále k dispozici, případně v jakém rozsahu
- (63) Dále se v oblasti poskytování sociálních služeb zavádí (zákonem č. 108/2006, o sociálních službách) potřebné standardy akreditovaného vzdělávání (vyšší odborné, vysokoškolské, případně kurzy ve spojení s praxí), které je pro zaměstnance v oblasti sociálních služeb povinné splnit, což samozřejmě přechodně organizace výrazně zatížilo. **Zde vidí evaluátor významný přínos souvisejících výzev rámci PO3, které umožní vzdělání příslušným osobám doplnit a obecně systematizovat koncepci rozvoje profesního růstu těchto pracovníků a pracovníc.**
- (64) Samostatným tématem souvisejícím s postavením osob zdravotně postižených (OZP) je povinnost jejich zaměstnávání ve stanoveném podílu (4 % pro zaměstnavatele s

	více než 25 osobami). Situaci lze řešit i tzv. náhradním plněním, tedy odběrem služeb či produktů od organizací plně zaměstnávajících zdravotně postižené. Projekty OP LZZ lze účinně využít pro firmy, ale i státní a samosprávné instituce, aby připravily podmínky a zaškolily potřebný počet těchto osob a to napříč jednotlivými prioritními osami ⁶ .
(65)	V oblasti sociálního začleňování příslušníků romských lokalit, vláda připravila a snaží se realizovat dlouhodobou Koncepci romské integrace do roku 2025 , financovanou zejména ze státního rozpočtu a z evropských strukturálních fondů. I přesto, že sociální vyloučení romské populace představuje poměrně zásadní problém, dá se očekávat, že v souvislosti s hospodářskou krizí budou prostředky na integraci ze státního rozpočtu kráceny, což má negativní dopad na samotný integrační proces. Na druhou stranu neřešení situace stojí stát obrovské částky. Například jen za loňský rok Česko vydalo za Romy, kteří neměli možnost získat dostatečné vzdělání, nepracují, a proto většinou jen pobírají sociální dávky, kolem šesti miliard korun ⁷ .
(66)	S hospodářskou krizí se zvýšila průměrná míra nezaměstnanosti v České republice na 9,2% (údaje za 12/2009, MPSV). Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání je zhruba 500 tis. lidí. Jakou část z tohoto počtu nezaměstnaných tvoří právě příslušníci romských komunit nelze v současné době statisticky vysledovat.
(67)	Pro zlepšení postavení cílové skupiny je tedy nutný komplexní přístup vedoucí zejména k změně motivace v přístupu ke vzdělání, které předurčuje k získání stabilního zaměstnání a tím i zvýšení životního standardu (bytového, sociálního, společenského). Evaluátor se domnívá, že díky samostatné oblasti podpory v rámci OP LZZ je zde velký potenciál pro zlepšení situace této cílové skupiny.
(68)	V České republice se momentálně nachází 436 116 cizinců ⁸ , od roku 2006 díky ekonomickému vzestupu jejich počet výrazně stoupl ⁹ , v posledním roce se však nárůst zmírnil. Situace cizinců je v současnosti výrazně negativně ovlivněna špatnou ekonomickou situací, mluví se o pádu do ilegality a tvrdém vykořisťování ¹⁰ .
(69)	Vztah k cizincům v tomto vystihuje i krizový projekt Dobrovolných návratů – místo řešení na místě jsou cizinci motivováni k návratu domů (a v případě ekonomického růstu budou zase lákáni zpět). Řada cizinců je však zadlužených, a to i vlivem působení různých zprostředkovatelů, kteří například pomáhají s orientací v byrokracii související s žádostmi o víza a pracovní povolení. Návrat je tedy pro ně nepřijatelnou variantou a momentálně situaci často řeší pokusy o podnikatelskou činnost.

⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. [online]. [cit. 2009-11-05]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob>

⁷ The World Bank. *Czech Republic Improving Employment Chances of the Roma*. [online]. [cit. 2009-10-27]. Dostupné z: http://web.worldbank.org/external/projects/main?pagePK=64256111&piPK=64256112&theSitePK=40941&menuPK=115635&entityID=000333037_20081105213718&siteName=EXTBOD

⁸ Český statistický úřad. [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z:

⁹ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/8200578577/\\$File/c01t01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/8200578577/$File/c01t01.pdf)

¹⁰ Český statistický úřad. [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z:

¹⁰ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/06003C0245/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/06003C0245/$File/c01r01.pdf)

Multikulturní centrum Praha. *Kutná hora láká na práci: Reportáž o cizincích zaměstnaných ve firmě Foxconn*. [online]. [cit. 2009-10-15]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2204247>

(70)	Tuto situaci do jisté míry vyrovnávají snahy státu získat pro trvalý pobyt osoby s vyšší kvalifikací. Je realizován projekt Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků ¹¹ . Má však poněkud diskriminační charakter, neboť vybírá konkrétní země a vynechává například Vietnam, přitom z této země k nám přichází (a dlouhodobě zde žije) významný počet osob – v roce 2008 se jednalo o 60 000 osob ¹² .
(71)	<p>Dalším projektem, který měl flexibilněji regulovat příliv zahraničních pracovníků jsou již zmíněné zelené karty, které slučují žádost o pracovní povolení s povolením k pobytu (pouze pro vybrané země), a jsou zlepšením oproti standardní administrativně nepřehledné situaci, kdy cizinec potřebuje oba dokumenty od různých úřadů. Nicméně projekt zelených karet je poměrně neúspěšný, žadatelů je málo a v době krize je i méně volných míst.</p> <p>Na základě uvedených informací evaluátor vidí v oblasti integrace cizinců značný potenciál projektů v oblasti státní správy, zjednodušení jejího fungování, zvýšení součinnosti úřadů i zvýšení jazykových kompetencí jejich zaměstnanců (PO4).</p>
(72)	Veřejnost i zaměstnavatelé již dlouhodobě komunikují potřebu aktivního přístupu vlády v oblasti prorodinných opatření. Pro firmy by byla potřebná možnost daňových odpisů, poskytují-li svým zaměstnancům služby spojené s hlídáním dětí. Nedostatek míst v jeslích a školkách také vyžaduje finančně dostupné alternativy institucionální péče, obdobně jako v Německu rozšířený model denní matky. V těchto oblastech byla realizována řada výzkumů a analýz v rámci projektů CIP EQUAL, OP RLZ a JPD 3 ¹³ , jejichž využití je, dle názoru evaluátora, zohledněno v aktuálně běžícím programu pouze velice omezeně.
(73)	<p>Za možné dopady změn na implementaci programu u PO3 považuje evaluátor tyto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>zaměstnání ubývá i pro osoby v produktivním věku bez výraznějších omezení (u osob, které mají specifické potřeby je jejich situace automaticky spíše zhoršená)</i> • <i>současná situace představuje dramatické ohrožení určitých skupin - cizinci a reportovaný nárůst zneužívání jejich postavení, setrvávání cizinců v ilegalitě, Romové.</i> • <i>u projektů bez přímé vazby na (potenciální) zaměstnavatele se zvyšuje riziko nezaměstnanosti - vzdělávání zacílené na zisk dovedností v oborech, kterých je na trhu práce prokazatelně nedostatek, a vytváření inovativních pracovních míst přímo u zaměstnavatelů nebo v rámci tréninkových pracovišť.</i> • <i>specifické problémy provázejí rodiče, zejména matky dětí do 4 let věku – chybí alternativy celodenní péče (ať už v jeslích či mateřských školkách) a možnosti dítě dávat do instituce pouze několik dní v týdnu, či půl dne a zároveň</i>

¹¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Projekt Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*. [online]. [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <http://www.imigracecz.org/>

¹² Český statistický úřad. *Počet cizinců v ČR - Popis aktuálního vývoje*. [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje

¹³ APERIO - Společnost pro zdravé rodičovství. *Modelový program podpory sladování profesního a rodinného života (IS Equal)*. [online]. [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <http://www.aperio.cz/o-nas/projekty-aperio.shtml#mopps>

	<p>kombinovat práci na zkrácený úvazek bez ztráty nároku na rodičovský příspěvek¹⁴. Situace se výrazně liší regionálně a je vhodné vždy aspekt regionální poptávky a nabídky služeb při udělování dotace v dané výzvě zaměřené na podporu zařízení péče o děti zohlednit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>budování partnerství</i> - v řadě případů je omezeno a dochází k vyloučení samosprávy a dalších institucí (úřady práce), což evaluátor považuje za nežádoucí. Partnerství chápe evaluátor jako klíč k udržitelnosti aktivit po skončení financování z OP LZZ.
(74)	Ve všech výzvách, nejen v PO3, je třeba systematicky klást důraz na začleňování osob, které se mohou na trhu práce nacházet v ohroženém postavení. Evaluátor považuje za nezbytně nutné, aby docházelo k zapojování těchto osob do běžného provozu firem i jiných institucí.
(75)	Cílovou skupinou PO4 jsou úředníci správních úřadů a úřadů územních samosprávních celků a volení zastupitelé územních samosprávních celků. Rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě a investice do nich probíhá bez ohledu na probíhající hospodářskou krizi. Dokonce se evaluátor přiklání k názoru, že pro některé projekty může být probíhající hospodářská krize výzvou a příležitostí k otestování nových postupů. Evaluátor očekává, že pokud bude nastartováno zlepšování veřejné správy a služeb (nejen z OP LZZ), obzvláště v rámci eGovernmentu, bude tato snaha i nadále podporována.
(76)	Za možný negativní vliv krize na cílové skupiny PO5 lze považovat to, že někteří žadatelé „nemají sílu“ zabývat se mezinárodní spoluprací, neboť je pro ně důležitější řešit vlastní existenční potíže.

4.1.3 Udržitelnost operací a jejich monitoring z pohledu ŘO

(77)	Udržitelnost operací může být chápána ve dvou rovinách. Za prvé se jedná o právní termín, který je zmíněn v evropské legislativě, konkrétně v Obecném nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, článku 57. V evropské legislativě je udržitelnost primárně spojena s hmotnými výstupy projektů, tedy s investičními projekty (projekty financované z ERDF). U neinvestičních projektů (projekty financované z ESF) se jedná především o zachování nově vytvořených pracovních míst (pokud odhlédneme od možnosti křížového financování). V připravené novele Obecného nařízení budou navíc ESF projekty z aplikace čl. 57 vyjmuty s výjimkou případu, kdy je podpora poskytována v režimu blokové výjimky a příslušné nařízení o blokové výjimce v použitém režimu podpory aplikaci udržitelnost vyžaduje. Na tyto případy doporučuje evaluátor upozornit v Příručce pro příjemce i v Příručce pro žadatele (PPP, PPŽ).
(78)	Evaluátor se zaměřil především na druhé vymezení pojmu udržitelnosti. Udržitelnost operací v tomto pojetí vyjadřuje, jestli jsou intervence zaměřeny na potřeby cílových skupin při zohlednění měnící se socioekonomické situace a jestli existují na úrovni ŘO mechanismy, které umožňují tyto potřeby sledovat.

¹⁴ VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ – VÚPSV, v.v.i. *Péče o děti předškolního a raného školního věku*. [online]. [cit. 2009-10-25]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_299.pdf

(79)	<p>Hodnocení udržitelnosti operací v druhém slova smyslu tedy souvisí s otázkou změn vnějšího prostředí programu.</p> <p>Z fokusních skupin vyplynulo, že jsou často podporovány projekty, které zahrnují v převážné většině aktivity, které by žadatelé/příjemci stejně realizovali bez podpory ze SF. To považuje evaluátor (zejména v oblasti podpory 1.1) za poměrně závažné zjištění a doporučuje ŘO v textu výzvy i v PPŽ akcentovat, že budou podporovány pouze smysluplné projekty, které by žadatel nebyl schopen bez podpory ze SF realizovat v dohledném časovém horizontu, případně v předpokládaném rozsahu.</p> <p>V této souvislosti evaluátor rovněž upozorňuje na následky vyplývající z článku 8 odstavce 3 Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 a konstatuje, že na ŘO nejsou v případě projektů podporovaných v režimu tohoto Nařízení nastaveny mechanismy, jak požadavky vyplývající ze zmíněného článku zajistit.</p>
(80)	<p>Jako vhodný mechanismus, který umožní žadateli včas identifikovat věcné problémy projektu včetně problémů, které signalizují, že výsledky projektu budou v dlouhodobém časovém horizontu pouze obtížně udržitelné, vnímá evaluátor sebeevaluaci projektu. Zároveň by bylo vhodné nastavit v interní dokumentaci mechanismy, které umožní ŘO/ZS sledovat, jestli sebeevaluace plní svůj účel a podle získaných zkušeností vydat např. doporučení pro sebeevaluaci. Rovněž by bylo vhodné zohlednit zkušenosti se sebeevaluací z CIP EQUAL.</p>
(81)	<p>V případě dalšího profesního vzdělávání a řízení lidských zdrojů v podnicích (tedy v oblasti podpory 1.1) doporučuje evaluátor podporovat pouze projekty, které budou určeny na iniciaci určené aktivity s tím, že po ukončení projektu bude tato aktivita v daném podniku pokračovat. Tuto podmínku by bylo vhodné zahrnout už do textu výzvy. Pokračování aktivit, které se podařilo nastartovat projektem, by mělo být ověřováno zejména v rámci kontrol na místě po ukončení realizace projektu. Evaluátor dává rovněž na zvažení zavedení monitorovacích zpráv o udržitelnosti projektu (možno použít zejména pro PO1 a PO3, případně i pro další prioritní osy, kde toto opatření může mít smysl), ve kterých by příjemce, popsal, jak pokračují aktivity inicializované projektem. Jako ideální frekvenci pro předkládání těchto zpráv doporučuje evaluátor jeden rok. Struktura zpráv může být velmi jednoduchá – stačí, když příjemce jasně popíše, co se děje s výstupy projektu, případně jak jsou znalosti získané při školení placeného z projektu dále využívány.</p>
(82)	<p>V případě, že aktivity po skončení projektu nepokračují nebo pokračují v podstatně menší míře, může poskytovatel dotace uplatnit vůči příjemci sankce. Problematika sankcí je zmíněna v PPP, nicméně chybí zde ilustrace na konkrétních příkladech s rozlišením míry jejich závažnosti. Sankce pochopitelně vnímá evaluátor jako krajní řešení, které by mělo být uplatňováno (po provedení právní analýzy zmíněného problému) zejména tehdy, pokud je porušení pravidel závažné a není způsob, jak ho napravit.</p>
(83)	<p>Pro ilustraci uvádíme několik praktických příkladů:</p> <p>Př.: projekt podnikatelského subjektu XY navrhujícího nábytek v oblasti podpory 1.1 se zaměřuje na vytvoření vzdělávacího systému a to pro nové i stávající zaměstnance. Noví zaměstnanci budou v rámci systému seznámeni s organizací firmy, s jejich pracovními povinnostmi a proškoleni v užívání softwaru pro návrh nábytku, který je pro všechny zaměstnance nezbytný. Stávajícím zaměstnancům bude sloužit</p>

	vzdělávací modul k průběžnému zdokonalování se v práci se zmíněným softwarem a rovněž k získávání informací o nejnovějších příležitostech na trzích s produkty firmy XY. Po roce od dokončení projektu však firma přestane zmíněný software užívat a vzdělávací modul se stane z více než poloviny nadbytečným (což poskytovatel dotace zjistí z monitorovací zprávy o udržitelnosti projektu). Navíc se ukáže, že ve zmíněném roce firma žádné nové zaměstnance nenabrala, takže v něm bylo proškoleny podstatně méně lidí, než se předpokládalo. V tomto okamžiku by měl poskytovatel dotace zahájit šetření (např. formou kontroly na místě), které by mělo skončit odebráním podstatné části (případně celé) dotace, neboť není možné nechat podporu projektu, jehož výstupy jsou z dlouhodobého hlediska neudržitelné.
(84)	Jiný př.: projekt podnikatelského subjektu YZ v oblasti podpory 1.1 si klade za cíl provádět odborné vzdělávání zaměstnanců zaměřené na prohloubení a rozšíření kvalifikace v oblasti využívání specifické technologie pro výrobu léčiv, kterou subjekt YZ zavádí, ale která je již zastaralá a neperspektivní. Poté, co je proškoleny podstatná část zaměstnanců a projekt je ukončen, se podnik dostane z důvodu sníženého odbytu do problémů a je nucen část zaměstnanců propustit. Při hledání nové práce jsou vědomosti nabyté při školení placeného z ESF nepoužitelné, neboť vyjde najevo, že zmíněná specifická technologie je již neperspektivní a žádný z podniků ve farmaceutickém průmyslu ji už nepoužívá. V momentě, kdy se toto dozví pracovník poskytovatele dotace, měl by dát podnět k zahájení kontroly na místě, která by měla skončit odebráním podstatné části (případně celé) dotace, neboť není možné nechat podporu projektu, jehož výstupy jsou z dlouhodobého hlediska neudržitelné.

4.1.4

Shrnutí dílčích zjištění a doporučení

(85)	<p>V rámci analýzy situace cílových skupin bylo evaluátorem zjištěno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ŘO by měl důsledně monitorovat situaci a potřeby cílových skupin a případně omezit příslušná odvětví popř. regiony s ohledem na koncentraci finančních prostředků. <p>S ohledem na tento fakt evaluátor doporučuje před vyhlášením dotčené výzvy provést analýzu, která nadefinuje nejrizikovější oblasti. Tyto analýzy musí být provedeny poměrně rychle, aby nedocházelo k oddalování vyhlášení výzev.</p>
(86)	Pro identifikování věcných problémů projektu včetně problémů, které signalizují, že výsledky projektu budou v dlouhodobém časovém horizontu neudržitelné, navrhuje evaluátor rozpracovat mechanismus sebeevaluace projektu . Pro sledování plnění účelu sebeevaluace by bylo vhodné nastavit v interní dokumentaci mechanismy a na základě zjištěných zkušeností vydat např. doporučení pro sebeevaluaci. Zde by bylo vhodné zohlednit zkušenosti se sebeevaluací z CIP EQUAL.

4.1.5 *Odpovědi na evaluační otázky*

1. K jakým podstatným změnám vnějšího prostředí programu dochází v roce 2009, které mají vliv na realizaci programu a které by si vyžádaly úpravu programových priorit či vyhlášených výzev?

Nejvýznamnější změnou vnějšího prostředí je pokračující hospodářská krize, která má ve vztahu k OP LZZ několik projevů (viz otázka č. 2). Programové priority a cíle jsou vymezeny natolik široce, že jsou relevantní a odpovídající i v stávajícím socioekonomickém kontextu, a jejich úprava proto není účelná. V rámci OP LZZ jsou nejvíce zasaženými oblastmi adaptabilita zaměstnanců (PO1) a aktivní politiky zaměstnanosti (PO2). V PO2 lze na tyto vnější vlivy reagovat uzpůsobením projektových aktivit v rámci stávajících projektů, které mají dlouhodobý charakter. V PO1 je v tomto směru klíčová oblast podpory 1.2, která poskytuje prostor pro vyhlášení výzvy zaměřené na nejvíce postižená odvětví českého hospodářství.

2. Jakým způsobem tyto vlivy (zejm. ekonomická krize) ovlivňují implementaci programu?

Vliv pokračující hospodářské krize na implementaci OP LZZ lze spatřovat v několika směrech. Prvním je zvyšující se nezaměstnanost, která výrazně zasahuje zejména některé cílové skupiny OP LZZ, jak po stránce jejich velikosti, tak postavení na trhu práce. Souvisejícím dopadem je zhoršující se uplatnitelnost na trhu práce, která se s největší pravděpodobností projeví v nižší úspěšnosti realizovaných aktivit (zejména APZ) a může při pokračující krizi vést až k nesplnění některých indikátorů výsledku a dopadu.

Druhým vlivem je tlak na snižování veřejných výdajů (ale i výdajů soukromých subjektů), který se již projevuje např. poklesem státních výdajů na APZ, který OP LZZ zatím nedokáže plně kompenzovat. Tato situace může vést k ohrožení principu adicionality a celkově k nižším přínosům OP LZZ, pokud aktivity z něj financované pouze nahradí aktivity financované dosud z jiných zdrojů.

3. Jakým způsobem ŘO eviduje problémy spojené s udržitelností operací a jak na ně reaguje?

Udržitelnost operací je evaluátorem chápána především jako zohlednění socioekonomického kontextu v řešení potřeb cílových skupin a dlouhodobost přínosů realizovaných projektů. Stávající mechanismy ŘO pro zajištění udržitelnosti nebyly shledány jako dostatečné. Jedním z nejvýznamnějších mechanismů je správné nastavení výběrových kritérií tak, aby nebyly podporovány projekty, které v dlouhodobém horizontu nepřinesou žádný nebo jen minimální efekt, a projekty, které by žadatel byl schopen i bez podpory realizovat v dohledném časovém horizontu, případně v předpokládaném rozsahu. Vhodným nástrojem pro včasnou identifikaci věcných problémů projektů je sebeevaluace, evaluátor proto doporučuje nastavit mechanismy kontroly, jak sebeevaluace projektů probíhá, a zda plní svůj účel.

4.2 *Hodnocení průběhu výzev a projektů*

Analýza v rámci této subkapitoly je provedena tak, aby zodpověděla následující evaluační otázky:

- *Do jaké míry byla relevantní dekompozice specifických cílů programu prostřednictvím náplně jednotlivých výzev?*

- *Do jaké míry byly předloženy a schváleny relevantní projekty pro naplnění specifických cílů prioritních os (dekompozice cílů na klíčové aktivity projektů)?*
- *Do jaké míry jsou projekty schopny dosáhnout očekávaných výsledků programu?*
- *Jaké lze identifikovat souvislosti mezi typem schválených projektů z hlediska typu projektu, výše rozpočtů a regionů, typu cílových skupin a klíčových aktivit (typologie a rozložení projektů)?*
- *Do jaké míry korespondují projekty s regionálními potřebami trhu práce?*
- *Jaká lze identifikovat doporučení pro optimalizaci (lepší zacílení, zúžení apod.) potenciálních budoucích výzev?*

4.2.1 **Hodnocení naplňování specifických cílů dle jednotlivých PO**

4.2.1.1 **Dekompozice specifických cílů na jednotlivé výzvy**

4.2.1.1.1 *Prioritní osa 1 – Adaptibilita*

(87)	<p>Z analýzy vyhlášených výzev vyplývá, že stanované cíle v PO1 jsou výzvami pokryty dostatečně. Tomu napovídá i skutečnost, že specifické cíle jsou vymezeny poměrně široce a jednotlivé výzvy jsou tak specifikovány podle jiných parametrů (např. podle oprávněných žadatelů). I tato specifikace však může určit, jaké cíle budou naplňovány větší měrou.</p> <p>Evaluátor identifikoval, že v případě podpory podnikatelských subjektů je např. ve srovnání s podporou veřejnoprávních subjektů oprávněné očekávat více projektů zaměřených na naplnění specifického cíle „Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí zaměstnanců“ než cíle „Rozvoj podnikových systémů řízení lidských zdrojů a rozvoje lidských zdrojů s využitím inovativních přístupů“, protože soukromé subjekty více preferují vlastní kurzy, jejichž výsledky se mohou projevit v kratším časovém horizontu.</p>
(88)	<p>V oblasti podpory 1.1 bylo vyhlášeno již 6 výzev pro předkládání grantových projektů, které mají podobný charakter, evaluátor by proto navrhoval vytvoření jednoho stručného materiálu o podmínkách výzev pro žadatele.</p>
(89)	<p>Analýza výzvy č. 37 poukázala na několik problémů, na které není možné v dokumentaci k výzvě vyhledat odpovědi a které evaluátor doporučuje vyřešit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>proč jsou mezi žadateli/příjemci pouze tři pověřené úřady práce (a z nich jeden má projekt pouze ve stavu zaregistrován), když ve výzvě v bodě popis individuálního projektu stojí, že „RIP realizují úřady práce s tím, že přednost mají projekty realizované z úrovně PÚP s dopadem na celý kraj. Za implementaci RIP s dopadem pro celý kraj, resp. spadající do 2 a více okresů pak odpovídají...tzv. PÚP. Ostatní úřady práce poskytují součinnost PÚP při naplňování cílů RIP. ÚP mají možnost předkládat projekty pouze ve výjimečných případech, kdy projekty řeší určitá specifika daného okresu či mikroregionu, nebo skupin osob, kterým je věnována zvýšená péče a které není možné řešit v rámci RIP z úrovně PÚP. Projekt ÚP musí být řádně zdůvodněn na základě podrobné analýzy situace na okresním trhu práce, resp.</i>

	<p>na trhu práce mikroregionu.“ (Text výzvy č. 37, str. 4)</p> <ul style="list-style-type: none"> není definováno, co se rozumí výjimečnými případy a co má podrobná analýza okresního trhu práce obsahovat (dokonce ani jakou formou má být zpracována). Evaluátor se také pozastavuje nad skutečností, že v RIP, u kterých jsou příjemci PÚP, není popsáno, na jakém základě budou PÚP s ostatními ÚP v kraji spolupracovat (dle informací ZS je spolupráce postavena na základě Zákona o zaměstnanosti). problematika veřejné podpory - podle striktního výkladu se může jako zakládající veřejnou podporu klasifikovat projekt, ve kterém zakládá veřejnou podporu jenom jeho část (a to i marginální). Při tom není rozhodující charakter příjemce (veřejnoprávní nebo soukromý subjekt). Ve zmíněném případě pochopitelně poskytnutá podpora nepředstavuje zvýhodnění proti konkurenci pro příjemce (úřady práce), ale pro zaměstnavatele, kterým bude poskytnuta (byť jen částečná) úhrada mzdových příspěvků na zaměstnance, kteří se zúčastní školení. Evaluátor doporučuje tuto problematiku po právní stránce důkladně analyzovat a předejít tak pozdějším problémům.
--	---

4.2.1.1.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(90)	<p>Vyhlášené výzvy v prioritní ose 2 plně reflektují stanovené specifické cíle i podporované aktivity. Pozitivně lze hodnotit kontinuální charakter výzev (s výjimkou výzvy č. 44 pro předkládání grantových projektů), který při malém počtu potenciálních žadatelů a tedy i relativně malé absorpční kapacitě shledává evaluátor za optimální.</p>
(91)	<p>Slabou stránkou vyhlášených výzev, resp. jimi podporovaných aktivit v oblasti podpory 2.1 je jejich nedostatečné vzájemné vymezení. Všechny výzvy se významně překrývají podporovanými aktivitami i cílovými skupinami. Odlišují se pouze oprávněnými žadateli (MPSV ve výzvě č. 3, ÚP ve výzvě č. 13 a vzdělávací/poradenské instituce, organizace sociálních partnerů a NNO ve výzvě č. 44).</p> <p>Pro lepší přehlednost aktivit a cílových skupin podporovaných z OP LZZ v jednotlivých krajích a okresech doporučuje evaluátor vyžadovat po předkládaných projektech analýzu nabídky a poptávky, z níž jasně vyplývá, jaké aktivity jsou již v území realizovány a jak je daný projekt doplňuje. Úřady práce by měly fungovat jako styčné body realizovaných aktivit, které budou mít informace o všech službách dostupných nezaměstnaným a budou se tak moci vyjádřit k vhodnosti zaměření předkládaných projektů v rámci globálních grantů.</p>
(92)	<p>Evaluátor považuje za velmi důležitou systémovou oblast podpory 2.2, která má za cíl rozvoj a optimalizaci služeb zaměstnanosti a APZ. Na konci roku 2009 byly v realizaci pouze tři projekty a další tři byly v procesu hodnocení. Jisté zpoždění v implementaci oblasti podpory 2.2 je do značné míry způsobeno vytížením personálních kapacit Odboru implementace projektů ESF při dokončování OP RLZ.</p>

4.2.1.1.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti

(93)	Výzvy v dané oblasti pokrývají stanovený okruh cílů, které jsou však stanoveny poměrně obecně a je potřeba je konkretizovat, o což se v poslední vyhlášené výzvy již snaží. Většina grantových výzev je realizována s omezenými obdobími pro příjem žádostí, v harmonogramu na další období a ve vyhodnocování projektů však dochází k prodávám oproti původním termínům.
(94)	<p>Evaluátor negativně hodnotí vyloučení některých subjektů z jednotlivých výzev. Např. výzva č. 20 zaměřená na sociální ekonomiku vylučuje obce či úřady práce, což omezuje možnosti vytváření stabilních lokálních partnerství. Bariéru v čerpání představuje jednak vyloučení občanských sdružení, ale zejména podpora pouze novým službám. Etablované organizace, které by mohly zkvalitnit existující služby, jsou vyloučeny. S omezením o.s. lze do jisté míry souhlasit, řešením by mohlo být ne vyloučení těchto subjektů, ale stanovení povinných aspektů hospodaření – audit, výroční zpráva, které zajistí transparentní nakládání s prostředky, které je např. u o.p.s. stanovené ze zákona. Fond malých projektů by jistě byl vítanou alternativou pro NNO, které administrativu a financování velkých projektů nemohou kapacitně zvládnout, přesto by mohly realizovat regionálně účinné aktivity. Tyto organizace se však v podstatě nezúčastnily výzkumu v rámci evaluace, takže míru využití lze pouze odhadovat na základě zájmu o podporu z jiných grantových schémat.</p> <p>Evaluátor se domnívá, že rozdělení na individuální projekty a globální granty by tedy nemělo být bariérou v udržitelné partnerské spolupráci, zejm. s ohledem na možnosti vstupu veřejných institucí v roli partnera s příspěvkem.</p>
(95)	Problém evaluátor sledává také u subjektů, jenž se specializují pouze na čerpání zdrojů z EU bez dostatečných zkušeností a dlouhodobé práce s cílovou skupinou, které po skončení financování z ESF dále s cílovou skupinou vůbec nebudou pracovat. Evaluátor se domnívá, že je potřeba vytvářet stabilní a promyšleně umístěná kontaktní místa poskytující podporu ohroženým skupinám, na které se bude možné obracet kontinuálně (např. úřady práce, komunitní centra atp.).
(96)	Jako vhodné nepovažuje evaluátor ani načasování vyhlášení výzev. V první řadě by bylo optimální určit harmonogram zveřejňování výzev a ten závazně dodržovat. Dále se nabízí častější vyhlášení výzev průběžných či opakovaných a to více než 1x za rok, aby nedocházelo k přílišnému zatížení ŘO.

4.2.1.1.4 Prioritní osa 4 – Veřejné správa a veřejné služby

(97)	Výzvy, které byly vyhlášeny v PO4 jsou vhodně zaměřeny na jednotlivé specifické cíle a evaluátor tedy může konstatovat, že věcné zaměření výzev povede k naplnění stanovených cílů. Evaluátor rovněž pozitivně hodnotí snahu o navázání výzev (respektive projektů) na přijaté strategické dokumenty.
(98)	Evaluátor při pohledu na harmonogram (viz Příloha č. 7) vyhlášených výzev za rok 2009 zjistil, že výzvy byly vyhlášeny v téměř totožné době, tj. běžely zároveň, a některé z nich se tak mohly stát pro žadatele vzhledem k časové tísní napsání projektu nedostupné či méně atraktivní. To by mohlo vést k nenaplnění některých aktivit a tím pádem i k případnému nenaplnění cílů a stanovených hodnot indikátorů.

(99)	<p>Evaluátor tedy doporučuje, aby se výzvy v následujícím období vyhlášovaly v delších časových odstupech, což bude vhodné nejen pro žadatele, kteří budou mít čas vytvářet a podávat nové projekty, ale i pro administrátory a hodnotitele, kteří nebudou zahlceni žádostmi.</p> <p>Z pohledu strategického řízení projektu je potřeba sestavit a zveřejnit podrobný plán výzev a dále jasně stanovit jednotlivé postupy a lhůty v procesu plánování výzev. Tyto navrhované procesy pro strategické řízení programu doporučuje evaluátor vrcholovému managementu ŘO konzultovat se ZS, který je schopen vnést do strategického řízení programu přidanou hodnotu v podobě dobré orientace v problematice.</p>
(100)	<p>Vzhledem k pokročilému stadiu programovacího období evaluátor upozorňuje, že je nutné ze strategických důvodů neopomenout přípravu výzev, které budou cíleny na jednotlivé aktivity, které doposud nebyly realizovány, nebo na aktivity, které budou pokrývat nenaplněné hodnoty stanovených indikátorů. Právě v pozdějších fázích implementace mají úzce vymezené výzvy své opodstatnění, protože je potřeba se zaměřit na oblasti, které zůstávají nepokryty.</p>

4.2.1.1.5 Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce

(101)	<p>Výzva č. 12 vyhlášená v PO5 byla koncipována jako průběžná se zaměřením na 3 okruhy klíčových aktivit – inovativní projekty podporující přenos zkušeností a dobré praxe mezi členskými státy i samotnými projekty, rozvoj partnerství a tematických sítí a projekty zaměřené na budování kapacit NNO. Klíčové aktivity bezezbytku pokryly specifické cíle prioritní osy a pomáhají tedy k jejich naplnění (viz Příloha č.7).</p>
(102)	<p>Výzva č. 51 v rámci mezinárodní spolupráce byla vyhlášena 15. 10. 2009. Výzva mnohem podrobněji specifikuje podporované aktivity, které jsou navíc velmi dobře vysvětleny. Evaluátor se domnívá, že tímto je omezeno riziko mylného pochopení výzvy žadateli. Důraz je ve výzvě opět kladen na společný vývoj nebo přenos inovací a jejich zavedení v ČR, rozvoj tematických sítí a místních partnerství. Výzva č. 51 tedy dostatečnou měrou přispívá k naplňování specifických cílů PO5.</p>
(103)	<p>Za problémový bod výzvy č. 51 považuje evaluátor bod C – místní partnerství. Zde je stanovena podmínka, že do místního partnerství musí být jako partner zapojena instituce veřejné správy, NNO a místní podnikatel. Přičemž mezi oprávněné žadatele výzvy nepatří instituce veřejné správy ani podnikatelé a mohou tedy být pouze partnery bez finančního příspěvku. Tato podmínka velmi ztěžuje vytváření rovnocenných místních partnerství. Tento problém byl akcentován i na realizovaných fokusních skupinách, kdy bylo zdůrazňováno, že jen velmi málo subjektů bude ochotno se zavázat ke spolupráci bez finančního příspěvku.</p>
(104)	<p>Jedním ze zjištění z fokusních skupin je taktéž problém spojený s nemožností získat na zahraničního partnera finanční příspěvek. Dochází k riziku, že zahraniční partner se nezaváže ke kvalitní spolupráci. Tento problém lze považovat za celoevropský (i v jiných zemích EU je zahraniční partner bez příspěvku) a jeho vyřešení tedy nebude zcela snadné. Jako problémová byla označena i spolupráce mezi samotnými projekty. Velmi často dochází k tomu, že na „druhé straně“ (v partnerských státech EU) chybí stejná výzva (nebo např. obdobná výzva v zahraničí existuje, ale výzvy</p>

	nejdou synchronizovány), která by spolupráci mezi projekty umožnila.
(105)	Do zatím vyhlášených výzev nemůže aktivně vstoupit žádná veřejná složka (myšleny jsou ústřední orgány státní správy či úřady práce). Ty jsou oprávněnými příjemci pouze u individuálních projektů. Do konce roku 2009, ale nebyla vyhlášena výzva k podávání individuálních projektů.
(106)	Při pohledu na harmonogram v tabulce 10 v Příloze č. 7 se nejeví jako vhodné ani načasování jednotlivých výzev. Pokud by řídicí orgán vycházel z toho, že určitý žadatel by chtěl navázat na principy dobré praxe, které započal v projektu financovaném v rámci CIP EQUAL, neměl prakticky šanci, aniž by mezi projekty nevznikla časová prodleva (1. výzva v PO5 byla vyhlášena až v roce 2008). Evaluátor proto ŘO doporučuje zvážení vypisování kontinuálních výzev, aby byl zaručen dlouhodobý přínos inspirace a dobré praxe pro rozvoj lidských zdrojů, vytváření partnerství, strategií a politik. Lepší časové rozložení by mohlo přispět i k zefektivnění spolupráce mezi ŘO a příjemci a vzájemnému obohacení o principy mezinárodní spolupráce.
(107)	Z evaluace mezinárodní spolupráce v rámci EQUAL ¹⁵ vyplynula nutnost metodické a informační podpory řídicího orgánu při přípravě mezinárodního partnerství. Jednalo se především o informace o partnerech a návody, jak postupovat při uzavírání a modifikaci partnerských smluv. Některá doporučení zmíněné evaluace byla zapracována, nicméně žadatelé stále postrádají databázi vhodných a prověřených partnerů, které by mohli jejím prostřednictvím oslovit a požádat je o zapojení se do projektu v rámci mezinárodní spolupráce. Zatím se tedy partneři hledají pomocí neformálních aktivit, kdy se obě strany snaží poznat a ujasnit si co od projektu očekávají. Pro subjekt, který nemá tyto neformální aktivity je prakticky nemožné se do mezinárodní spolupráce zapojit.
(108)	Jedním z nástrojů koordinace mezinárodní spolupráce zůstává mezinárodní platforma www.transnationality.eu a dále pak zejména tzv. Sít' na mezinárodní spolupráci . Na druhou stranu je umístění této platformy na stránkách www.esfcr.cz dosti nešťastné. Ze strany ŘO OP LZZ je podpora vyhledávání zahraničních partnerů podporována pomocí „ Formuláře pro vyhledávání zahraničních partnerů “ – v databázi "TOOLKIT" , která je k dispozici na www.transnational-toolkit.eu . Jak vyplynulo ze zjištění z fokusních skupin, většina žadatelů o tomto „formuláři“ vůbec neví. Evaluátor tedy doporučuje odkazy na mezinárodní platformy vyhledávání partnerů i samotný formulář přikládat k textům jednotlivých výzev v PO Mezinárodní spolupráce, aby byly žadatelům dostatečně k dispozici.

4.2.1.1.6 Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ

(109)	Jak již bylo naznačeno v předcházejícím textu, dochází k určitému překrývání oblastí podpory (respektive výzev). Na to lze nahlížet ze dvou úhlů pohledu. Do jisté míry jde o vítané posílení určitých principů po vzoru horizontálních témat, která mají být zohledněna ve všech projektech. Co ale evaluátor považuje za problematické je zjištění, že zcela stejné projekty lze uplatnit ve více prioritních osách, resp. oblastech
-------	--

¹⁵ Navreme Boheme - Evaluace principu mezinárodní spolupráce Programu Iniciativy Společenství EQUAL, Závěrečná zpráva, 2008.

	<p>podpory. V takovém případě vymezení os, resp. oblastí podpory, postrádá smysl.</p> <p>Opatření k zamezení tohoto jevu nemusí nutně spočívat ve změně programového dokumentu (změna nastavení oblastí podpory), ale lze tento aspekt vyhodnotit přesnějším nastavením podmínek jednotlivých výzev.</p>
(110)	<p>Jedná se zejména o prolínání PO2 a PO3 a překrývání jejich oblastí podpory. Konkrétně jde o možnost záměny oblasti podpory 2.1 a 3.3. Pro oblast podpory 3.1 evaluátor navrhuje zúžení na podporu pouze akreditovaných či k akreditaci směřující sociálních služeb. Tím by se některé v současnosti zde podporované projekty posunuly spíše do obecněji vymezené oblasti podpory 3.3. Oblast podpory 3.4 se může více vymežit v kontextu poskytování služeb péče o dítě a spolupráci se zaměstnavateli či jinými institucemi a ve směru podpory projektů cílených na změnu genderových stereotypů, genderové segregace trhu práce atp.</p> <p>U oblasti podpory 2.1 evaluátor doporučuje zacílit na reálně registrované uchazeče a zájemce o zprostředkování zaměstnání. V oblasti podpory 3.3 došlo v poslední výzvě vyhlášené ke konci roku 2009 (č. 56) k jasnému vymezení vůči cílovým skupinám této oblasti, což evaluátor hodnotí pozitivně a nabádá, aby bylo v nastoleném trendu pokračováno.</p>
(111)	<p>Kladně evaluátor hodnotí zavedení oblasti podpory 3.2 a zde vyhlášené výzvy. Jedná se o konkrétně vymezenou oblast působnosti, kdy se dá předpokládat, že budou žádat především ti žadatelé, kteří se přímo danou oblastí dlouhodobě zabývají.</p>
(112)	<p>Pro celý program však lze uvažovat i o zásadnějších změnách. Evaluátor doporučuje ke zvážení vyhlášení specifické výzvy, která by v daném roce byla tematicky zaměřená na aktuálně identifikované palčivé téma, které vyplýne z podrobných analýz regionálních potřeb.</p>

4.2.1.2 Dekompozice specifických cílů na klíčové aktivity projektů

4.2.1.2.1 Prioritní osa 1 – Adaptibilita

(113)	<p>Společnou charakteristikou oblastí podpory 1.1 i 1.2 je skutečnost, že specifické cíle jsou nastaveny dosti obecně. Toto konstatování nevnímá evaluátor jako negativní, nicméně upozorňuje, že v takovém případě jsou všechna hodnocení naplňování takto stanovených cílů ztížena a vzrůstá potřeba precizního nastavení a monitoringu indikátorů jakožto kvantifikace cílů.</p>
(114)	<p>Evaluátor rovněž zmiňuje, že cíl „Motivace zaměstnavatelů k prosazování odborného vzdělávání v rámci organizace“ není příliš logický, respektive z popisu oblasti podpory v Prováděcím dokumentu není jasné, jakými projekty by měl být tento cíl naplňován.</p> <p>Za nejvýznamnější motivaci k prosazování odborného vzdělávání považuje sám evaluátor zavedení nástrojů typu daňové zvýhodnění či vzdělávací účty.</p>
(115)	<p>Z analýzy, která byla provedena na vzorku projektů (nacházely se ke konci sledovaného období v pozitivních stavech – P3 a P45) vyplynuly následující skutečnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • K cíli „Posílení udržitelnosti pracovních míst“ přispívají projekty v oblasti

podpory 1.1 nepřímo. Žadatelé často tomuto cíli příliš nerozumí (respektive uvádějí myšlenkové konstrukce vzdálené od reality).

- Většina projektů v oblasti podpory 1.1 je tak zaměřena na další profesní vzdělávání, respektive na zavádění systému dalšího profesního vzdělávání. Speciální vzdělání se vyskytuje v projektech v oblasti podpory 1.1 méně často.

Tabulka 4.4 – Zaměření dalšího profesního vzdělávání v projektech oblasti podpory 1.1 (stavy P3 a P45)

	projekty ve stavu:	
	P3	P45
Soft skills	45	312
IT (obecné i speciální)	34	200
Speciální (mimo IT)	24	80
Legislativa	6	34
Jazyky	30	177
Ostatní	15	133

Zdroj: IS MONIT7+

(116)	V oblasti podpory 1.1 jsou nejčastěji podporovány projekty zaměřené na tzv. soft skills, které lze označit jako jedny ze základních dovedností, které je potřeba zvládnout nejen k udržení stávajícího, případně získání nového zaměstnání, ale v obecné rovině i k úspěšnému zařazení do společnosti. Problémem těchto projektů je však často skutečnost, že jejich výsledky a dopady jsou zejména v dlouhodobém horizontu špatně měřitelné.
(117)	Analýza projektů v oblasti podpory 1.1 z hlediska cílových skupin nemá vzhledem k nepříliš vhodnému vymezení jednotlivých kategorií cílových skupin velkou vypovídací hodnotu. Jako zajímavý údaj však evaluátor považuje skutečnost, že pouze čtvrtina případů v rámci zaměstnanců se týká zaměstnanců znevýhodněných na základě věku. V rámci této skupiny jsou rovnoměrně zastoupeni jak mladí zaměstnanci do 25 let, tak staří zaměstnanci nad 50 let. V oblasti podpory 1.2 je analýza na základě cílových skupin zbytečná, protože všechny sledované projekty mají uvedenu pouze jednu cílovou skupinu (zaměstnanci) viz Příloha č. 8.

4.2.1.2.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(118)	<p>Z analýzy projektů vyplynulo, že všechny projekty v oblasti podpory 2.1 kombinují poměrně velký počet podporovaných aktivit - diagnostiku, motivační aktivity, školení soft skills (komunikační dovednosti, sebeprezentace), rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, umístění na dotovaná pracovní místa a průběžné individuální poradenství a doprovodné aktivity (příspěvky na dopravu, stravu).</p> <p>Uvedené aktivity jsou tradičně používanými nástroji APZ, jejichž užití se zpravidla nemění v závislosti na specifické cílové skupině projektu. Účinnost těchto nástrojů se může výrazně lišit podle konkrétní formy jejich provádění, kterou je nezbytné individuálně přizpůsobovat možnostem uchazečů/zámějců, situaci na trhu práce a</p>
-------	---

	vývoji práce s uchazečem/zájemcem. Specifickým nástrojem využívaným u projektů pracujících s cílovou skupinou osob se zdravotním postižením je pracovní rehabilitace.
(119)	<p>Evaluátor shledal, že se jen výjimečně v projektech realizátoři snaží podporovat pružné formy zaměstnávání, což považuje za poměrně závažný problém. Evaluátor tuto aktivitu našel jen u projektů zaměřujících se specificky na osoby pečující o osobu blízkou. Pružné formy zaměstnávání by měly být prosazovány i z důvodu dosažení flexicurity. Potřeba prosazování flexibility na trhu práce a celkově rovných příležitostí by měla být zdůrazněna ve výzvách i při výběru projektů. Evaluátor doporučuje, aby v této souvislosti byli žadatelé/příjemci i hodnotitelé školeni v širším konceptu uplatňování rovných příležitostí, které jsou v současnosti v projektech chápány zjednodušujícím způsobem (více viz kapitola 3.2)</p>
(120)	<p>Z analýzy projektových aktivit vyplývá, že většina projektů předpokládá, že uchazečům/zájemcům k jejich uplatnění na volném trhu práce chybí motivace, praxe nebo potřebné schopnosti a dovednosti. Projekty až na výjimky neřeší bariéry uplatnění uchazečů spočívající na straně zaměstnavatelů. Mimo nedostatek volných pracovních míst vlivem hospodářské krize, které projekty PO2 nemohou ovlivnit, může jít o neschopnost nebo neochotu zaměstnat znevýhodněné skupiny uchazečů z racionálních (např. chybějící zařízení nebo stavební úpravy pro zaměstnání OZP) i iracionálních důvodů (zažitá stereotypy a předsudky), které jsou ovlivnitelné (poskytování příspěvků na patřičné vybavení, osvětová práce se zaměstnavateli).</p> <p>Intenzivní práce se zaměstnavateli je, dle názoru evaluátora, cestou ke zvýšení účinnosti realizovaných aktivit. Úřady práce jakožto příjemci, resp. dodavatelé mají dobré kontakty na místní zaměstnavatele, kterých využívají při zprostředkování nabídek zaměstnání pro uchazeče, popř. zajištění pracovní praxe. Za pozornost však stojí, že pracovní praxe je zajišťována často v oblasti administrativy u subjektů veřejné správy. Evaluátor upozorňuje na prostor pro užší zapojení zaměstnavatelů ze soukromého sektoru, a to nejen při zprostředkování zaměstnání, ale i přípravě projektu a nastavení aktivit. Zapojení může probíhat např. formou diskusních panelů a mělo by přinést poznatky o potřebách zaměstnavatelů, bariérách zaměstnání podporovaných uchazečů na straně zaměstnavatele i uchazeče, ale i jeho výhodách.</p>
(121)	<p>Jako slabou stránku evaluátor vnímá často nedostatečný popis vazby projektových aktivit na potřeby cílové skupiny. Potřebnost a především oprávněnost a účinnost zvolených aktivit není podložena a projektové aktivity tak vycházejí především ze zažitých praxí na úřadech práce a možnostech daných Zákonem o zaměstnanosti.</p> <p>V projektech chybí kritický přístup, který by zhodnotil nejen přínos navrhovaných nástrojů, ale i jejich limity a rizika. Jako nejčastěji realizované nástroje (či nástroje, na které je vyhrazeno nejvíce alokace) byly identifikovány VPP, rekvalifikace, pracovní a bilanční diagnostika). U každého z těchto nástrojů je nezbytné uvažovat jejich pozitivní a potenciálně negativní aspekty (viz Příloha č. 8).</p>
(122)	<p>Společně s projektovými aktivitami sledoval evaluátor i cílové skupiny, na které se schválené projekty zaměřují. V oblasti podpory 2.1 jsou v projektové žádosti k výběru dvě cílové skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uchazeči o zaměstnání - zájemci o zaměstnání <p>Evaluátor nepovažuje toto členění cílových skupin pro projekty APZ za dostatečné,</p>

	<p>a to i ve srovnání s jinými oblastmi podpory (např. 3.4). Takto vymezená cílová skupina je velmi široká a neposkytuje dostatek informací pro hodnocení ve fázi výběru projektů ani jejich monitoringu. OP LZZ deklaruje důraz na podporu osob, kterým se dle zákona o zaměstnanosti věnuje zvýšená pozornost při zprostředkování zaměstnání. Evaluátor proto navrhuje rozšířit sledované cílové skupiny o následující klíčové specifické cílové skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby vedené v evidenci déle než 5 měsíců - OZP - osoby starší 50 let věku - osoby do 20 let věku - osoby pečující o dítě do 15 let věku nebo o osobu blízkou - krátkodobě nezaměstnaní <p>Pro část těchto cílových skupin jsou nastaveny monitorovací indikátory pro sledování údajů o účastnících operací ESF podle priorit dle Přílohy XXIII Nařízení Komise (ES) č. 1828/2008. Tyto indikátory však poskytují informace až ex post (nejsou stanovovány cílové hodnoty) a současný stav sledování je takový, že i pro národní individuální projekty, které již vykázaly řádově desetitisíce podpořených osob, jsou hodnoty tohoto členění v IS MONIT7+ nulové.</p>
(123)	<p>V rámci oblasti podpory 2.2 se schválené projekty zaměřují výhradně na skupinu „institute služeb zaměstnanosti a jejich pracovníci“. Cílovým skupinám „spolupracující organizace a instituce a jejich pracovníci“ a „sociální partneři, jejich organizace a jejich zaměstnanci“ se dosud žádné projekty nevěnují. Tato skutečnost je dána dosud malým počtem schválených projektů a evaluátor předpokládá, že do budoucna budou schváleny projekty, které budou pokrývat i tyto cílové skupiny.</p>

4.2.1.2.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti

(124)	<p>Po provedení analýzy na vzorku projektů z PO3 (viz Tabulka 4.5) evaluátor konstatuje, že podpořené projekty jsou v souladu se specifickými cíli a mají v různé míře potenciál tyto cíle naplnit. Podrobnější analýza však poukázala na rozdílnou předpokládanou efektivitu projektů – v některých případech se konkrétní cíle projektu jeví jako velmi podhodnocené (např. spočívající pouze v proškolení, ale již ne v konkrétní návaznosti na trh práce), resp. lze pochybovat o dlouhodobosti efektu.</p>
-------	---

Tabulka 4.5 – Počet analyzovaných projektů

Oblast podpory	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
Počet projektů	21	34	13	28

(125)	<p>Evaluátor v projektech zaznamenal časté zapojování více cílových skupin. Toto propojování lze považovat za účelné (zejména jde-li např. o propojení osoby ohrožené na trhu práce – zaměstnavatelé), zároveň je zde však i riziko, že některé skupiny jsou propojeny spíše nahodile (osoby mladé, starší, pečující atp.), což může snížit účinnost projektů.</p>
-------	--

(126)	<p>Nároky na realizované aktivity evaluátor jednoznačně vnímá v kontextu cílových skupin, což klade nároky na profesionalitu hodnotitelů. Některé cílové skupiny mohou být málo motivované (např. osoby z vyloučených lokalit), jiné se obecně vyznačují vysokou motivovaností (např. ženy po rodičovské dovolené). Tzn., že obdobná aktivita spočívající v rozvoji motivace bude u obou skupin vyžadovat jiné nástroje ze strany realizátora projektu, a je třeba důkladně zvážit, čím dále v projektu navázat.</p> <p>Stejně tak například u skupin výrazně zdravotně postižených lze chápat, že projekty se soustředí především na nácvik a tréninkové zaměstnání, u jiných skupin je nezbytné směřovat k umístění na volném trhu práce, případně k rozvoji samostatně výdělečné činnosti.</p>
(127)	<p>Evaluátor identifikoval, že často je pozornost v projektech zaměřena pouze na osoby ohrožené na trhu práce, ale chybí pozornost vůči jejich společenské situaci, zejm. tedy v kontextu fungování trhu práce a tedy přístupu zaměstnavatelů. Často tak dochází k zvýšení motivace cílové skupiny, která je však rychle zklamána realitou trhu práce.</p>
(128)	<p>Limitování aktivit sociálních služeb evaluátor nepovažuje za vhodné s ohledem na aspekt inovativnosti pobízející k vytváření nových služeb. Důraz by měl být kladen na transformování těchto aktivit do akreditovaných či certifikovaných programů, které budou v standardizované kvalitě nabízeny i v budoucnosti.</p>

4.2.1.2.4 Prioritní osa 4 – Veřejné správa a veřejné služby

(129)	<p>Pro naplňování strategických cílů PO4 jsou schváleny projekty, které úzce navazují nebo doplňují cíle programového dokumentu z roku 2007 „Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015 - Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby“. Smyslem dokumentu je nastínit základní rámec pro koordinovaný a efektivní proces zlepšování veřejné správy a veřejných služeb. Hlavním cílem je tedy zkvalitnit tvorbu a implementaci politik, zlepšit a zjednodušit regulatorní prostředí a vytvořit atraktivní prostředí pro podnikatele, domácí i zahraniční investory, zefektivnit činnost úřadů veřejné správy, přiblížit veřejné služby občanovi a zkvalitnit činnost justice.</p>
(130)	<p>Mezi klíčové aktivity administrativních procesů směřujících k racionalizaci a zefektivnění výkonu veřejné správy a poskytování veřejných služeb patří rozvoj elektronické veřejné správy. Efektivní zavedení informačních a komunikačních technologií (systémů) do výkonu veřejné správy a služeb nejen zvyšuje dostupnost a kvalitu poskytovaných služeb, ale taktéž přispívá ke snižování nákladů spojených s poskytováním veřejných služeb a zejména tak provozu veřejných institucí</p>

4.2.1.2.5 Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce

(131)	<p>Evaluátor ve schválených projektech identifikoval 3 typy projektů, které v zásadě odpovídají zaměření aktivit ve výzvě č. 12. 100 % projektů v realizaci je zaměřeno na výměnu zkušeností a přenos dobré praxe. Okruhy podporovaných aktivit, se v projektech do značné míry prolínají a doplňují. Velmi malé procento projektů je zaměřeno na spolupráci mezi samotnými projekty (způsobeno zejména nekoordinací výzev na Evropské úrovni) a vznik nových tematických sítí. Většina tematických sítí,</p>
-------	---

	vznikla v době CIP EQUAL a zejména tematická síť na podporu sociálního podnikání funguje dále v rámci mezinárodní spolupráce OP LZZ.
(132)	Více než polovina hodnocených projektů (35 projektů v realizaci) má více než jednu cílovou skupinu (viz. Příloha č. 8). Mezi nejčastější cílovou skupinu patří NNO a poskytovatelé sociálních služeb, které se ve svých projektech zaměřují na výměnu zkušeností a přenos dobré praxe v rozmanitých oblastech. Tímto zaměřením projekty přispívají k naplňování specifických cílů PO5 OP LZZ.

4.2.1.2.6 Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ

(133)	Specifické cíle jsou nastaveny dosti obecně. Jejich naplňování je tak potřeba pečlivě sledovat prostřednictvím monitoringu indikátorů, které jsou kvantifikátory těchto cílů.
(134)	Klíčové aktivity projektů vesměs odpovídají specifickým cílům a nikterak nevybočují. Parciální výtkou je výhradní zaměření na určité skupiny, kterým je věnována přílišná pozornost na úkor jiných. Stejně tak popis vazby projektových aktivit na potřeby cílových skupin není dostatečný. Potřebnost a účelnost projektů vychází převážně ze zažité praxe a možností daných zákonem a není podložena objektivními zjištěními/informacemi.

4.2.1.3 Schopnost dosažení očekávaných přínosů projektů

(135)	Schopnost dosáhnout v projektech očekávaných přínosů souvisí nejen s dekompozicí specifických cílů na klíčové aktivity projektu, ale rovněž s nastavením systému výběru projektů (který je rozebírán v rámci kapitoly 4.3). V obecné rovině je oprávněné konstatovat, že systém výběru projektů musí zajistit, aby byly vybírány projekty, které budou maximální měrou přispívat k naplnění cílů stanovených pro danou oblast podpory a tím i k naplnění cílů operačního programu (hodnotící kritéria) a to při splnění všech požadavků legislativních i pravidel programu (kritéria přijatelnosti).
-------	--

4.2.1.3.1 Prioritní osa 1 – Adaptibilita

(136)	Při výše zmíněné analýze zaměření projektů v rámci oblasti podpory 1.1 dospěl evaluátor k názoru, že nezanedbatelná část projektů nemá potřebnou kvalitu, nepřináší inovativní přístupy nebo je přináší jen v omezené míře, volba hlavních aktivit není podložena odpovídající analýzou (tj. příliš stručnou, bez objektivně měřitelných údajů, či bez použití obvyklého metodologického aparátu, popř. není analýzou podloženo vůbec) a takové projekty by proto neměly být podpořeny. Na druhou stranu problémy obdobného rázu se vyskytují i v projektech, které neprošly systémem výběru projektů, takže hlavní doporučení směřuje k většímu tlaku na žadatele, aby kvalitě projektů věnovali odpovídající pozornost. Konkrétně je toho možné dosáhnout definicí standardů pro analýzu potřebnosti projektu (ve formě krátké metodické příručky).
(137)	Projekty v oblasti podpory 1.1 se nezaměřují na cílové skupiny, které patří na trhu práce k ohroženým, ale zahrnují plošně všechny zaměstnance daného podniku. V některých případech jsou projekty dokonce zaměřeny na vyšší management, což ale

	nepochybně přispěje ke zvýšení konkurenceschopnosti daného podniku více než vzdělávání zaměstnanců v dělnických pozicích.
(138)	Jako jeden z nejzásadnějších problémů vnímá evaluátor skutečnost, že intenzita podpory dosahuje 100 % celkových způsobilých výdajů. Tento přístup je do jisté míry oprávněný u veřejnoprávních subjektů a nestátních neziskových organizací (ačkoliv i zde se dají najít velmi silné argumenty proti – zejména v případě obcí a jejich příspěvkových organizací, které jsou žadateli v PO4), ale nikoliv u podnikatelských subjektů. Intenzitu podpory 100 % CZV vnímá proto evaluátor jako jednu z hlavních příčin zahrnutí aktivit do projektů, které mají malý přínos pro samotnou organizaci.
(139)	Evaluátor proto považuje za důležité opatření k zefektivnění vynaložených výdajů snížení intenzity podpory u podnikatelských subjektů. Hodnotitel navrhuje snížit intenzitu podpory na 85 % (pro velké podniky 75 %) s tím, že přijatelná intenzita podpory se podle názoru evaluátora pohybuje v rozmezí 80 – 90 % (pro velké podniky 70 – 80 %), ale jakékoliv snížení podpory (byť jen o několik %) ze současných 100 % by bylo velmi pozitivním krokem, protože jakékoliv zapojení prostředků žadatele zákonitě povede k tomu, že bude plánovat pouze nezbytné aktivity a poskytnuté prostředky se bude snažit utratit v souladu s principy 3E (hospodárnost, efektivnost, účelnost).

4.2.1.3.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(140)	Obecně evaluátor schválené projekty v PO2 hodnotí kladně. Projekty obsahují aktivity, které, budou-li kvalitně realizovány, pomohou cílovým skupinám a přispějí snižování nezaměstnanosti. Přesto evaluátor v projektech identifikoval řadu dílčích nedostatků, jejichž řešení by mohlo kvalitu a přínos projektů výrazně zvýšit.
(141)	Značná část projektů vychází ze situační analýzy, která byla provedena v době ekonomického růstu a klesající nezaměstnanosti. Hospodářská krize však znamenala výrazné změny v počtu uchazečů, jejich struktuře i možnostech jejich uplatnění. Na úrovni prioritní osy jsou tyto změny reflektovány díky kontinuálním výzvám v novějších projektech, na úrovni jednotlivých projektů je však možnost přizpůsobit projektové aktivity změněné situaci podstatně omezena.
(142)	Jako problematický jev shledal evaluátor realizaci několika projektů jedním úřadem práce (ve výzvě č. 13), přičemž projekty se odlišují pouze cílovou skupinou (např. dlouhodobě nezaměstnaní vs. OZP vs. osoby po rodičovské dovolené) za využití stejných postupů a nástrojů APZ. Odlišení aktivit dle cílových skupin je oprávněné, nástroje však musí být voleny a přizpůsobovány potřebám a možnostem konkrétní cílové skupiny.
(143)	Povinná příloha Analýza cílových skupin stejně jako v případě PO1 neodpovídá běžným standardům a obsahuje pouze výčet statistických údajů, případně krátký slovní popis. Dobře je podložena velikost cílové skupiny, chybí však analýza jejich potřeb a vhodnosti a účinnosti navrhovaných nástrojů, včetně reflexe ze strany zaměstnavatelů. Evaluátor se domnívá, že kvalitní analýza cílových skupin je jedním ze základních předpokladů úspěšného projektu. Evaluátor proto doporučuje stanovit standardy, které by každá předložená analýza měla splňovat a poskytnout žadatelům příručku ke zpracování analýzy cílových skupin.

(144)	Přínosem by, dle názoru evaluátora, byl i důslednější obsahový monitoring realizovaných projektů, který může spočívat jednak v kontrolách na místě, jednak ve větších požadavcích na obsahovou náplň monitorovacích zpráv (reflexe projektových aktivit ze strany cílových skupin, důraz na sledování úspěšnosti podpořených uchazečů/zájemců i z pohledu kvality získaného zaměstnání).
-------	--

4.2.1.3.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti

(145)	Hodnocení tohoto aspektu v PO3 je v současné době velmi omezené. Projekty jsou ve velmi rané fázi realizace, takže nelze hodnotit konkrétní výstupy a dopady realizovaných aktivit. Další evaluace by měla již využívat analýzu produktů a pozorování (evaluační návštěvy).
(146)	Celkově evaluátor konstatuje, že ve většině projektů se výrazně klade důraz na změnu situace osob v obtížné situaci (proškolení, nácvik dovedností). V menší míře a méně často se zohledňuje více strukturálních aspektů (např. rigidní pracovní trh, předsudky, absence služeb péče o děti), s následnou snahou umožnit nejen změnu postojů konkrétních osob zapojených do projektu, ale i společenských podmínek, které tvoří bariéry jejich rozvoje. Toto by systematicky nemělo být řešeno pouze v individuálních projektech koncepčního charakteru, ale mělo by existovat jasné propojení i v grantových projektech – např. zapojení do komunitního plánování nebo zapojení v rámci IPRM (některé projekty/výzvy s tímto konceptem pracují). Evaluátor upozorňuje na nedostatečné využití zkušeností z CIP EQUAL i při uplatňování principu mainstreamingu, tzn. ovlivňování např. i legislativních změn.

4.2.1.3.4 Dílčí shrnutí napříč osami OP LZZ

(147)	Problémy identifikované v prioritních osách 4 a 5 se do značné míry překrývají s problémy identifikovanými v PO1, PO2 a PO3. Proto jsou dílčí poznatky obsaženy v následujícím shrnutí.
(148)	<ul style="list-style-type: none"> • Zapojení cílových skupin <p>V projektech není zřejmé jak se na konkrétních aktivitách (vzdělávání, obsahu školení, typu služeb) podílí cílové skupiny. Z analýzy projektů je zřejmé, že mají spíše roli pasivních recipientů, což může snižovat efektivitu projektů. Zde si evaluátor dovoluje vyslovit hypotézu, že „lidé se potom spíše než na aktivity, které opravdu chtějí využít, hlásí jednoduše na ty, které jsou pro ně dostupné, protože jsou blízko a zdarma“.</p> <p>Tato skutečnost však může snížit motivaci využít získané poznatky a celkově tedy efektivitu projektů. Motivaci k využití a reálné využití v praxi by bylo vhodné sledovat v rámci projektových aktivit. Projekty by se proto výrazněji měly zaměřovat na pozorování reálných dopadů svých aktivit (zejm. v případě školení), ne pouze odhadovat jejich přínos. S tím souvisí i požadavek na odůvodněné propojení cílových skupin, tak aby jejich spolupráce byla přínosem.</p>
(149)	<ul style="list-style-type: none"> • Dlouhodobost přínosů <p>Řada projektů nejeví možnosti pokračování po skončení financování, multiplikační efekt je sporný (přenos informací a zkušeností dále), málokterý projekt počítá s tím, že</p>

	<p>absolventi-příjemci budou do budoucna multiplikátory (toto není reálné u všech cílových skupin, ale u mnoha ano), řada projektů rezignuje na strukturální změny (např. zavádění flexibilních pracovních režimů), cílí pouze na školení či profesní vzdělávání určitých skupin, které se pak ale na trhu práce potýkají s přetrvávajícími problémy a předsudky. Zvyšuje se jejich frustrace, protože ani školení, profesní vzdělávání či rekvalifikace nepomohly zlepšit jejich situaci na volném trhu práce.</p> <p>Promyšlenost projektů evaluátor identifikoval u projektů v PO4 a PO5.</p> <p>Např. u PO4 jsou projekty, které v návaznosti na výsledky analýzy projektového záměru počítají s realizací dalšího projektu. Dochází tak k přenosu zjištění a informací dále, tzn. k multiplikačnímu efektu. U PO5 je dlouhodobost přínosu zajištěna vznikem internetových portálů, kde bude možné sledovat nové postupy v dané oblasti a zveřejňovat novinky.</p>
(150)	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerství <p>V OP LZZ jsou stále projekty, které nebudují stabilní partnerství – například školení v jiných regionech než sídlo žadatele nelze realizovat bez návazné spolupráce s místními subjekty a snahy iniciovat změny na lokální úrovni. Zejména vytváření místních partnerství považuje evaluátor za velmi přínosné. Nicméně v této oblasti je problém získat na partnera finanční příspěvek, který do značné míry znemožňuje vznik partnerství rovnocenných.</p>
(151)	<ul style="list-style-type: none"> • Sdílení zkušeností <p>Evaluátor se domnívá, že by měl existovat systém sdílení zkušeností mezi příjemci, tlak na posun a zvýšení kvality projektů, prohlubování dovedností atp. Tuto skutečnost je důležité podporovat přímo v projektech, ale i ze strany ŘO. Např. v PO5 je sdílení zkušeností základním principem, projekty počítají s konferencemi, kdy dochází k oboustrannému obohacení. Žadatelé v PO5 jsou tedy na systém sdílení informací a zkušeností zvyklí. Z dotazníkového šetření nicméně vyplývá, že i ostatní žadatelé v rámci OP LZZ by uvítali, kdyby např. neformální semináře či vznik nových tematických sítí iniciovalo samo MPSV (viz Příloha č. 2, otázka 22). Např. u PO1 bude systém sdílení zkušeností těžké nastavit, neboť žadatelé se navzájem chápou jako konkurence.</p>

4.2.2 Hodnocení projektů ve vztahu k regionálním potřebám trhu práce

(152)	<p>Snaha o snižování regionálních rozdílů vyplývá ze základní myšlenky kohezní politiky EU a je zakotvena v dokumentech a nařízeních od SOZS, Lisabonské strategie po NSRR až samotné OP LZZ. Regionální diferenciaci a regionální distribuci podpory by přitom měla být zohledňována a sledována od úrovně zemí EU při rozdělování finanční alokace na celé programovací období po úroveň mikroregionů při implementaci jednotlivých operačních programů a jejich monitoringu.</p>
(153)	<p>S ohledem na odlišné zaměření intervencí v jednotlivých prioritních osách OP LZZ je nutno i o regionálních potřebách v jednotlivých typech intervencí uvažovat odlišně. Jako základní úroveň evaluátor zvolil správní obvody obcí s rozšířenou působností (s. o. ORP), jenž považuje za regiony, uvnitř nichž funguje nejintenzivnější pracovní dojížděka, a jsou proto nejvhodnějším výchozím regionem pro sledování regionálního</p>

	rozložení intervencí v oblasti zaměstnanosti a trhu práce. Některé intervence jsou však systémového charakteru a je proto nezbytné jejich dopad sledovat na celostátní úrovni, nebo je z praktických důvodů nutno hodnotit regionální rozložení na jiné úrovni (např. okresní spádovost úřadů práce).
(154)	V dalším kroku evaluátor specifikoval dostupné a vhodné charakteristiky, kterými lze vyjádřit regionální potřeby v jednotlivých typech intervencí. Za účelem zhodnocení vývoje regionálních potřeb a souladu rozmístění finanční alokace s těmito potřebami byly intervence OP LZZ rozčleněny do několika okruhů (viz Tabulka 4.6).

Tabulka 4.6 – Úroveň dopadu podle výzev

Oblast podpory	Výzva č.	Úroveň dopadu	Oblast podpory	Výzva č.	Úroveň dopadu
1.1	2	ČR	3.2	8	ČR <i>Pozn.: Jediný schválený projekt je však realizován na více místech ČR. → s. o. ORP</i>
	23	s. o. ORP		15	kraj
	33	s. o. ORP		19	s. o. ORP
	35	s. o. ORP	3.3	31	s. o. ORP
1.2	37	okres	3.4	10	ČR <i>Pozn.: Jediný schválený projekt je však realizován ve všech krajích ČR. → kraj</i>
2.1	3	ČR		26	s. o. ORP
	13	okres <i>Pozn.: V důsledku zřejmého zkreslení agregováno na úroveň krajů</i>	4.1	27	ČR
2.2	11	ČR <i>Pozn.: Projekt „Call centrum služeb zaměstnanosti“ je realizován ve více vybraných městech ČR. → okres</i>		32	ČR
3.1	4	ČR <i>Pozn.: Jediný schválený projekt je však realizován na více místech ČR. → s. o. ORP</i>		38	ČR
	5	kraj <i>Pozn.: Některé projekty však uvádí místo realizace na více místech kraje, některé pouze v krajském městě. → s. o. ORP</i>		40	kraj (projekty předkládané krajem) / s. o. ORP (projekty předkládané obcí)
	21	s. o. ORP	5	12	s. o. ORP
	22	s. o. ORP			
	30	s. o. ORP			

Zdroj: IS MONIT7+

Tabulka 4.7 – Rozdělení intervencí OP LZZ

Intervence	Relevantní oblasti podpory	Charakteristika	Dostupnost
Zvýšení konkurenceschopnosti podniků	1.1, 1.2	počet zaměstnaných v NH	kraj (zdroj VŠPS) s. o. ORP (zdroj MPSV – dopočet z počtu EAO a dostupných uchazečů o zaměstnání)
Přímá podpora snižování nezaměstnanosti	2.1, 2.2, 3.3	počet uchazečů o zaměstnání míra nezaměstnanosti počet uchazečů do 25 let počet uchazečů nad 50 let počet OZP v evidenci ÚP počet volných pracovních míst počet dlouhodobě nezaměstnaných	s. o. ORP s. o. ORP okres okres okres s. o. ORP okres
Podpora sociálních služeb	3.1	počet uživatelů (klientů) v sociálních službách	kraj
Začleňování příslušníků romských komunit	3.2	počet romských obyvatel v romských lokalitách ¹⁶	lokalita → agregováno na úroveň s. o. ORP
Rovné příležitosti žen a mužů	3.4	počet obyvatel	obec → agregováno na úroveň s. o. ORP
Vzdělávání ve veřejné správě	4.1	<i>Vzhledem k zaměření výzvy č. 40, která je dosud jedinou výzvou, v níž je relevantní sledovat regionální rozložení, je hodnoceno prosté rozmístění alokace bez vztahování k charakteristice vyjadřující regionální potřeby.</i>	
Mezinárodní spolupráce	5	počet obyvatel	obec → agregováno na úroveň s. o. ORP

Zdroj: IS MONIT7+

(155)	V následující analýze je pro každou identifikovanou intervenci zhodnocena dynamika regionálních potřeb, regionální rozložení alokace na schválené projekty (projekty od stavu P3 dále) a do jaké míry rozložení odpovídá regionálním potřebám. Jsou identifikovány regiony, které vzhledem ke svým potřebám čerpají nedostatečně, i regiony, které jsou v čerpání nejúspěšnější. V závěru byla zhodnocena variabilita regionálního rozložení vůči potřebám a určeny intervence, ve kterých je regionální rozložení alokace nejvíce nerovnoměrné.
(156)	<p>Intervence: Zvýšení konkurenceschopnosti podniků</p> <p>Regionální potřeby vyjádřené počtem zaměstnaných v NH¹⁷ lze považovat za poměrně stabilní. Přestože dochází vlivem stoupajícího počtu nezaměstnaných ke změně absolutních počtů, regionální rozložení se výrazně nemění.</p> <p>Oblast podpory 1.1 - Rozložení alokace schválených projektů se jeví jako velmi</p>

¹⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacita subjektů působících v této oblasti*. Praha. 2006. [online]. [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3052>

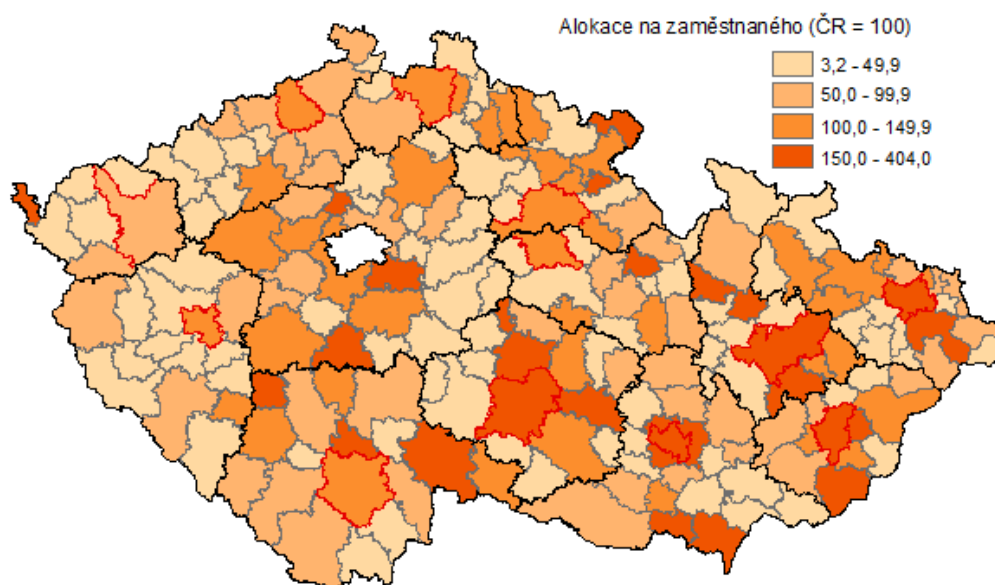
¹⁷ Český statistický úřad. *Struktura členění obyvatelstva dle ekonomické aktivity a zaměstnanosti*. [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/FA00348CC9/\\$File/310309m02cz.doc](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/FA00348CC9/$File/310309m02cz.doc)

nerovnoměrné, kdy nejméně úspěšnější regiony získaly na zaměstnaného více než 1 000 Kč, nejvíce úspěšné však jen alokaci v řádu desítek korun. Není však žádný s. o. ORP, na jehož území by nebyl realizován žádný projekt (s výjimkou Hlavního města Prahy). Mezi nejméně úspěšnými regiony se nacházejí jednak některá krajská města (Zlín, Brno a Ostrava dosáhly více než 200 % průměru), ale i populačně malé regiony (Aš, Kuřim, Nové Město nad Metují, Broumov, Týn nad Vltavou aj.).

Krajská města představují centra zaměstnanosti a rozvoje, je proto relevantní zvláště sledovat jejich úspěšnost v získávání dotací, která se ukazuje být poměrně vysoká. Všechna krajská města s výjimkou Karlových Varů skutečně získala nadprůměrný objem financí na zaměstnaného. Jen mírně nadprůměrných hodnot dosáhly Plzeň, Pardubice a Hradec Králové.

Oblast podpory 1.2 - Výzva č. 37 obsahuje dosud pouze 5 schválených projektů (Chomutov, Louny, Most, Česká Lípa, Jihlava). Jedná se však o velké projekty, které výrazným způsobem ovlivní pozici dotčených regionů. Finanční prostředky získané prostřednictvím výzvy č. 37 ve všech pěti okresech výrazně (i několikanásobně) převyšují prostředky získané ve výzvách č. 23, 33 a 35 v oblasti podpory 1.1.

Obrázek 4.2 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 1.1

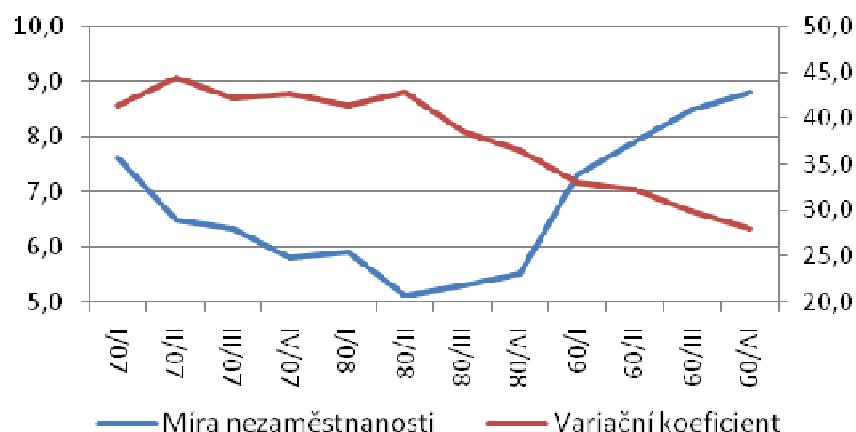

Zdroj: IS MONIT7+ (údaje ze 7. 1. 2010)

(157) **Intervence: Přímá podpora snižování nezaměstnanosti**

Podpora snižování nezaměstnanosti se vyznačuje dynamickým vývojem regionálních potřeb. Od počátku realizace OP LZZ prošla míra nezaměstnanosti obdobím výrazného poklesu a posléze nárůstu (více viz Příloha č. 5). Společně s počtem nezaměstnaných a mírou nezaměstnanosti se vyvíjela i míra regionálních nerovností a postavení jednotlivých regionů.

Graf 4.1 – Vývoj regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti v období 2007 – 2009

Pozn.: Variační koeficient počítán pro úroveň s. o. ORP

Zdroj: MPSV, vlastní výpočet

- (158) Na případu vývoje míry nezaměstnanosti v ČR se prokazuje obvyklý trend snižování regionálních rozdílů v období ekonomické krize, kdy variační koeficient¹⁸ klesá od 2. čtvrtletí 2008, kdy míra nezaměstnanosti dosáhla svého dlouhodobého minima. Přestože však snižování regionálních rozdílů je žádoucím cílem, současný trend nelze při zvyšování míry nezaměstnanosti vnímat jako pozitivní. Dokazuje pouze, že nárůstem nezaměstnanosti jsou relativně více postiženy regiony s nejnižší nezaměstnaností, než regiony již problémové.
- (159) **Oblast podpory 2.1** - jsou podporovány primárně projekty předkládané PÚP s dopadem na celý kraj. U některých projektů je však uvedeno místo realizace pouze v krajském městě, popř. některý okres kraje mezi místy realizace chybí. Nelze posoudit, zda byly tyto údaje žadatelem chybně uvedeny, nebo projekty skutečně v chybějících okresech nejsou realizovány. Výsledný obraz regionálního rozložení by tak byl pravděpodobně na úrovni okresů zkreslený a evaluátor proto přistoupil na hodnocení na úrovni krajů.

Tabulka 4.8 – Regionální rozložení alokací

	Přidělená alokace / uchazeče ČR=100 2007	Přidělená alokace / uchazeče ČR=100 2009	Vyčerpaná alokace / uchazeče 2009	Podíl vyčerpano v %
Hl. m. Praha	64,1	60,2	2 616	68,6
Středočeský	102,0	93,5	5 464	92,2
Jihočeský	108,4	97,1	4 704	76,4
Plzeňský	110,0	89,6	5 554	97,8
Karlovarský	103,6	101,8	4 368	67,7
Ústecký	106,9	132,7	7 319	87,0
Liberecký	102,3	83,5	4 237	80,0

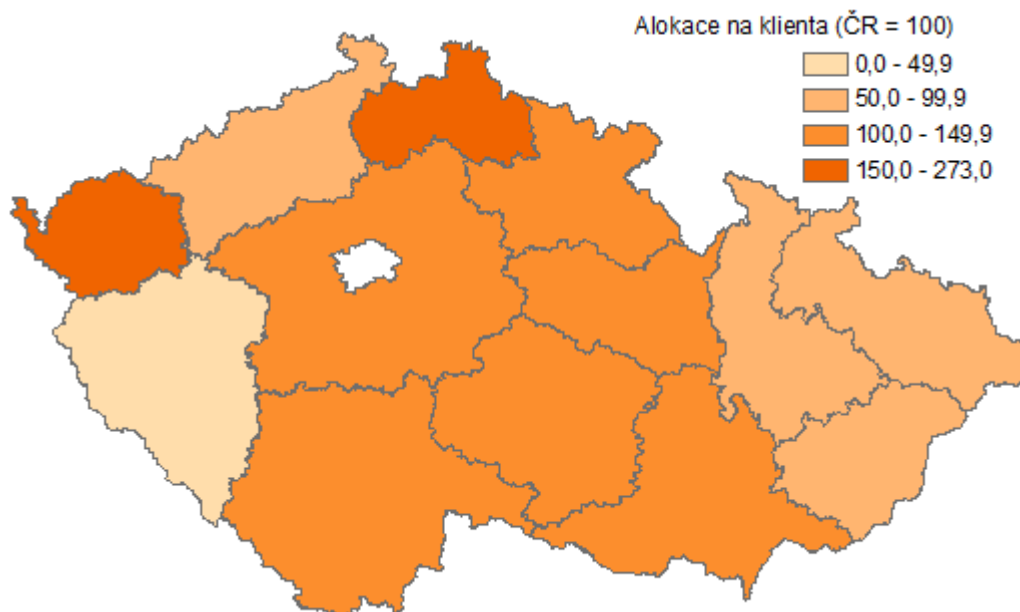
¹⁸ Variační koeficient je užitečnou mírou relativního rozptýlení dat. Počítá se jako podíl směrodatné odchylky k průměru v procentech. Směrodatná odchylka je druhá odmocnina z průměru čtverců odchylek od průměru a je ve stejných jednotkách jako původní hodnoty.

	Přidělená alokace / uchazeče ČR=100 2007	Přidělená alokace / uchazeče ČR=100 2009	Vyčerpaná alokace / uchazeče 2009	Podíl vyčerpano v %
Královéhradecký	105,2	97,7	3 474	56,1
Pardubický	100,8	86,5	3 336	60,8
Vysočina	105,5	89,7	3 775	66,3
Jihomoravský	95,9	98,9	4 045	64,5
Olomoucký	111,8	99,9	6 002	94,7
Zlínský	98,4	90,0	5 250	92,0
Moravskoslezský	94,5	115,2	4 308	58,9
ČR	100,0	100,0	4 789	75,5

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, IS MONIT7+ (údaje ze 7. 1. 2010)

(160)	Z uvedené tabulky vyplývá, že přidělená finanční alokace, která v roce 2007 relativně odpovídala regionálním potřebám, se stává z důvodu výše popsaného vývoje regionálního obrazu nezaměstnanosti stále nerovnoměrnější. Stav dosažený jednotlivými kraji se poměrně výrazně odlišuje jak z pohledu relativní alokace na uchazeče o zaměstnání, tak z pohledu vyčerpaného podílu přidělené alokace. Nejúspěšnější jsou v čerpání Olomoucký, Ústecký a Plzeňský kraj, nejméně naopak kraje Královéhradecký, Pardubický a Vysočina.
(161)	Oblast podpory 3.3 - Schválené projekty jsou realizovány pouze v menšině s. o. ORP, rozmístění alokace na úrovni s. o. ORP je proto velmi nerovnoměrné. Důvodem může být i odlišné uvádění míst realizace různými žadateli, kdy někteří uvádí plný výčet míst realizace, někteří pouze centrum okresu, popř. kraje. Na úrovni okresů je již pouze několik regionů, kde není žádný projekt realizován, rozložení je však velmi nerovnoměrné. Zatímco v některých okresech s vysokou nezaměstnaností zatím projekty zcela chybí (např. Most, Sokolov, Děčín, Chomutov), nejvyšší alokace na jednoho uchazeče připadá na okresy Praha-východ a Praha-západ, které vykazují kromě Hlavního města Prahy nejnižší nezaměstnanost v zemi. Se vzrůstajícím počtem schválených projektů se však pravděpodobně rozložení bude vyrovnávat.
(162)	Intervence: Podpora sociálních služeb Regionální potřeby v oblasti podpory sociálních služeb jsou sledovány prostřednictvím údaje počtu klientů sociálních služeb v kraji, který vykazuje poměrně stabilní rozložení. Ve vývoji od roku 2004 nelze identifikovat na úrovni krajů žádný jednoznačný trend, pouze mírně vzrostl podíl Středočeského kraje a Prahy. Většina krajů dosahuje v přepočtu na počet klientů sociálních služeb srovnatelných výsledků (od 50 tis. do 85 tis. Kč na klienta). Výrazně nadprůměrné hodnoty dosáhly jen Karlovarský a Liberecký kraj, mírně nadprůměrnou pak Královéhradecký kraj. Naopak jen zanedbatelnou alokaci ve srovnání s ostatními kraji přijal kraj Plzeňský.

Obrázek 4.3 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 3.1

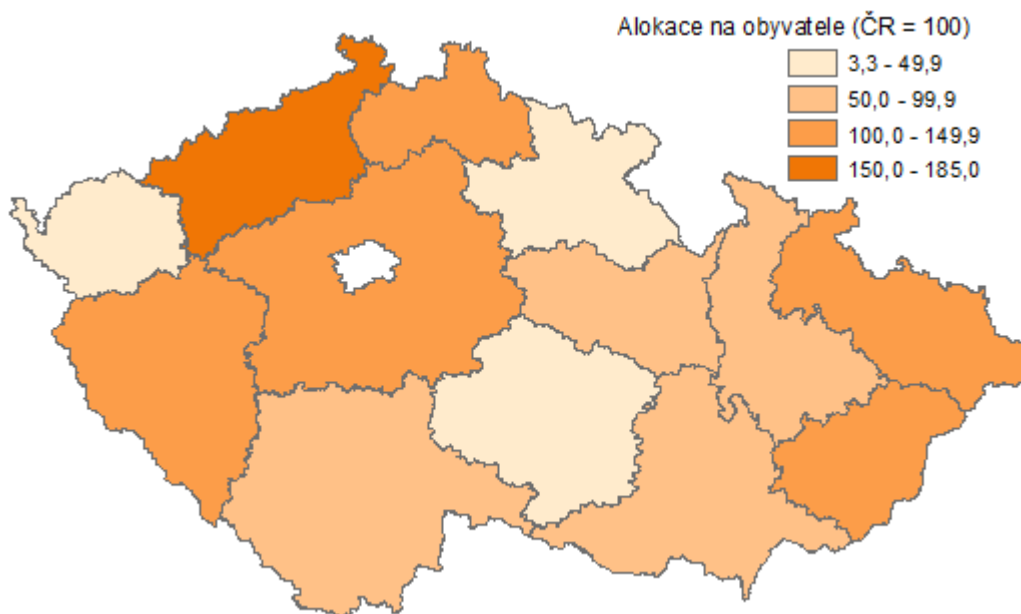
Zdroj: IS MONIT7+ (údaje ze 7. 1. 2010)

(163)	<p>Intervence: Začleňování příslušníků romských lokalit</p> <p>Vzhledem k bodovému charakteru romských lokalit je možné a žádoucí sledovat rozmístění alokace na nejnižší možné úrovni, hodnocení bylo tedy provedeno na úrovni s. o. ORP. Rozložení schválené alokace v romských lokalitách je velmi nerovnoměrné. Lze nalézt s. o. ORP s romskými lokalitami, v nichž se dosud žádné projekty nerealizují, ale i takové, v nichž se projekty realizují, přestože Analýza¹⁹ v nich žádné romské lokality neidentifikovala. V rámci Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit však nebylo možno zachytit všechny romské lokality, tuto skutečnost proto nelze považovat za negativní. Regiony s největšími romskými lokalitami bez projektů jsou Bílina, Havířov, Jaroměř, Jihlava a Kadaň (vše regiony s více než 600 příslušníky). Naproti tomu zdaleka nejvíce finančních prostředků ve vztahu k počtu příslušníků romských lokalit získaly Břeclav a Jeseník.</p>
(164)	<p>Intervence: Rovné příležitosti žen a mužů</p> <p>Podrobnější analýzou projektů bylo zjištěno, že nezanedbatelný počet projektů uvádí realizaci pouze v krajském městě, přestože jsou realizovány na území celého kraje. Analýza rozložení na úrovni s. o. ORP by proto byla zkreslená ve prospěch obvodů s krajskými centry.</p> <p>Na úrovni krajů (viz obrázek 4.4) zaujme polarita Ústeckého a Karlovarského kraje (dvou problémových regionů), kdy Ústecký kraj získává na obyvatele s převahou nejvíce finančních prostředků a Karlovarský kraj naopak téměř žádné.</p>

¹⁹ Evropský sociální fond v ČR. Mapa sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit v České Republice. [online]. [cit. 2010-10-01]. Dostupné z: http://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html

Obrázek 4.4 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 3.4

Zdroj: IS MONIT7+ (údaje ze 7. 1. 2010)

(165)	<p>Intervence: Vzdělávání ve veřejné správě</p> <p>Jediná výzva v PO4, kterou lze z pohledu regionálního rozložení analyzovat, je zaměřena na vzdělávání v eGon centrech. Nejvhodnějším vyjádřením regionální potřeby v tomto typu intervence by byl počet pracovníků eGon centra, tento údaj však není dostupný a lze předpokládat, že by se příliš nelišil regionálně, ale především v závislosti na působnosti centra (kraj, s. o. ORP). Ke konci roku 2009 bylo schváleno jen 11 projektů (z toho 2 pro krajská eGon centra). Rozložení projektů je proto velmi nerovnoměrné. Alespoň jeden projekt je zatím realizován v polovině krajů.</p>
(166)	<p>Intervence: Mezinárodní spolupráce</p> <p>Prioritní osa Mezinárodní spolupráce kombinuje všechny příjemce a cílové skupiny ostatních prioritních os. Cílové skupiny jsou tedy natolik široké, že nejvhodnějším měřítkem regionální potřeby je populační velikost. Vzhledem k doposud poměrně nízké rozdělené alokaci je účelné sledovat rozložení pouze na krajské úrovni, i zde je však rozložení nerovnoměrné. Zdaleka nejvyšší alokaci obdržela Praha, což lze vysvětlit centralismem neziskového sektoru, který zatím téměř výhradně v PO5 předkládá projekty.</p>

4.2.2.1 Shrnutí hodnocení projektů ve vztahu k regionálním potřebám trhu práce

(167)	<p>Provedená analýza odhalila dva problémové body v hodnocení regionálního rozložení:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Řada žadatelů neuvádí místa realizace podle skutečnosti. Srovnáním míst realizace a popisu projektu, resp. projektových aktivit se ukázalo, že v poměrně velkém množství případů je u projektů, které jsou realizovány na několika místech kraje, uvedeno jako jediné místo realizace krajské centrum. Tento jev
-------	---

	<p>se týká především výzev v oblasti podpory 2.1, 3.1, 3.3, 3.4 a zkresluje rozložení při sledování na nižší než krajské úrovni.</p> <p>2. V některých výzvách je dosud schváleno jen poměrně malé množství projektů. Při sledování na nižší než krajské úrovni tak může existovat i většina regionů s nulovou schválenou alokací, popř. regionů, kde alokace dosahuje pouze několika milionů Kč. Zejména u populačně menších regionů pak mohou např. dva větší projekty posunout region mezi nejúspěšnější.</p>
(168)	<p>Za účelem získání souhrnného přehledu o úspěšnosti jednotlivých krajů bylo provedeno srovnání krajů v jednotlivých klíčových intervencích (oblastech podpory), včetně zhodnocení míry heterogenity (viz tabulka 4.9). Z uvedené tabulky vyplývá, že úspěšnost jednotlivých krajů se v různých oblastech podpory výrazně odlišuje. Celkově získal na obyvatele nejvyšší alokaci Karlovarský kraj, jde však především o vliv oblasti podpory 3.1, v ostatních oblastech je mírně podprůměrný až zcela zaostávající. Naproti tomu podprůměrnou alokaci získává Plzeňský kraj, jeho postavení v jednotlivých oblastech podpory je ale opět velmi rozdílné.</p>

Tabulka 4.9 – Srovnání alokace schválených projektů ve vztahu k regionálním potřebám na úrovni krajů (ČR=100)

	1.1	2.1	3.1	3.2	3.3	3.4	OP LZZ
Hl. m. Praha	-	55	-	-	-	-	13
Jihočeský	99	98	102	70	89	83	93
Jihomoravský	136	84	124	172	57	76	112
Karlovarský	80	91	273	120	0	3	164
Královéhradecký	101	73	149	198	109	28	103
Liberecký	102	88	197	138	92	101	127
Moravskoslezský	114	90	98	71	111	123	111
Olomoucký	110	125	95	212	31	58	123
Pardubický	75	70	120	0	106	85	96
Plzeňský	67	116	9	62	124	107	49
Středočeský	82	114	112	165	193	147	101
Ústecký	70	153	76	86	167	185	154
Vysočina	112	79	129	0	83	41	122
Zlínský	124	110	76	351	40	117	113
ČR	100	100	100	100	100	100	100
Variační koef.	21,3	25,6	50,6	72,8	55,2	53,7	34,9
Alokace schv. projektů (mil. Kč)	1 552	2 338	4 818	348	101	404	10 108

Zdroj: IS MONIT7+ (údaje ze 7. 1. 2010)

(169)	<p>Jako vhodné opatření pro zvýšení čerpání v regionech s podprůměrnou úspěšností doporučuje evaluátor zaměřit se na zvýšení absorpční kapacity příslušných subjektů. Absorpční kapacita by měla být podporována prostřednictvím informační kampaně o možnostech čerpání z OP LZZ i asistence žadatelům při přípravě projektového záměru a žádosti formou informačního centra nebo linky. Nelze naopak doporučit vyhlašování regionálně zacílených výzev, které může vést k předkládání a schvalování méně kvalitních projektů.</p>
-------	---

4.2.3 Shrnutí dílčích zjištění a doporučení

(170)	Rok 2009 byl ve znamení jak početného vyhlašování výzev, tak značného množství podaných projektů. Vyhlašování výzev probíhalo standardními postupy, výzvy se snažily svým zaměřením napomoci zmírnění následků probíhající ekonomické krize. Díky těmto intervencím byl ze strany žadatelů enormní zájem o nabízené aktivity.
(171)	Problematickým se jeví prolínání prioritních os, resp. oblastí podpory ve více prioritních osách, kde mohou žadatelé podávat zcela stejné projekty. Evaluátor doporučuje vymezit přísněji podmínky jednotlivých výzev tak, aby k tomuto jevu nedocházelo, jinak se nastavení prioritních os a oblastí podpor jeví jako špatně provedené.
(172)	Hlavními identifikovanými problémy projektů jsou: <ul style="list-style-type: none"> - nejasné zapojení cílových skupin – v popisu projektu není zcela jasné, jakou měrou se příjemci podílejí na konkrétních aktivitách a ti tedy přijímají spíše roli pasivních recipientů - dlouhodobý přínos projektů – projekty nejeví možnosti navázání dalších aktivit po skončení financování, multiplikační efekt je sporný a často chybí přenos informací - absence partnerství – není realizováno stabilní partnerství z důvodu neschopnosti získat finanční příspěvek na partnera - absence sdílení zkušeností – mezi žadateli nedochází k výměně informací, které by zkvalitňovaly projekty a prohlubovaly dovednosti příjemců.

4.2.4 Odpovědi na evaluační otázky

1. Do jaké míry byla relevantní dekompozice specifických cílů programu prostřednictvím náplně jednotlivých výzev?

Dekompozici specifických cílů na úrovni vyhlašovaných výzev lze označit jako poměrně dobrou. Dílčí nedostatky byly zjištěny u PO4, kde vyhlašování výzev po stránce věcného obsahu a jejich načasování nebylo vhodné, což se projevilo nízkým zájmem zejména o některé výzvy. Dále byla identifikována určitá duplicita mezi některými výzvami vyhlášenými v oblastech podpory 2.1 a 3.3, resp. 3.3 a 3.1, která umožňovala předkládání prakticky totožných projektových záměrů. V nově vyhlašovaných výzvách již byly potenciální překryvy odstraněny.

2. Do jaké míry byly předloženy a schváleny relevantní projekty pro naplnění specifických cílů prioritních os (dekompozice cílů na klíčové aktivity projektů)?

Aktivity předkládaných i schvalovaných projektů jsou v souladu s podporovanými aktivitami ve výzvách. Většina projektů zejména v PO1, PO2 a PO3 je poměrně komplexní a realizují větší množství aktivit. Pouze v některých případech byly identifikovány výzvou podporované aktivity, které nejsou projekty reflektovány. Zřejmě největším problémem je nevyužitá podpora zakládání místních partnerství v PO5, o které není zájem z důvodu bariér

při uzavírání partnerství mezi různými typy subjektů. Malý zájem je i o podporu tematických sítí. V rámci oblasti podpory 2.1 není využívána podpora pružných forem zaměstnávání.

3. Do jaké míry jsou projekty schopny dosáhnout očekávaných výsledků programu?

Schopnost projektů dosáhnout očekávaných výsledků je ovlivňována nejen interně (kvalitou projektů a jejich realizace), ale i externě. Jak již zaznělo v odpovědích v rámci kapitoly 4.1, současná ekonomická situace a situace na trhu práce může dosažení výsledků ohrozit. Z interních faktorů se jako klíčová jeví kvalita vstupní analýzy situace cílových skupin, která je nyní vyžadována v rozsahu projektové přílohy jen v některých výzvách a její kvalita (a kvalita popisu návaznosti projektových aktivit) je poměrně nízká. Pozitivně lze v tomto ohledu hodnotit projekty v oblasti podpory 3.2, které vykazují vysokou míru propracovanosti a zkušenosti s cílovou skupinou.

Zároveň je ale potřeba konstatovat, že rozhodující pro přínos projektů bude fáze realizace projektových aktivit, kterou v současnosti ještě nelze hodnotit. Významným přínosem pro zkvalitnění práce realizátorů projektů by byla možnost spolupráce příjemců a výměny zkušeností např. formou workshopů, seminářů nebo tematických sítí, o které příjemci projevíli v dotazníkovém šetření velký zájem.

4. Jaké lze identifikovat souvislosti mezi typem schválených projektů z hlediska typu projektu, výše rozpočtů a regionů, typu cílových skupin a klíčových aktivit (typologie a rozložení projektů)?

Ve vztahu k typům příjemců, typům projektů a výši rozpočtu byla identifikována jednoznačná souvislost, kdy velikost projektů je jednoznačně vyšší u individuálních projektů, než grantových. Velké projekty jsou předkládány zejména subjekty veřejné správy (zpravidla národní systémové projekty), výjimkou jsou projekty PO4. Tato souvislost však není překvapující, vyplývá z charakteru individuálních a grantových projektů a ohraničení velikosti projektů daného výzvami. Kvantitativní zhodnocení projektových aktivit nebylo prakticky proveditelné, protože informace o projektových aktivitách jsou v informačním systému zakomponovány v souvislém textu a byly proto pouze předmětem kvalitativního hodnocení vzorků projektů. Při hodnocení zastoupení cílových skupin bylo zjištěno velmi nerovnoměrné sledování cílových skupin, kdy např. oblast podpory 3.4 sleduje 26 cílových skupin, oblast podpory 2.1 pouze dvě.

5. Do jaké míry korespondují projekty s regionálními potřebami trhu práce?

Regionální rozložení schválených projektů v OP LZZ je poměrně nerovnoměrné, kdy nejméně úspěšné kraje zatím získaly na obyvatele třikrát větší objem financí než kraj nejméně úspěšný. Úspěšnost kraje se v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory významně odlišuje. V některých oblastech podpory je dosavadní nevyrovnanost způsobená zatím malým množstvím projektů a s jejich přibýváním by zřejmě mělo docházet k vyrovnávání rozložení.

Přesto je však absorpční kapacita v některých regionech nízká a měla by být podporována. Vhodnými nástroji mohou být informační kampaň a asistence při přípravě projektových záměrů a žádostí formou informační linky nebo centra.

6. Jaká lze identifikovat doporučení pro optimalizaci (lepší zacílení, zúžení apod.) potenciálních budoucích výzev?

Dosud vyhlášené výzvy odpovídají nastaveným globálním a specifickým cílům i podporovaným aktivitám. Do budoucna lze doporučit především dbát na důsledné vzájemné vymezení výzev, které zabrání možnosti předložit obdobný projektový záměr ve více výzvách

(resp. oblastech podpory), což se v minulosti v některých případech mohlo dít. Dále by měly být výzvy v budoucnu vhodně načasovány tak, aby poskytovaly potenciálním žadatelům dostatek času k přípravě projektů a aby administrativní zátěž pro ŘO/ZS bylo rovnoměrně rozložena (vychází z hodnocení PO4). Regionální zacílení výzev nepovažuje evaluátor za účelné, protože neovlivní absorpční kapacitu zaostávajících regionů a může naopak snížit průměrnou kvalitu předkládaných projektů. V důsledku dopadů hospodářské krize zejména na některá odvětví lze však uvažovat o odvětvovém zacílení výzvy v rámci oblasti podpory 1.2.

4.3 *Hodnocení specifických hodnotících kritérií a procesu výběru projektů*

Analýza v rámci této subkapitoly je provedena tak, aby zodpověděla následující evaluační otázky:

- *Jakým způsobem vznikala specifická kritéria a jaká je relevance specifických hodnotících kritérií pro záměry vyhlášených výzev?*
- *Do jaké míry se nastavení procesu hodnocení a výběru projektů ukazuje jako účinné, účelné a transparentní?*

4.3.1 *Analýza výsledků hodnocení*

(173)	<p>Evalúátor se v následujících částech Závěrečné zprávy zaměřil na hodnocení skutečnosti, zda jsou vybírány kvalitní projekty, které budou žadatelé schopni realizovat v rozsahu uvedeném v žádosti a které podstatnou měrou přispějí k dosažení cílů stanovených jak na úrovni programové, tak zejména na úrovni jednotlivých prioritních os a oblastí podpory.</p>
(174)	<p>Správné nastavení kritérií pro výběr projektů je v OP LZZ v jistém slova smyslu obtížnější (zejména ve srovnání s programy, které podporují projekty investičního charakteru), neboť přínos projektů zaměřených na rozvoj lidských zdrojů je dlouhodobější záležitost a je hůře kvantifikovatelný. Evaluatorem provedená analýza procesu výběru projektů a výběrových kritérií je důležitá i přesto, že v některých výzvách neprobíhá reálná soutěž mezi projekty, ale pouze jde o to, zda projekt dosáhl minimální bodové hranice (tedy zda splňuje minimální požadavky kladené na kvalitu projektu).</p>
(175)	<p>Jako základ pro hodnocení výběru projektů použil evalúátor výsledky fokusních skupin a statistickou analýzu, která se zaměřila na rozdíly v bodování jednotlivých hodnotitelů. Použití empirického výzkumu je obecně pro evaluace jedním z nejdůležitějších východisek, nicméně analýza bodového rozdílu je velmi limitována skutečností, že chybí srovnávací báze, aby bylo možné objektivně stanovit, zda jsou výsledky příznivé. Hodnocení tedy musí vycházet z obecných zákonitostí a expertního úsudku ŘO. Evalúátor proto dále doporučuje seznámit se s výsledky právě probíhající evaluace MMR zaměřené na srovnání výběru projektů v jednotlivých OP (po jejich zveřejnění). Velmi nepřínosné by rovněž bylo provedení podobného empirického výzkumu na vzorku hodnocení v OPRLZ a použít standardizované výsledky tohoto výzkumu jako srovnávací bázi.</p>
(176)	<p>V rámci fokusních skupin zaznělo, že mnoho žadatelů a příjemců nepovažuje nastavený systém výběru projektů za optimální a že hodnocení jednotlivých externích hodnotitelů bývají často rozdílná. První část těchto poznatků je třeba brát jako fakt, který je třeba ověřit v rámci další evaluace, druhou část poznatků evalúátor ověřoval v rámci statistické analýzy. Výsledky statistické analýzy však nelze brát jako základní východisko pro formulaci závěrů, neboť mimo zmíněných metodologických problémů nelze v případě velmi komplexních problémů (kterým hodnocení projektů bezpochyby je) empirickou analýzu nadřadit nad kvalitativní výzkum, který umožní provést</p>

	explanaci klíčových problémů.
(177)	Pro účely statistické analýzy použil hodnotitel všechny grantové výzvy (tedy výzvy pro projekty, které jsou hodnoceny nezávislými externími hodnotiteli), u kterých byly v IS MONIT7+ k dispozici údaje o bodovém hodnocení. Evaluátor se zabýval pouze hodnocením obecných kritérií, aby bylo možné závěry analýzy dobře generalizovat. Hodnocení specifických kritérií za první IS MONIT7+ v současné podobě neumožňuje a za druhé by to ani nebylo zcela vhodné, neboť v rámci každé výzvy se specifická kritéria snaží řešit různé aspekty projektů.
(178)	Výsledky statistické analýzy ukazuje tabulka 4.10. V rámci této tabulky mají zvláštní postavení výzvy č. 33, 37 a 52 (v rámci kterých hodnotili všechny projekty tři hodnotitelé), u kterých je jako rozdíl hodnotitelů uvažován rozdíl těch hodnotitelů, jejichž hodnocení se nejvíce lišilo (v úvahu tedy nebylo vzato hodnocení, které leželo „uprostřed“). Tyto výzvy tedy z hlediska provedené analýzy není vhodné srovnávat s ostatními. U výzvy č. 51 údaje o třetím hodnotiteli nejsou dosud k dispozici.

Tabulka 4.10 – Statistická analýza hodnocení projektů

Výzva	Oblast podpory	Počet projektů v IS MONIT7+ s b. hodnocením	Počet analyzovaných projektů	Projekty s 3. hodnotitelem	Průměrný rozdíl hodnotitelů	Směr. odchylka
19	3.2	149	96	36	12,78	11,00
30	3.1	84	62	14	21,71	17,26
31	3.3	309	309	126	14,78	11,45
33	1.1	57	57	57	21,35	11,75
35	1.1	941	937	287	12,89	9,98
37	1.2	7	7	7	11,77	6,71
39	1.1	247	247	86	14,55	10,90
43	3.1	78	78	37	17,87	13,33
44	2.1	171	171	54	11,51	8,82
45	3.1	201	201	76	14,06	11,00
51	5.1	47	44	--	11,58	9,39
52	1.1	17	16	16	15,41	5,38
53	4.1	116	111	42	13,30	10,87
Výzva	Oblast podpory	% projektů s rozdílem vyšším než 10	% projektů s rozdílem vyšším než 20	% projektů s rozdílem vyšším než 30	Průměrný rozdíl třetího hodnotitele	
19	3.2	49,0	22,9	5,2	17,28	
30	3.1	64,5	46,8	32,3	11,99	
31	3.3	57,3	29,8	11,3	12,32	
33	1.1	86,0	45,6	21,1	--	
35	1.1	52,2	22,6	7,8	12,08	
37	1.2	71,4	14,3	0,0	--	
39	1.1	59,5	29,1	10,1	12,58	
43	3.1	67,9	35,9	15,4	14,50	
44	2.1	47,4	18,1	3,5	9,83	
45	3.1	57,2	26,4	11,9	12,72	
51	5.1	45,5	15,9	4,5	--	
52	1.1	93,8	18,8	0,0	--	
53	4.1	51,4	23,4	9,0	10,57	

Zdroj: IS MONIT7+

Poznámka:

Počet projektů v IS MONIT7+ s b. hodnocením – všechny projekty, které jsou načteny v sestavě M175 v IS MONIT7+

Počet analyzovaných projektů – všechny projekty, které mají vyplněna hodnocení minimálně od dvou externích hodnotitelů

Projekty s 3. hodnotitelem – všechny projekty, u kterých je vyplněno hodnocení třetího hodnotitele

Průměrný rozdíl hodnotitelů – aritmetický průměr rozdílu hodnocení prvních dvou hodnotitelů

Směr. odchylka – směrodatná odchylka rozdílu hodnocení prvních dvou hodnotitelů

% projektů s rozdílem vyšším než 10 (20, 30) – podíl projektů (v %), u kterých je rozdíl hodnocení prvních dvou hodnotitelů vyšší než 10 (20, 30)

Průměrný rozdíl třetího hodnotitele – aritmetický průměr rozdílu hodnocení třetího hodnotitele a aritmetického průměru předchozích dvou hodnotitelů

(179)	Výše uvedená tabulka zajisté nezahrnuje všechny možné ukazatele, které by bylo možné pro analýzu rozdílnosti hodnotitelů použít. Uvažovat by bylo možné např. o ukazateli „podíl projektů s rozdílem hodnotitelů větším než 20, u kterých je hodnocení třetího hodnotitele mimo interval tvořený dvěma předchozími hodnoceními“ či o doplnění charakteristik středu o medián. Nicméně použité ukazatele je možné brát jako základní a pro charakter evaluace postačující.
(180)	Za nejdůležitější údaj evaluátor považuje podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než určitá stanovená mez. Jako meze byly stanoveny hodnoty 10, 20 (tato mez je využita i v rámci stávajícího systému hodnocení k označení projektů, u kterých se bodová hodnocení významně liší) a 30, přičemž hodnocení s rozdílem nižším než 10 je možné označit za zanedbatelně se lišící, hodnocení s rozdílem 10 – 20 za zanedbatelně se lišící, hodnocení s rozdílem 20 – 30 za významně se lišící a hodnocení s rozdílem vyšším než 30 za extrémně se lišící.
(181)	Stanovit hodnoty podílů těchto kategorií, při kterých je možné stav označit za dobrý/špatný je velmi nesnadná práce, vyžadující mimo detailní znalosti zaměření výzev a podporovaných projektů rovněž rozsáhlé zkušenosti s vlastním hodnocením. Evaluátor proto uvažoval dvě varianty - variantu „tvrdší“ a „mírnější“.
(182)	V rámci „tvrdší“ varianty stanovil jako přijatelné hranice pro podíly výše zmíněných kategorií hodnoty 5, 15 a 45 (tj. pro označení stavu jako „uspokojivý“ musí podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 30 být pod 5 %, podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 20 musí být pod 15 % a podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 10 musí být pod 45 %). Z analyzovaných výzev těmito kritériím nevyhovuje ani jedna, a pokud pomineme výzvy 33, 37 a 52 (jejichž srovnávání s ostatními není s metodologického hlediska v pořádku), potom pouze dvě výzvy splňují alespoň jeden parametr – jedná se o extrémně se lišící hodnocení u výzev č. 44 a 51.
(183)	V rámci „měkčí“ varianty stanovil evaluátor jako přijatelné hranice pro podíly výše zmíněných kategorií hodnoty 10, 25 a 60 (tj. pro označení stavu jako „uspokojivý“ musí podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 30 být pod 10 %, podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 20 musí být pod 25 % a podíl projektů s rozdílem hodnocení vyšším než 10 musí být pod 60 %). Všem těmto parametrům (opět při vyloučení výzev 33, 37 a 52) vyhoví pět výzev, tedy pouze polovina. Ze zbývajících výzev v jednom parametru nevyhoví dvě výzvy, ve dvou parametrech jedna výzva a úplně nejhorší je situace v případě výzev 30 a 43, protože tyto výzvy dokonce nevyhovují ani jednomu „mírnějšímu“ parametru.
(184)	I když tedy pro výsledky statistické analýzy chybí srovnávací báze, je přesto oprávněné její závěr interpretovat tak, že mezi jednotlivými hodnoceními existují poměrně významné rozdíly, přičemž situace se liší podle jednotlivých výzev. Příčiny tohoto

	stavu jsou dvojího druhu. Za prvé to mohou být nekvalitní lidské zdroje, tzn., příčina může být v samotných hodnotitelích. Za druhé může být příčina v hodnotících kritériích, tzn., příčinou jsou nejasně vymezená hodnotící kritéria. Evaluátor se v dalším průběhu hodnocení zabýval oběma výše nastíněnými možnostmi s tím, že si plně uvědomuje, že zvláště v případě některých hodnotících kritérií nelze jako špatný stav považovat skutečnost, že je v rámci nich ponechán hodnotitelům prostor pro vlastní úsudek (a tedy i v případě dvou kvalitních hodnotitelů se jejich bodové hodnocení daného kritéria může lišit).
--	--

4.3.2 *Analýza pravidel pro výběr projektů a externích hodnotitelů*

(185)	Procesně je výběr projektů popsán v Příručce P2 (Příručka pro hodnocení a výběr projektů), externí hodnotitelé postupují podle Příručky P3 (Příručka pro hodnotitele projektů). Evaluátor bude dále používat termíny výběr projektů pro celý cyklus zahrnující kontrolu formálních náležitostí, kontrolu přijatelnosti a věcné hodnocení. Pro soubor všech používaných kritérií bude používán termín výběrová kritéria (zahrnující kritéria formálních náležitostí, kritéria přijatelnosti a hodnotící kritéria).
(186)	Evaluátor upozorňuje, že v dokumentaci jsou termíny pro provedení kontroly formálních náležitostí a přijatelnosti (30 dnů od konce výzvy) a věcného hodnocení (60 dnů od konce výzvy) stanoveny bez možnosti tuto lhůtu ve výjimečných případech prodloužit. Evaluátor doporučuje do dokumentace doplnit dovětek v tom smyslu, že uvedené lhůty je možné ve výjimečných případech prodloužit (přičemž by o tomto prodloužení měli být žadatelé informováni např. prostřednictvím webu esfcr.cz), přičemž výjimečnými důvody se rozumí zejména velké množství předložených žádostí v dané výzvě.
(187)	Uvedené doporučení však v žádném případě neznamená, že by se měly stanovené lhůty porušovat. Proces výběru projektů vnímají příjemci jako neúměrně dlouhý a porušování stanovených termínů jako poměrně běžné. Jako jediné možné doporučení k řešení tohoto stavu je možné uvést buď posílení personálních kapacit nebo motivaci stávajících k vyšším pracovním výkonům (tím však evaluátor netvrdí, že stávající výkony jsou nedostatečné). Evaluátor dále doporučuje zkrátit obvyklou lhůtu pro nápravu formálních nedostatků z 10 pracovních dnů na 5 pracovních dnů. Důvodem je skutečnost, aby příliš benevolentní lhůta neumožňovala žadatelům dopracovávat žádosti po termínu ukončení výzvy.
(188)	Pravidla pro fungování výběrové komise hodnotí evaluátor jako poměrně dobře nastavená, ale doporučuje zpřesnit některé používané termíny či lhůty, aby byly naprosto jednoznačné (např. formulaci „Pozorovatele zve na jednání VK předseda komise v předstihu a písemně“ změnit na „V případě přizvání pozorovatelů tak činí předseda písemně v dostatečném předstihu, nejméně však 5 pracovních dnů před zahájením zasedání výběrové komise“).
(189)	Výběrová komise v současnosti do značné míry slouží k tomu, aby eliminovala problematické projekty, u kterých tak neučinili hodnotitelé. Evaluátor konstatuje, že tento přístup je do jisté míry potřebný, ale pokud by se podařilo systém výběru projektů optimalizovat, staly by se některé pravomoci výběrové komise nadbytečné. Evaluátor má na mysli zejména pravomoc měnit pořadí projektů na základě komentovaných kritérií. Většina důvodů, kvůli kterým může výběrová komise nedoporučit projekty

	k financování, by měla být vyřešena v rámci věcného hodnocení, respektive hodnocení přijatelnosti (např. důvod „projekt je z hlediska rozvoje lidských zdrojů na území daného regionu méně potřebný“ by se měl prolínat značnou částí hodnotících kritérií). Vyřazení projektu z tohoto důvodu může vyvolávat pochybnosti o kvalitě hodnocení nejen u dotčeného projektu, ale i u dalších projektů, které hodnotil daný hodnotitel, a v důsledku toho snížit transparentnost procesu výběru projektů. Pokud by se tedy podařilo zavést systém výběru projektů, v rámci kterého by všechny problematické projekty byly eliminovány na kontrole přijatelnosti nebo při věcném hodnocení, měla by výběrová komise mít pouze pravomoc všechny projekty jako celek schválit nebo neschválit v případě, že by se vyskytlo odůvodněné podezření na systémovou chybu v procesu jejich hodnocení. V této souvislosti je nutno zmínit, že eliminace nevhodných projektů již v prvotních fázích hodnocení šetří prostředky ŘO/ZS.
(190)	Evaluátor jako pozitivní krok hodnotí zavedení ratingu hodnotitelů, i když princip jeho fungování není v dokumentaci popsán v dostatečném detailu. I přes potíže, které provází jeho zavádění, se jedná o nástroj, který jako jediný může poskytnout relativně objektivní srovnání kvality hodnotitelů napříč jednotlivými oblastmi podpory a proto evaluátor doporučuje neopouštět ho.
(191)	Jako nevhodné vnímá evaluátor opatření, že v případě vysokého podílu potenciálně rizikových projektů v dané výzvě může její vyhlášovatel nahradit provedení ex-ante kontrol uskutečněním semináře pro budoucí příjemce, na kterém podá budoucím příjemcům informace o podmínkách realizace projektů, a tím se ujistí, že příjemci budou tyto podmínky schopni splnit. Smyslem ex-ante kontrol na místě není poskytovat žadatelům (budoucím příjemcům) informace, ale ujistit se, že projekt je realizovatelný a je tedy možné vydat Právní akt o poskytnutí podpory. Proto je nahrazení kontrol na místě seminářem opatřením, které nic neřeší a evaluátor ho doporučuje zrušit.

4.3.3 Analýza výběrových kritérií

(192)	Smyslem formálních kritérií je zajistit, aby byly podpořeny pouze projekty, které jsou po formální stránce v pořádku a které jsou v souladu se základními podmínkami definovanými v prováděcím dokumentu, eventuálně v textu výzvy. Kritéria formálních náležitostí a přijatelnosti byla změněna pro výzvy vyhlášené po 14. 10. 2009. Většinu provedených změn hodnotí evaluátor kladně, přesto má k uvedeným kritériím několik připomínek.
(193)	Z kritérií formálních náležitostí by bylo možné vyřadit kritérium číslo 4 (doklad o zařazení do IPRM) a tím soubor kritérií formálních náležitostí ještě zmenšit. Předpokladem je, že potvrzení o zařazení do IPRM (včetně čestného prohlášení) bude zařazeno mezi povinné přílohy (počítitelně pouze pro projekty, které jsou součástí IPRM) a toto bude zmíněno v příslušné kapitole PPŽ. U kritéria číslo 3 doporučuje evaluátor doplnit požadavek, že povinné přílohy musí být dodány v předepsaném počtu paré.
(194)	Evaluátor jako velmi přínosnou změnu shledává pravidlo, podle kterého jsou při kontrole formálních náležitostí opravitelné max. 2 chyby. Na zvážení poté dává, zda nezavést pravidlo, že v případě nedodání některé z povinných příloh nemůže žadatel tuto chybu napravit tehdy, pokud by bylo z dotčené přílohy patrné, že byla vyhotovena

	až po odevzdání projektu. Tímto krokem by se eliminovala situace, ve které někteří žadatelé mohou čas vymezený pro kontrolu formálních náležitostí využívat k tomu, aby doplnili povinné přílohy, které před odevzdáním nestačili zařídit (čímž získávají proti ostatním žadatelům několik dní k dobru, tzn., jde o porušení rovných podmínek pro všechny žadatele). Žadatel však musí mít možnost povinné přílohy doplnit, protože je mohl pouze zapomenout vložit do obálky. Toto opatření má pochopitelně význam pouze u kolových výzev.
(195)	První kritérium přijatelnosti (uložení žádosti v IS Benefit7) svým charakterem odpovídá spíše kritériím formálních náležitostí, je proto na zvážení, zda ho mezi ně nepřeradit (s tím, že by se jednalo o jediné nenapravitelné kritérium formálních náležitostí).
(196)	Dále evaluátor doporučuje zvážet zavedení kritéria přijatelnosti typu „projekt je v souladu s legislativou ČR a EU“ případně i „projekt je v souladu s ostatními podmínkami uvedenými ve výzvě.“ Při zavedení tohoto kritéria by však pracovníci provádějící kontrolu přijatelnosti měli vyřazovat pouze projekty, u kterých je nesoulad s legislativou EU nebo ČR (případně s ostatními podmínkami uvedenými ve výzvě) zjevný, doporučení tedy nesměruje k tomu, zapojovat do kontroly přijatelnosti právní experty.
(197)	V rámci kritérií přijatelnosti evaluátor rovněž postrádá kritérium typu „Projekt nemá prokazatelně negativní vliv na žádné z horizontálních témat.“ Tato skutečnost je hodnocena až v rámci věcného hodnocení a vyřazení projektu s negativním vlivem na některé z horizontálních témat provede hodnotitelská komise. Tento způsob pokládá evaluátor za neefektivní, neboť může vést k situaci, kdy bude muset být dokončeno hodnocení u projektu, u kterých je už na začátku zřejmé, že má negativní vliv na některé z horizontálních témat (např. projekty podporující genderové stereotypy, projekty na vzdělávání v oblasti technologií zvláště škodlivých pro ŽP) a bude tedy vyřazen. Toto doporučení navíc eliminuje problémy identifikované výše, kdy hodnotitelé podpoří projekty, kdy evidentně došlo k nepochopení horizontálních témat. Mezi pracovníky ŘO/ZS lze snadněji garantovat důkladné porozumění horizontálním tématům a tedy zajistit jednotné hodnocení napříč výzvami/prioritními osami.
(198)	Z hlediska evaluace bylo nejvíce prostoru věnováno hodnotícím kritériím. Jejich přehled ukazuje tabulka IV.30.

Tabulka 4.11 – Hodnotící kritéria pro OP LZZ

SKUPINA KRITÉRIÍ		KRITÉRIUM	
A	Smysl a cíle projektu	A1	Zdůvodnění potřebnosti projektu
		A2	Vazba na cíle výzvy (oblasti podpory OP LZZ)
		A3	Zhodnocení cílů projektu
B	Cílová skupina	B1	Jasně vymezení cílové skupiny
		B2	Přiměřenost cílové skupiny
		B3	Přínos projektu pro cílovou skupinu

SKUPINA KRITÉRIÍ		KRITÉRIUM	
		B4	Způsob zapojení cílové skupiny
C	Žadatel	C1	Kompetence žadatele
		C2	Zkušenosti žadatele a členů týmu
		C3	Partneři
D	Projektové řízení, udržitelnost a rizikovost projektu	D1	Volba a popis klíčových aktivit a harmonogram projektu
		D2	Předpoklady pro udržitelnost projektu po skončení financování OP LZZ
		D3	Kvalita managementu rizika
		D4	Rizikovost projektu
E	Rozpočet projektu	E1	Přiměřenost rozpočtu projektu jeho obsahové náplni a rozsahu
		E2	Přehlednost, srozumitelnost a věcná správnost rozpočtu
F	Výsledky a výstupy	F1	Šíře a adekvátnost výběru monitorovacích indikátorů
		F2	Reálnost dosažení plánovaných hodnot monitorovacích indikátorů
		F3	Přiměřenost výsledků vzhledem k požadovaným prostředkům
G	Rozpor s horizontálními tématy		
H	Závěrečné zhodnocení		
CH	Specifická kritéria ²⁰		
I	Kritérium „SYNERGIE“ (IPRM)		

Zdroj: Operační manuál OP LZZ

(199)	Definici jednotlivých subkritérií obsahuje Příručka P3 (Příručka pro hodnotitele projektu), která je přílohou Operačního manuálu. To je však diskutabilní nejen z hlediska transparentnosti (žadatelé neznají popis jednotlivých subkritérií, tedy nevědí, co budou hodnotitelé v rámci daného subkritéria hodnotit), ale i z hlediska tvorby co nejvyšší kvality projektů. Jestliže žadatelé nevědí, co budou hodnotitelé v rámci hodnotících kritérií hodnotit, nevědí ani, na co se při psaní žádosti o poskytnutí dotace zaměřit. Výše uvedená skutečnost způsobuje, že systém hodnotících kritérií působí nepřehledně.
(200)	Hodnocení převážné většiny kritérií je prováděno pomocí slovních deskriptorů. Z hlediska rozdělení kritérií na subjektivní a objektivní (které je však značně zjednodušené a evaluátor si plně uvědomuje jeho omezení) tento přístup vypadá, že má blíže ke kritériím objektivním, avšak z důkladnější analýzy vyplývá, že většina kritérií je spíše subjektivní. Důvodem je především vágní vymezení mnoha

²⁰

Pokud jsou součástí dané výzvy. Specifická kritéria mohou být odlišná u jednotlivých globálních grantů či individuálních projektů, i u jednotlivých programů podpory v rámci GG, popř. u dané výzvy. Skupina specifických kritérií může obsahovat maximálně 4 kritéria, stanovená vyhlášovatelem dané výzvy. Pro jednotlivá specifická kritéria musí být rovněž stanovena škála obsahující slovní deskriptory, pokud se nebude jednat o kvantifikovatelná kritéria, kterým lze přímo přidělit body. Hodnotící tabulka bude doplněna o tato specifická kritéria a jejich hodnocení. Současně musí být stanovena vazba každého specifického kritéria na příslušné kapitoly Formuláře žádosti o finanční podporu z OP LZZ a doplněna do sloupce Formulář žádosti ve II. části Hodnotící tabulky projektu.

	hodnotících kritérií (<i>co se má hodnotit</i>) a nedostatečná definice slovních deskriptorů, tedy jednotlivých stupňů na ordinální stupnici (<i>jak se má hodnotit</i>).
(201)	Evaluátor proto navrhuje zpřesnit vymezení jednotlivých stupňů a u kritérií, kde je to možné, zavést jejich objektivní hodnocení (ve smyslu za hodnotu XY bude přiděleno <i>a</i> bodů, <i>y</i> – <i>z</i> <i>b</i> bodů atd.). Jedná se zejména o kritéria vztahující se k výstupům projektů (monitorovacím indikátorům) – tedy kritéria E1, F2 a F3 a o kritéria hodnotící zkušenosti žadatele a členů týmu (kritérium C2).
(202)	<p>Výše uvedená doporučení demonstruje evaluátor na kritériu C2 (Zkušenosti žadatele a členů týmu), přičemž rozbor tohoto kritéria je uveden níže.</p> <p><i>Stávající znění: Jde o další podstatné kritérium, neboť rovněž souvisí s celkovou rizikovostí projektu. Kritérium by mělo reálně zhodnotit personální složení týmu žadatele s ohledem na již realizované projekty a kontextově zhodnotit význam zapojení externích členů týmu (např. i v podobě partnerství) s ohledem na jejich potřebnost pro realizaci projektu, zkušenosti a předchozí spolupráci. V žádném případě nelze v rámci tohoto kritéria diskriminovat žadatele, kteří sice sami nemají zkušenosti s realizací projektů, ale členové týmu, příp. partneři ano.</i></p> <p><i>Při posuzování schopnosti žadatele úspěšně administrovat projekt nás zajímá především: odborná zkušenost (znalost konkrétní řešené problematiky) a zkušenosti s řízením projektů (znalosti projektového řízení, praktické zkušenosti s realizovanými projekty odpovídajícího rozsahu).</i></p> <p><i>Není nutné, aby se jednalo pouze o zkušenosti s projekty OP LZZ (potažmo ESF), ale je možné hodnotit zkušenosti s administrací jiných dotačních projektů, projektů soukromých dárců, komerčních projektů apod.</i></p> <p><i>Hodnocení je prováděno pomocí třístupňové škály s těmito slovními deskriptory:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhovující zcela cílům projektu • vyhovující dílčím způsobem cílům projektu • nevyhovující cílům projektu <p><i>U posuzování tohoto kritéria může existovat nebezpečí prolínání s předcházejícím kritériem C1 „Kompetence žadatele“. Kritérium C1 se zaměřuje na celkovou kompetentnost včetně početního složení týmů atd., zatímco kritérium C2 „Zkušenosti žadatele a členů týmu“ se zaměřuje na minulé zkušenosti.</i></p> <p><i>Navrhované znění: Externí hodnotitel musí v rámci tohoto kritéria zhodnotit personální složení týmu žadatele s ohledem na zkušenosti z již realizovaných projektů a rovněž v kontextu zhodnotit význam zapojení externích členů týmu (např. i v podobě partnerství) s ohledem na jejich potřebnost pro realizaci projektu z hlediska zkušeností, které přinášejí. V rámci tohoto kritéria nelze diskriminovat žadatele, kteří sice sami nemají zkušenosti s realizací projektů, ale členové týmu, příp. partneři ano.</i></p> <p><i>Není nutné, aby se jednalo pouze o zkušenosti s projekty OP LZZ (potažmo ESF), ale je možné hodnotit zkušenosti s administrací jiných dotačních projektů, které však musí vykazovat podobnost s předkládaným projektem po stránce věcné (typová obdobnost projektu) a/nebo finanční (za podobný finanční objem je považován rozpočet referenčního projektu ve výši min. 60 % celkových způsobilých výdajů projektu) – tzv. referenční projekty.</i></p> <p><i>Realizace alespoň jednoho z referenčních projektů musí být ukončena. V případě, že</i></p>

	<p><i>členové týmu žadatele či partneři mají zkušenosti pouze s projekty v realizaci, sníží externí hodnotitel hodnocení o jeden stupeň na stanovené čtyřstupňové škále.</i></p> <p><i>Hodnocení je prováděno pomocí čtyřstupňové škály s těmito slovními deskriptory:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>značné zkušenosti členů týmu – zkušenosti členů týmu jsou velmi spolehlivou zárukou úspěšné realizace projektu, kromě toho se min. 75 % členů týmu (mimo členů zabezpečujících pomocnou administrativu) podílelo na realizaci referenčních projektů, vedoucí týmu se podílel na realizaci minimálně dvou referenčních projektů</i> <i>dostatečné zkušenosti členů týmu - zkušenosti členů týmu jsou dostatečnou zárukou úspěšné realizace projektu, kromě toho se min. 50 % členů týmu (mimo členů zabezpečujících pomocnou administrativu) včetně vedoucího týmu podílelo na realizaci referenčních projektů</i> <i>malé zkušenosti členů týmu – zkušenosti členů týmu nedávají dostatečnou záruku úspěšné realizace projektu, ale v týmu je zapojen alespoň jeden člen, který se podílel na realizaci referenčních projektů</i> <i>žádné zkušenosti členů týmu – v týmu není zapojen žádný člen s relevantními zkušenostmi</i>
(203)	<p>Jednou z příčin vágního vymezení jednotlivých kritérií je i skutečnost, že jsou vymezena za celý program a nemohou reflektovat specifika jednotlivých prioritních os, respektive oblastí podpory. Evaluátor proto doporučuje diferencovat systém hodnotících kritérií podle oblastí podpory. Tato diferenciací by se týkala jenom některých kritérií, u kterých je to vhodné (např. výše navržené kritérium objektivně hodnotící předpokládané hodnoty monitorovacích indikátorů), některá kritéria by zůstala společná pro všechny oblasti podpory.</p>
(204)	<p>Pokud by se povedlo naprosto přesně provést vymezení jednotlivých kritérií, bylo by možné uvažovat o zvýšení počtu stupňů (slovních deskriptorů) či dokonce o jejich zrušení. Pokud by byl externí hodnotitel schopen rozdělit hodnocené projekty z hlediska hodnoceného kritéria do více skupin, než je počet slovních deskriptorů (např. místo nabízených čtyř skupin odpovídajících jednotlivým deskriptorům rozeznává hodnotitel šest), potom je zbytečné mu v tom bránit.</p>
(205)	<p>V obecné rovině je oprávněné konstatovat, že hodnotící kritéria by měla sloužit k výběru kvalitních projektů, které mohou být podpořeny dotací ze SF. Výsledkem hodnocení projektů by měl být žebříček, ve kterém budou projekty seřazeny podle míry jejich příspěvku k naplňování stanovených cílů oblasti podpory, resp. prioritní osy. Z tohoto hlediska existují zjednodušeně řečeno dva možné přístupy k tvorbě hodnotících kritérií:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) První z nich relativizuje míru naplňování cílů oblasti podpory celkovými způsobilými výdaji projektu (tzn., nejvýše se umístí projekt, který dosáhne maximálního poměru výstupu k vynaloženým nákladům); 2) Druhý měří pouze naplňování cílů oblasti podpory a v jiné fázi procesu výběru projektu redukuje výdaje na nezbytné minimum, aby odpovídaly zásadám hospodárnosti a efektivnosti (nejlépe se tedy umístí komplexní projekty, což je plně v souladu s principem koncentrace).
(206)	<p>Na základě výše uvedených skutečností je potřeba pohlížet na soustavu hodnotících kritérií. Nejprve je potřeba předeslat, že přibližně 60 % hodnotících kritérií (skupiny</p>

	kritérií B, C, D a E) tvoří kritéria, která evaluátor shledává jako velmi málo související nebo zcela nesouvisející s přínosem k naplňování stanovených cílů oblasti podpory.
(207)	U některých z těchto kritérií platí toto tvrzení zcela, u některých je možné spekulovat, že mohou hodnotit nepřímou vazbu projektu k naplňování stanovených cílů (jedná se např. o kritérium cílová skupina, kde se v rámci jednoho subkritéria hodnotí přínos projektu pro danou cílovou skupinu). Konkrétně se jedná o skupiny kritérií B, C, D a E. Není možné konstatovat, že aspekty hodnocené v rámci těchto skupin nejsou důležité, ale přesto evaluátor doporučuje snížit váhu těchto skupin kritérií a naopak zvýšit váhu u zbývajících skupin. Velká váha kritérií, které nehodnotí věcnou podstatu projektu, způsobuje, že mohou být úspěšné projekty, které jsou sice dobře připraveny zkušenými žadateli, ale jejich příspěvek k rozvoji lidských zdrojů je malý.
(208)	Evaluátor dále doporučuje zvážit vhodnost používání eliminačních (a částečně i kombinovaných kritérií). Většinu z nich je možné přiřadit ke kritériím přijatelnosti s tím, že pracovník provádějící kontrolu přijatelnosti by u nich musel rozepsat důvody, které ho vedly k vyřazení projektu.

Skupina A – Smysl a cíle projektu

(209)	Tuto skupinu kritérií vnímá evaluátor jako jednu z nejdůležitějších (společně se skupinou kritérií F) a proto doporučuje zvýšit její váhu. Problémem však je, že jednotlivá kritéria v rámci této skupiny jsou definována (resp. konkretizována) nedostatečně a částečně se navzájem překrývají.
(210)	Kritérium A1 má být kritériem komplexním ve smyslu zhodnocení potřebnosti projektu, ale není v něm akcentován důraz na výchozí situaci (kterou by měl žadatel pomocí jednoduché analýzy v projektu popsat), naopak jsou nelogicky hodnoceny důvody vzniku projektu (proč projekt vznikl). Důvody vzniku projektu považuje evaluátor za méně podstatnou záležitost, která by se v hodnocení měla objevit jenom okrajově. Dále je v rámci tohoto kritéria hodnocena rovněž inovativnost, takže kritérium se stává nikoliv komplexním, ale spíše nesourodým.
(211)	Evaluátor tedy doporučuje ujasnit si, co má být předmětem hodnocení v tomto kritériu (míra závažnosti problému, na který se projekt soustředí X důvody vzniku projektu X inovativnost použitých metod) a poté tento předmět podrobně vydefinovat (např. je prokázána oprávněnost veřejné intervence, existují rovněž alternativní řešení dané problematiky, žadatel zdůvodnění potřeby podložil důvěryhodnými daty, tj. upřednostňuje se kvantifikovaný přínos před slovním hodnocením atd.).
(212)	Kritéria A2 a A3 mají na sebe velmi těsnou vazbu, respektive se částečně překrývají a to dokonce i s kritériem A1. Projekty, které mají nejslabší přijatelnou vazbu na stanovené cíle oblasti podpory, mohou být těžko označeny za velmi potřebné (respektive mohou, ale pokud tomu tak je, tak to ukazuje na špatně zvolenou strategii k řešení problémů identifikovaných v socioekonomické analýze OP LZZ, tedy na špatné nastavení věcného zaměření dané oblasti podpory). Evaluátor dále doporučuje kritérium A3 nahradit kritériem typu vnitřní provázanost projektu, ve kterém by se zhodnotilo, zda je projekt logicky provázaný a zda v žádných částech projektu nebyly externími hodnotiteli nalezeny rozpory (soulad mezi definicí cílů, výstupy projektu, popisem projektu, monitorovacími indikátory aj).

Skupina B – Cílová skupina

(213)	Jedná se o velmi důležitou skupinu kritérií, problém je však v tom, že některá kritéria z ní jsou hodnocena v jiných skupinách kritérií.
(214)	To se týká zejména kritéria B3, které je již hodnoceno v skupině kritérií A. Přínos projektu má smysl hodnotit pouze pro cílovou skupinu, přínos projektu z obecného hlediska na této úrovni je téměř nemožné hodnotit, protože se jedná o velmi složitou záležitost (projekt, který je pro určitou cílovou skupinu velmi potřebný, může na jinou skupinu obyvatel mít dokonce negativní dopad). Pro kritérium B1 platí v podstatě to samé, co pro kritérium A3 (viz výše).
(215)	Kritérium B2 je, dle názoru evaluátora, poměrně nesourodé a není z něj jasné, co má být předmětem hodnocení. Evaluátor tedy doporučuje toto kritérium rozdělit na více dílčích a předmět hodnocení jednoznačně definovat. Negativně vnímá evaluátor skutečnost, že v tomto kritériu jsou hodnoceny zkušenosti žadatelů s prací s cílovou skupinou, zatímco v předchozím kritériu je řečeno, že „Skutečnost, že žadatel s touto cílovou skupinou ještě nepracoval by však neměla být sama o sobě důvodem ke snížení bodového ohodnocení...“
(216)	Zkušenosti žadatele s prací s cílovou skupinou jsou poté ještě hodnoceny v rámci kritéria B4 („Z projektu by mělo také vyplývat, zda a jaké má žadatel na cílovou skupinu kontakty, zda s touto cílovou skupinou již pracoval...“). Toto kritérium je opět vymezeno příliš obecně a externí hodnotitel tedy neví, na co se má při jeho hodnocení zaměřit.
(217)	U skupiny kritérií B se poměrně jasně ukazuje výše diskutovaná potřeba diferencovat hodnotící kritéria podle prioritních os, respektive oblastí podpory. Např. kritérium B4 u mnoha projektů v PO4 ztrácí význam.

Skupina C - Žadatel

(218)	Při hodnocení žadatele je potřeba vždy dbát na to, aby nebyl narušován princip rovných podmínek a zákazu diskriminace. Se zvýšenou pozorností je potřeba přistupovat zvláště k hodnocení zkušeností žadatele (které jsou částečně hodnoceny už v rámci skupiny kritérií B).
(219)	Evaluátor souhlasí, že zkušenosti žadatelů je potřeba v procesu výběru projektů zohlednit, na druhou stranu upozorňuje, že hodnocení žadatelů vždy spouští kumulační mechanismus, v rámci kterého se úspěšní (tedy žadatelé se zkušenostmi) stávají ještě úspěšnějšími.
(220)	V rámci kritéria C2 je uvedeno, že nelze diskriminovat žadatele, kteří sice sami nemají zkušenosti s realizací projektů, ale členové týmu, příp. partneři ano. To však představuje pouze specifikaci úrovně, na které se zkušenosti posuzují (jako nezkušený se nebere žadatel, který nerealizoval žádné projekty, ale žadatel, který nemá v týmu pracovníky, kteří realizovali nějaké projekty a není schopen je zajistit ani ze strany partnerů). Významnému rozvinutí uvedeného kumulačního mechanismu je potřeba zabránit, na druhou stranu není obhajitelný ani přístup, že dotace ze SF se musí dostat k co nejširšímu okruhu žadatelů za každou cenu. Zkušenosti a kompetentnost žadatele je vhodné zohlednit především při výběru projektů pro fyzickou kontrolu ex-ante, protože nekompetentní realizační tým žadatele může být významným rizikovým

	faktorem (což je řečeno i v popisu kritéria C1). V případě OP LZZ je uvedené doporučení splněno v analýze rizikovosti projektu. U skupiny kritérií C doporučuje evaluátor zvážit snížení její váhy (tedy jejího bodového ohodnocení) a to i přesto, že je ze všech skupin kritérií nejmenší.
(221)	Dále evaluátor upozorňuje, že u posuzování zkušeností s řízením projektů není příliš vhodné prosazovat přístup stejného ohodnocení pro zkušenosti s projekty financovanými ze SF a projekty financovanými z jiných zdrojů (včetně projektů soukromých dárců, komerčních projektů), protože u těchto dvou skupin projektů jsou v některých ohledech podstatně odlišné implementační mechanismy. U kritéria hodnotícího partnerství (C3) upozorňuje evaluátor, že je vhodné hodnotit naplňování principu partnerství nejen v realizační, ale též v přípravné fázi projektu (tj. zapojení partnerů do přípravy projektu a zohlednění jejich požadavků). Pro všechna kritéria poté platí, že by bylo vhodné konkretizovat předmět a způsob hodnocení.

Skupina D - Projektové řízení, udržitelnost a rizikovost projektu

(222)	Jedná se o skupinu kritérií, u kterých by evaluátor opět doporučil spíše snížit její váhu, případně tato kritéria přesunout do analýzy rizikovosti projektu.
(223)	Špatná kvalita projektového řízení je sice významným rizikovým faktorem, který je ale možné v mnoha případech odhalit při fyzické kontrole na místě a uložit žadateli opatření vedoucí k odstranění identifikovaných problémů. Výjimku v uvedené skupině kritérií představuje udržitelnost projektů, u které evaluátor navrhuje zvýšení významu při věcném hodnocení. Šířeji pojatou udržitelnost (jaké budou další efekty investice, tedy jak bude s výsledky nakládáno po skončení financování OP LZZ) pokládá evaluátor za velmi důležitou a upozorňuje, že je potřeba ji řešit už při nastavování věcných aktivit ve výzvě (podporovat pouze aktivity, které mohou být dlouhodoběji udržitelné).
(224)	Kritérium D1 je opět vymezeno dosti široce a v popisu jeho hodnocení nejsou příliš zřetelně odlišeny aktivity a cíle projektu. Hodnocení nastaveného časového harmonogramu pokládá evaluátor za nepřliší důležité a to zvláště v situaci, kdy jsou ze strany ŘO i ZS často překračovány stanovené administrativní lhůty. Doporučuje také zmínit do popisu kritéria, že externí hodnotitel musí zohlednit, zda jsou jednotlivé lhůty nastaveny s ohledem na platnou legislativu ČR i ES (např. lhůty pro výběrová řízení), s ohledem na délku akceptačních procedur a rozhodovacích procesů (např. lhůty pro zasedání orgánů obcí či lhůty vyplývající z pravidel OP LZZ) a zda je zahrnuta rezerva pro případ nepředvídatelných událostí.
(225)	U hodnocení systému řízení rizik doporučuje evaluátor používat ustálenou terminologii, zejména ujasnit možnosti používání základních kategorií opatření: vyloučení rizika (vyvarování se riziku), snížení rizika (snížení pravděpodobnosti výskytu rizika), přenos rizika (snížení velikosti dopadu rizika), přijetí rizika (akceptace rizika na stávající úrovni) s tím, že někdy je skutečně nejefektivnější opatření přijetí rizika a není možné projektu v takovém případě strhávat body.

Skupina E – Rozpočet projektu

(226)	Evaluátor se domnívá, že jde o méně významnou skupinu kritérií. Přiměřenost rozpočtu (předpokládané výdaje na jednotku výstupu) by neměla mít příliš velkou
-------	---

	váhu, ale o to důkladnější by měla být kontrola u každé položky z hlediska její způsobilosti. V případě, že externí hodnotitel zjistí, že je nějaká položka nadhodnocená (není v souladu s principem hospodárnosti), musí navrhnout její snížení, v opačném případě by proplacení takového výdaje mohlo zakládat nesrovnalost. Jinými slovy v podstatě existuje pouze „přiměřený“ rozpočet, ale ne už „velmi přiměřený.“
(227)	V úvahu je také potřeba vzít skutečnost, že nejefektivnější a nejhospodárnější řešení by mělo vzejít ze zadávacího řízení, jehož výsledek však dopředu nejde předvídat. V některých projektech se může stát, že vysoutěžená cena je vyšší, než kolik je na příslušnou položku vyčleněno v rozpočtu. To pochopitelně vede k tomu, že je rozdíl označen za nezpůsobilý výdaj, který žadatel hradí z vlastních zdrojů. Žadatel při zpracování rozpočtu tedy stojí před dilematem, zda na konkrétní položku stanovit vyšší částku (a tím eliminovat zmíněné riziko), ale riskovat ztrátu bodů při hodnocení, nebo stanovit částku nižší. Z hlediska vazby na výstupy je hodnocení rozpočtu diskutováno níže.

Skupina F - Výsledky a výstupy

(228)	Jedná se o klíčovou skupinu kritérií (společně se skupinou kritérií A ji evaluátor považuje za vůbec nejdůležitější). Jako nejméně problematické se jeví první kritérium (F1), hodnotící šíři a adekvátnost výběru monitorovacích indikátorů. Opět je však vymezení kritéria dosti vágní a navíc jednotlivé složky kritéria jsou částečně v antagonistickém vztahu - žadatel neví, jestli má zvolit co nejvíce indikátorů (šíře), přičemž některé z nich nemusí být plně adekvátní, nebo naopak.
(229)	Diskutabilnější už je druhé kritérium (F2), které hodnotí reálnost dosažení stanovených hodnot monitorovacích indikátorů. Evaluátor je toho názoru, že by podstatně větší váhu měl mít prostý fakt, jaká bude dosažená hodnota indikátorů (tedy příspěvek k naplnění cílů programu, např. kolik bude v rámci projektu proškoleny osoby) než reálnost dosažení této hodnoty (např. je reálné, aby bylo dosaženo uvedeného počtu proškolených osob). Tento přístup však pochopitelně vyžaduje diferencovat kritéria podle jednotlivých oblastí podpory, jak je diskutováno výše.
(230)	Na druhou stranu nelze opomenout riziko, které vzniká tím, že někteří žadatelé mohou mít tendenci plánovanou hodnotu indikátoru navýšit, aby získali více bodů. Takovýto případ se dá velmi vhodně řešit např. zahrnutím subkritéria reálnosti právě do kritéria plánovaných hodnot - do popisu kritéria je možno uvést, že body získá projekt pouze za indikátory, jejichž dosažení není zjevně nereálné (např. za počet proškolených osob a – b získá projekt x bodů, pokud není dosažení plánované hodnoty zjevně nereálné a mimo možnosti projektu). Při hodnocení reálnosti indikátorů je však podstatným problémem skutečnost, že externí hodnotitel se může dostat na hranici mezi hodnotami, jejichž dosažení je velmi ambiciózní, nicméně za příznivých okolností splnitelné a hodnotami, jejichž dosažení je nereálné. V úvahu je pochopitelně nutné vzít rovněž skutečnost, že definice některých indikátorů jsou velmi špatné (např. indikátor „počet úspěšných absolventů kurzů“ vůbec nezahrnuje kvalitu vzdělávání, což hodnotiteli projektu ještě ztěžuje pozici).
(231)	Jako nejproblematictější je třeba hodnotit třetí subkritérium (F3), které si klade za cíl porovnat přiměřenost výsledků vzhledem k plánovaným výdajům. Tento přístup je sám o sobě jistě oprávněný (viz i diskuze přístupů k tvorbě hodnotících kritérií výše), je

	však nezbytné, aby bylo toto kritérium naprosto jednoznačně definováno.
(232)	Externí hodnotitel projektu (a ve standardním případě i žadatel) musí vědět, jestli má brát pouze rozpočet celého projektu (celkové způsobilé výdaje, event. i nepřímé výdaje) a relativizovat jím plánované výsledky (např. kolik stojí proškolení jednoho účastníka v určité dovednosti), nebo zda má zvolit náročnější, avšak „pocitivější“ způsob, při kterém se hodnotí jednotlivé položky rozpočtu a pokud určitý podíl z nich přesahuje ceny v místě a čase obvyklé (případně určitý podíl není nezbytně nutný pro realizaci projektu), bude snižovat bodové ohodnocení (v prvním případě se tedy „započítává“ do položky s nadhodnocenou cenou pokud je naopak jiná položka „podhodnocena“).
(233)	Pro druhý způsob hodnocení hovoří fakt, že hodnotitel projektu má povinnost zkontrolovat hospodárnost (případně efektivitu a účelnost) u každé položky rozpočtu. Naopak proti hovoří nemožnost stanovit přesnou (tabulkovou) obvyklou cenu pro všechny položky, ve značné části z nich je potřeba ponechat prostor pro úsudek hodnotitele. Značnou nevýhodou v obou přístupech je nutnost zohlednit specifika projektu (např. při ceně proškolení jednoho účastníka je nutné hodnotit nejen nově nabyté vědomosti, ale i např. vzdělatelnost účastníků atd.; v některých případech tedy může být projekt s vyšší cenou proškolení objektivně lepší). S těmito problémy se však subkritérium F3 nedokázalo vyrovnat, stávající obecný popis je nedostatečný.
(234)	Obecně platí, že výhodou přístupu, při kterém se hodnotí poměr výstupy k vynaloženým nákladům je větší tlak na žadatele, aby už k tvorbě rozpočtu přistupoval v maximální možné míře úsporně. Na druhou stranu je potřeba si uvědomit, že pokud se hodnotí jenom prosté předpokládané výstupy, mohou být ve výsledku podpořeny kvalitní projekty, jejichž rozpočet se díky možnosti korekce výdajů (a to nejen ve fázi hodnocení žádosti o poskytnutí dotace, ale i ve fázi kontroly jednotlivých žádostí o platbu) dostane na hladinu obvyklých cen.
(235)	Naopak při přístupu k hodnocení „výstupy k nákladům“ se na prvních příčkách mohou umístit projekty, které mají stanoveny nepřiměřené hodnoty výstupů (nebo naopak mají záměrně podceněný rozpočet, což je ale v tomto případě jedno), tedy projekty, které podle předchozího subkritéria (F2) vychází jako nejhorší. Evaluátor tedy spíše doporučuje hodnotit pouze výstupy a nerativizovat je náklady.
(236)	Evaluátor navíc musí konstatovat, že není uspokojivě vysvětlen překryv se subkritériem E1 (v subkritériu F1 se hodnotí přiměřenost vzhledem k výsledkům, v subkritériu E1 vzhledem k obsahové náplni, což jsou však pro tyto účely totožné věci, evaluátor tedy navrhuje jedno z kritérií vypustit bez náhrady) a místo výsledků se mají pravděpodobně hodnotit výstupy (výsledek je dopředu dosti obtížně predikovatelný a mimo projektu může být ovlivněn rovněž externími faktory).

Skupina G – Rozpor s horizontálními tématy

(237)	Jak bylo zmíněno výše, projekty s negativním vlivem na některé z horizontálních témat navrhuje evaluátor vyřadit už ve fázi kontroly přijatelnosti. Ve fázi hodnocení je potřeba se zaměřit na vlastní příspěvek projektu k naplňování horizontálních témat.
(238)	Z tohoto hlediska navrhuje evaluátor rozeznávat dvě kategorie projektů - přímo zaměřené na rovné příležitosti/udržitelný rozvoj a s pozitivním vlivem na rovné příležitosti/udržitelný rozvoj. Pro zařazení do určité kategorie by musel projekt

	obsahovat určité předem definované aktivity, které by byly diferencovány podle jednotlivých oblastí podpory (např. v oblasti podpory 1.1 by jako projekty přímo zaměřené na rovné příležitosti byly označeny takové, u kterých by min. 30 % CZV směřovalo na vzdělávací aktivity v oblasti rovných příležitostí, podpora udržitelného rozvoje by byla zastoupena přímo v klíčových aktivitách atp., jako projekty s pozitivním dopadem na rovné příležitosti by byly označeny projekty, které by při výběru cílových skupin použily genderové, případně další hlediska rovnosti a v oblasti udržitelného rozvoje by se jednalo o projekty, které dílčím způsobem zahrnují udržitelný rozvoj v projektových aktivitách (ne přímo v obsahu), tzn. např. třídění odpadů v kanceláři a na všech seminářích atp.).
--	---

Specifická kritéria

(239)	Smyslem zavedení skupiny specifických kritérií je umožnit zohlednění zaměření jednotlivých výzev. Výhodou tohoto přístupu je, že specifická kritéria stanovují vyhlášovatelé jednotlivých výzev, tedy subjekty, které problematice řešené výzvami rozumí z věcného hlediska nejlépe. Tento přístup je nutné konfrontovat s přístupem popsáním výše, tj. diferencovat některá z ostatních kritérií podle jednotlivých oblastí podpory (a skupinu specifických kritérií vyškrtnout).
(240)	Jak již bylo řečeno, výhodou systému skupiny specifických kritérií je skutečnost, že do tvorby hodnotících kritérií mohou vstoupit vyhlášovatelé výzev, tedy věcní gestoři v jednotlivých oblastech intervencí OP LZZ. Tuto výhodu však může mít i evaluátorem navrhovaný systém výběrových kritérií, pokud při jeho tvorbě ŘO bude důsledně spolupracovat se všemi věcnými gestory, nejlépe formou pracovní skupiny pro výběrová kritéria, která se bude pravidelně scházet a která odsouhlasí finální verzi výběrových kritérií před jejich odesláním na Monitorovací výbor.
(241)	Druhou výhodou používaného systému specifických kritérií je nutné vidět ve skutečnosti, že je možné lépe reagovat na změnu socioekonomické situace a na aktuální problémy, k jejichž řešení může OP LZZ přispět.
(242)	Výhodou evaluátorem navrhovaného systému (diferencovat jednotlivá kritéria podle oblastí podpory) je větší přehlednost hodnotících kritérií pro žadatele (i potenciální), neboť všechna kritéria by byla shrnuta v jednom dokumentu. Jak již bylo řečeno, systém výběrových kritérií by měl sloužit k tomu, aby byly podpořeny projekty, které největší měrou přispějí k naplnění cílů oblasti podpory. Tyto cíle se promítají do aktivit podporovaných v jednotlivých výzvách.
(243)	Vzhledem k tomu, že ve výzvách nejsou podporované aktivity podrobněji rozepisovány (většinou v podstatě kopírují aktivity, které jsou stanoveny v PD), je stanovení jednotlivých kritérií podle oblastí podpory oprávněné, i když jednotlivé výzvy jsou omezeny pouze na některé aktivity. Projekty ve výzvách, kde je výčet podporovaných aktivit omezen, tak mohou získat body jen za některá subkritéria (navázaná na podporované aktivity), tedy nemohou získat bodové ohodnocení 100 %.

Tabulka 4.12 – Přehled výzev, u kterých byla použita specifická kritéria

Číslo výzvy	Oblast podpory a zaměření výzvy	Zaměření specifických kritérií
51	5.1, Mezinárodní spolupráce	Vstupní analýza, kvalita a složení mezinárodního partnerství
48	4.1, IP – efektivní správní úřad	Vazba na Usnesení vlády č. 757/2007 „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015“ a hexagon veřejné správy <i>Pozn.: stejná specifická kritéria jsou použita i v ostatních výzvách oblasti podpory 4.1 (s výjimkou výzev 32, 40 a 53)</i>
44	2.1, GG - Provádění aktivních a preventivních opatření na pracovním trhu	Komplexnost a provázanost aktivit pro klienty z cílové skupiny, uplatnění klientů na trhu práce, míra využití doprovodných opatření v projektu
35	1.1, GG – „Školení je šance“	Inovativnost projektu, komplexnost projektu
33	1.1, GG - Zvýšení adaptability zaměstnanců podniků v profesních oborových a odvětvových sdruženích	Míra pokrytí odvětví národního hospodářství realizací projektu, význam daného odvětví v kontextu národního hospodářství, dopad realizace projektu na zaměstnanost
31	3.3, GG - Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce	Využívání poradenských služeb zaměřených na jednotlivé cílové skupiny, míra využití doprovodných opatření v projektu, uplatnění klientů na trhu práce
23	1.1, GG - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků	Inovativnost projektu
22	3.1, GG - Podpora vzdělávání a procesů v sociálních službách	Vyjádření kraje a návaznost na střednědobé plány rozvoje sociálních služeb kraje <i>Pozn.: stejná specifická kritéria jsou použita i ve výzvě č. 21</i>
19	3.2, GG - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit	Návaznost projektu na „Analýzu sociálně vyloučených lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“, vyjádření kraje a návaznost na střednědobé plány rozvoje sociálních služeb kraje, návaznost projektu na IOP
12	5.1, GG – Mezinárodní spolupráce	Inovativnost projektu, odůvodnění potřeby a přidaná hodnota mezinárodní spolupráce

Zdroj: IS MONIT7+

Specifická kritéria pro výzvu č. 51

(244)	Jedná se o špatně nastavenou skupinu specifických kritérií. U kritéria č. 1 (Vstupní analýza) není uvedena metodika hodnocení tohoto kritéria, místo toho je zde uvedena požadovaná struktura vstupní analýzy. Externí hodnotitel (ani žadatel) tedy neví, jestli má být hodnocena kvalita zpracování analýzy nebo potřeba projektu na základě výsledků analýzy.
(245)	U druhého kritéria (Kvalita a složení mezinárodního partnerství) není vyřešen jeho překryv s kritériem C3 (a částečně i s kritérii C2 a C1). Navíc se v druhém kritériu opět

	hodnotí odůvodnění potřebnosti mezinárodní spolupráce (tedy aspekt hodnocený už několikrát předtím). Hodnocení vzájemné výhodnosti partnerství pokládá evaluátor za zbytečné, žádný partner by nešel do projektu, ze kterého by neměl nějakou výhodu.
--	---

Specifická kritéria pro výzvu č. 48

(246)	Jedná se o poměrně dobře nastavenou skupinu specifických kritérií, v rámci které je hodnocen soulad projektu s hlavním strategickým materiálem v oblasti zefektivnění veřejné správy a veřejných služeb (Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015). Tento výrok platí pro specifická kritéria, nikoliv však pro vlastní dokument, jehož analýza není předmětem této evaluace.
(247)	Evaluátor by přivítal, kdyby metodika hodnocení byla rozepsána do většího detailu včetně uvedení konkrétních případů (co se rozumí projektem s pozitivním dopadem na finance, co projektem s negativním dopadem na finance atd).
(248)	Dále dává evaluátor na zvážení, zda pozitivní vliv na vrchol hexagonu (šest základních aspektů zefektivnění veřejné správy stanovených v Strategii realizace Smart Administration v období 2007 – 2015) nerozlišit alespoň na dvě úrovně (velmi přínosný/částečně přínosný). Také by bylo vhodné zamyslet se, zda nepenalizovat projekty, které mají negativní vliv na tři nebo více vrcholů hexagonu (např. speciální odečet dvou bodů).

Specifická kritéria pro výzvu č. 44

(249)	Jedná se o ne příliš dobře nastavenou skupinu kritérií, která se snaží částečně vyřešit nejasné vymezení společných hodnotících kritérií.
(250)	První kritérium (Projekt zajišťuje komplexní a provázané aktivity pro klienty z dané cílové skupiny, včetně důrazu na individuální přístup ke klientovi) se částečně překrývá s kritériem C3. Evaluátor zde opět musí konstatovat, že požadavek komplexnosti a provázanosti aktivit by měl splňovat každý projekt spolufinancovaný ze SF a že v hodnotících kritériích je potřeba specifikovat, na základě čeho bude míra komplexnosti a provázanosti hodnocena.
(251)	Na druhou stranu je popis tohoto kritéria lepší než popis většiny obecných hodnotících kritérií – vyhlášovatel výzvy zde stanovil, že komplexností rozumí počet použitých aktivit uvedených v textu výzvy. To je sice pro stanovení komplexnosti projektu nedostatečné, na druhou stranu se alespoň jedná o konkrétnější vyjádření (ve srovnání např. s kritériem C3).
(252)	V rámci druhého kritéria (Projekt vede k uplatnění na trhu práce a k podpoře vytváření pracovních míst) doporučuje evaluátor hodnotit nejen míru vytváření pracovních míst, ale rovněž jejich kvalitu a udržitelnost (tj. pokud je z projektu zjevné, že vytvořená pracovní místa nejsou v dlouhodobém horizontu udržitelná, snížit adekvátně bodové hodnocení).
(253)	Dále by bylo v rámci tohoto kritéria vhodné rovněž zohlednit absolutní počet klientů projektu (projekt pro 10 klientů podstatně snáze vytvoří/zprostředkuje pracovní místa pro více než 75 % klientů než projekt se 100 klienty). Rovněž by bylo potřeba vymežit, jak dlouho mají být pracovní místa udržena.

Specifická kritéria pro výzvu č. 35

(254)	Jedná se o nepříliš dobře nastavenou skupinu kritérií. V rámci kritéria inovativnost jsou hodnoceny aspekty, které by měly být hodnoceny už v rámci kritéria A1. Tvůrce specifických kritérií však chtěl hodnocení inovativnosti projektu více specifikovat. Inovativnost je hodnocena v produktu, procesu a kontextu. Inovativnost v procesu a kontextu je popsána poměrně podrobně, inovativnost v produktu by bylo dobré více specifikovat. Také není příliš jasné, z jakého důvodu je inovace v kontextu sledována pomocí indikátoru „Počet nově vytvořených/inovovaných produktů.“
(255)	Kritérium komplexnost má za cíl hodnotit provázanost vzdělávacích aktivit se systémem vzdělávání zaměstnanců v dotčené organizaci, respektive zavádění tohoto systému do praxe. V tom však nemůže být spatřována komplexnost projektu. Evaluátorovi také není jasné, jak se systémem vzdělávání zaměstnanců v podnicích souvisí využití marketingových studií či prognózování potřeb trhu práce.
(256)	Navíc v textu výzvy je uvedeno, že „podporovány jsou zejména projekty komplexního charakteru, zaměřené především na aktivity vlastní realizace dalšího profesního vzdělávání zaměstnanců...“, takže v textu výzvy důraz na zavádění systému vzdělávání chybí. Tím však evaluátor nechce v žádném případě tvrdit, že by se mělo podporovat náhodné, nesystematické profesní vzdělávání. Právě naopak je zcela ztotožněn se smyslem tohoto kritéria, jenom navrhuje, aby byl jeho popis jasný a ucelený. To povede k tomu, že externí hodnotitelé budou vědět, co mají hodnotit a žadatelé budou vědět, jak mají projekt koncipovat.

Specifická kritéria pro výzvu č. 33

(257)	Jedná se o poměrně dobře nastavenou skupinu specifických kritérií, která má ambici zhodnotit přínos projektu v celkovém kontextu zaměstnanosti prostřednictvím hodnocení rozsahu projektu a významu odvětví, v rámci kterého je projekt realizován.
(258)	Evaluátor kladně hodnotí, že se jedná o objektivní kritéria, která externí hodnotitel musí hodnotit na základě jasně definovaných údajů. Na druhou stranu však evaluátor postrádá specifikaci datových zdrojů, na základě kterých budou body přiděleny (tzn. zdroj dat, referenční období).
(259)	Dále není evaluátorovi zcela jasné, proč je hodnocen podíl zaměstnanců v podnicích zapojených do projektu na počtu zaměstnaných osob v daném kraji – zřejmě se má jednat o zohlednění krajských specifik sektorové struktury hospodářství (pokud tomu tak není, tak toto kritérium nemá smysl), i když z prvních dvou kritérií (a částečně i z textu výzvy) vyplývá, že by měly být podporovány projekty realizované v co největším počtu krajů.
(260)	Evaluátor dále upozorňuje na poměrně ambiciózně nastavené hodnoty pro přidělování bodů (zejména u druhého kritéria jen málo projektů získá plný počet bodů).

Specifická kritéria pro výzvu č. 31

(261)	Jedná se o ne příliš dobře nastavenou skupinu kritérií. Rovněž tato skupina kritérií má ambice specifikovat nejasně vymezená společná hodnotící kritéria. V úvodu metodiky pro tato specifická kritéria je deklarováno že „specifická kritéria vycházejí ze situace
-------	---

	na trhu práce v České republice a v souladu s cíli Lisabonské strategie odráží snahu o účinné zajištění flexibility trhu práce a vytváření znalostní společnosti“, ale realita je taková, že příspěvek projektu k zajištění flexibility trhu práce, natož k vytváření znalostní společnosti se v rámci těchto specifických kritérií neobjevuje.
(262)	V rámci prvního kritéria by měl externí hodnotitel zhodnotit komplexnost nabízených aktivit a jejich vzájemnou provázanost. To už by mělo být částečně hodnoceno v kritériu D1 a B4. Evaluátor je opět nucen upozornit, že na základě uvedeného popisu není zcela zřejmé, za co mají být body přiděleny.
(263)	V rámci třetího kritéria (Projekt vede k vytváření pracovních míst a jejich podpoře) doporučuje evaluátor sledovat nejen míru vytváření pracovních míst, ale rovněž jejich náplň (zda je adekvátní schopnostem klientů). Pozitivně je vnímána skutečnost, že je v rámci tohoto kritéria vymezeno, jak dlouho mají být pracovní místa udržena.
(264)	Dále by bylo v rámci tohoto kritéria vhodné rovněž zohlednit absolutní počet klientů projektu (projekt pro 10 klientů podstatně snáze vytvoří/zprostředkuje pracovní místa pro více než 25 % klientů než projekt se 100 klienty).

Specifická kritéria pro výzvu č. 23

(265)	V rámci této skupiny kritérií je hodnoceno pouze kritérium inovativnosti projektu, jehož analýza již byla provedena v rámci hodnocení specifických kritérií pro výzvu č. 35.
-------	--

Specifická kritéria pro výzvu č. 22

(266)	Z věcného hlediska dobře nastavené specifické kritérium (tato skupina obsahuje pouze jedno kritérium). Evaluátor vnímá krajské úřady jako významné subjekty, které mají detailní znalosti o problematice sociální integrace na regionální úrovni. Z hlediska popisu hodnocení je však kritérium horší – předně není přesně specifikováno, jak má být posuzována návaznost na střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje.
(267)	Dále by bylo potřeba, aby spektrum možných výsledků bylo vymezeno jednoznačně – z uvedeného popisu není jasné, zda projekt s kladným stanoviskem krajského metodika sociální prevence, ale bez návaznosti na střednědobý plán rozvoje sociálních služeb kraje má získat 8 nebo 0 bodů. Evaluátor rovněž dává ke zvážení, zda na hodnotící škále nezavést více než tři stupně.

Specifická kritéria pro výzvu č. 19

(268)	Z věcného hlediska poměrně dobře nastavená skupina specifických kritérií. První kritérium hodnotí návaznost projektu na „Analýzu sociálně vyloučených lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“ a je pouze binárního typu, což je však vzhledem k jeho vymezení v pořádku.
(269)	Pro druhé kritérium platí to samé, co evaluátor konstatoval v rámci hodnocení specifických kritérií výzvy č. 22, neboť z hlediska vymezení a způsobu hodnocení jsou tato kritéria téměř totožná.
(270)	Větší výhrady má evaluátor k třetímu kritériu (Návaznost projektu na Integrovaný

	operační program – oblast intervence 3.1 a/nebo 5.2). V rámci tohoto kritéria má být pravděpodobně hodnocena návaznost projektu na projekt z oblasti podpory 3.1 a/nebo 5.2 IOP. V rámci tohoto hodnocení by bylo vhodné uvést, zda je hodnocena návaznost na připravované, realizované nebo již ukončené projekty a jaká musí být míra návaznosti, aby projekt obdržel body.
--	---

Specifická kritéria pro výzvu č. 12

(271)	Jedná se o špatně nastavenou skupinu specifických kritérií. U prvního kritéria, které má hodnotit inovativnost, je jeho vymezení velice vágní. Také není jasné, proč má být v rámci tohoto kritéria zohledněno, že v případě, kdy projekt navazuje na aktivity již realizovaného projektu, musí být prokázáno, že aktivity v novém projektu neduplují aktivity již realizované v rámci původního projektu.
(272)	U druhého kritéria (Kvalita a složení mezinárodního partnerství) platí v podstatě to, co evaluátor konstatoval u druhého kritéria v rámci specifických kritérií pro výzvu č. 51 (zejména nevyřešení jeho překryvu s kritérii C3, C2 a C1).

4.3.4 Shrnutí důležitých zjištění a doporučení k problematice hodnocení projektů

(273)	Systém hodnocení projektu i samotná hodnotící kritéria jsou v současnosti nastavena na uspokojivé úrovni, přesto však evaluátor identifikoval několik skutečností, nad kterými by bylo vhodné se zamyslet.
(274)	Z výsledků fokusních skupin i ze statistické analýzy hodnocení projektů vyplynulo, že hodnocení jednotlivých externích hodnotitelů jsou nevyvážená. Stanovit závažnost tohoto problému je velmi obtížné, neboť chybí potřebná srovnávací báze (nikde není definováno, co je akceptovatelný stav). Evaluátor se však domnívá, že zejména v případě některých výzev (např. výzva č. 30 či 43) lze jen těžko dosažený stav označit za akceptovatelný.
(275)	Příčiny výše popsaného problému mohou být buď nekompetentnost externích hodnotitelů či nevhodně nastavená výběrová kritéria (pokud pomineme vysoce nepravděpodobnou možnost, že příčinou je pouhá shoda náhod). Hodnocení kompetentnosti externích hodnotitelů by vyžadovalo samostatnou evaluační studii, nicméně podle názoru evaluátora je vliv tohoto faktoru pouze marginální. Doporučením směrem k práci s externími hodnotiteli je co nejvíce pracovat se systémem jejich ratingu.
(276)	Nastavení kvalitních hodnotících kritérií je v OP LZZ limitováno skutečností, že vzhledem k charakteru předkládaných projektů je velmi důležité hodnotit i takové aspekty projektů, na který mohou mít jednotliví odborníci poněkud odlišný názor. Právě proto je potřeba, aby hodnotící kritéria byla detailně specifikována. Potřeba diskutovat úpravu hodnotících kritérií vyvstává i ze skutečnosti, že objem vyhodnocených projektů už je poměrně vysoký a bylo by potřeba reflektovat nabyté zkušenosti. Evaluátorem prezentovanou analýzu jednotlivých hodnotících kritérií (ve které byla jako hlavní použita evaluační kritéria relevance, jednoznačnost, srozumitelnost) je možné chápat jako jeden z podkladů této diskuse.

4.3.5 *Odpovědi na evaluační otázky*

1. Jakým způsobem vznikala specifická kritéria a jaká je relevance specifických hodnotících kritérií pro záměry vyhlašovaných výzev?

Záměrem systému specifických kritérií je umožnit vyhlašovatelům výzev promítnout do hodnotících kritérií specifické požadavky, které vyplývají ze specifík daných prioritních os, případně oblastí podpory. Tento přístup je nutno konfrontovat s alternativou, podle které by se vlastní hodnotící kritéria diferencovala podle jednotlivých prioritních os (oblastí podpory) s tím, že by už při tvorbě kritérií byli vyhlašovatelé výzev intenzivně zapojeni. Stávající systém je sice více flexibilní (ale z hlediska článku 65 Obecného nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 je tento přístup dosti diskutabilní), ale na druhou stranu kvalita jednotlivých sad specifických kritérií je velmi rozdílná.

Při diferenciaci jednotlivých obecných kritérií podle prioritních os (oblastí podpory) by bylo možné vyhnout se současné situaci, při které je část kritérií pro některé projekty nerelevantní.

2. Do jaké míry se nastavení procesu hodnocení a výběru projektů ukazuje jako účinné, účelné a transparentní?

Systém výběru projektů vnímá evaluátor jako spíše slabší část implementačního systému OP LZZ a konstatuje, že je zde prostor pro zlepšení některých aspektů. Na mysli má vedle samotných výběrových kritérií rovněž zajištění kvality posudků jednotlivých externích hodnotitelů.

4.4 *Odpovědi na globální evaluační otázky týkající se vývoje věcného pokroku v oblastech prioritních os 1. až 6 s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu*

1. Jakým způsobem kvalitativně interpretovat dosažený pokrok v naplnění finančních ukazatelů ve vztahu k fyzicky dosaženým výsledkům?

Míra skutečného naplňování finančních ukazatelů i fyzicky dosažené výsledky jsou doposud jen malé. Většina projektů se nachází v rané fázi realizace, kdy probíhají především výběrová řízení na dodavatele. Jakékoliv hodnocení kvality a přínosu projektů a celkově OP LZZ je proto zatím hypotetické a založené většinou na informacích z předložených projektových žádostech. Jednotným rysem, který z dosavadní realizace vystupuje, je však zaměření především na přímou práci s cílovými skupinami a určitý nedostatek systémových aktivit a projektů. Přestože přímá práce s cílovými skupinami je bezpochyby nezbytná, bez příslušného doplnění systémovou podporou je její dopad omezený, protože spíše než příčiny problémů jsou řešeny následky.

2. Dochází k odklonu od původně stanovených cílů programu tak, že by musela být provedena korekce na úrovni operačního programu v důsledku:

- významných socioekonomických změn;
- potřeby ve větší míře nebo odlišným způsobem zohlednit významné změny priorit Společenství anebo celostátních nebo regionálních priorit;

- v důsledku obtíží při provádění?

Vzhledem k širokému nastavení globálních a specifických cílů a podporovaných aktivit OP LZZ nemusí být z žádného z výše uvedených důvodů prováděna korekce operačního programu. Výzvy a potřeby dané změnou hospodářskou situací lze reflektovat na úrovni vyhlášených výzev. Identifikované obtíže při provádění OP LZZ se týkají především implementace programu a jejich řešení spočívá spíše v úpravě mechanismů a procesů. Obtíže věcného charakteru (např. nedostatečné vstupní analýzy projektů, ohrožení udržitelnosti výstupů) jsou jevy vyžadující řešení především v rámci procesu výběru a monitoringu projektů.

5. Hodnocení finančního vývoje čerpání v oblastech prioritních os 1 až 6

Analýza v rámci této kapitoly je provedena tak, aby zodpověděla následující evaluační otázky:

- *Jakého finančního pokroku bylo dosaženo při čerpání alokace na prioritní osu?*
- *Jaká je absorpční kapacita prioritní osy z hlediska předložených a schválených projektů?*
- *Jaká je predikce čerpání alokací na základě dostupných informací?*
- *Jaký vliv má nastavení finančních toků na rychlost a plynulost čerpání?*

5.1 Zhodnocení finančního pokroku

5.1.1 Prioritní osa 1 – Adaptibilita

(277)	V rámci oblasti podpory 1.1 bylo vyhlášeno už 9 výzev, zatímco v oblasti podpory 1.2 pouze jediná. Celkem tedy bylo v PO1 vyhlášeno 10 výzev o celkové alokaci přibližně 12 miliard Kč. Počet předložených projektů v těchto výzvách je možné hodnotit jako vysoký (celkem 2933 předložených projektů) a to samé platí i pro jejich finanční objem (přibližně 16,5 miliard Kč).
(278)	Počet schválených projektů ²¹ je však pouze 405 a jejich celková alokace činí cca 1,8 miliardy Kč. Je tedy potřeba zdůraznit, že alokace na vyhlášené výzvy i objem předložených žádostí mnohonásobně přesahuje počet schválených projektů. Důležité je tedy zajistit v rámci administrativních kapacit, které jsou k dispozici, maximální plynulost procesu výběru projektů (tj. administrovat projekty v nejkratších možných termínech aniž by to však bylo na úkor jejich kvality).
(279)	Údaje o naplňování indikátorů v projektech PO1 poukazují na skutečnost, že faktický věcný pokrok je doposud relativně malý. Přesto však proti hodnotám za rok 2008 došlo u většiny sledovaných indikátorů k značnému nárůstu
(280)	Dále je oprávněné konstatovat, že věcný pokrok se příliš neodchyluje od finančního pokroku a výrazný nárůst dosažených hodnot indikátorů je možné čekat ve chvíli, kdy se naplno rozjede realizace většiny projektů nacházejících se nyní před stavem P45.

5.1.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(281)	Dosažený věcný pokrok prioritní osy je dosud nízký, což je způsobeno ranou fází realizace převážné většiny projektů. Největšího pokroku bylo dosaženo ve směru podpory vytváření nových pracovních míst, kde ale jde o hodnotu dosaženou pouze jedním projektem (projekt Veřejně prospěšné práce ve výzvě č. 3).
-------	--

²¹ Jako schválené projekty jsou v celém textu zprávy chápány projekty ve stavu P3 a dále.

(282)	V PO2 byly dosud vyhlášeny čtyři výzvy – tři v oblasti podpory 2.1 a jedna v oblasti podpory 2.2. Počty předložených projektů se významně odlišují v závislosti na typu výzvy a příjemcích. Nejvíce projektů bylo předloženo ve výzvě č. 44, který byla zaměřena na grantové projekty předkládané především NNO a vzdělávacími a poradenskými institucemi. Poměrně velké množství projektů bylo předloženo i v kontinuální výzvě č. 13, kde jsou předkládány projekty primárně PÚP, ale i ostatních ÚP. Naproti tomu ve výzvách č. 3 a č. 11, které jsou určeny pouze pro Odbor implementace programů ESF Ministerstva práce a sociálních věcí, bylo dosud předloženo pouze několik projektů.
(283)	Největšího pokroku ve smyslu vyčerpaného podílu z alokace na výzvu dosáhla výzva č. 13, kde bylo na schválené projekty přiděleno již přes 70 % alokace. Další projekty v objemu cca 10 % alokace jsou dosud v procesu výběru projektů. Všechny PÚP již ve výzvě předložily projekty v objemu představujícím alespoň 55 % přidělených prostředků, které budou realizovány do roku 2011 až 2012, lze tedy očekávat, že zbývající alokace bude využita na nově objevené potřeby PÚP, např. v souvislosti s hospodářskou krizí.
(284)	Významného pokroku zejména ve smyslu absolutního objemu vyčerpané alokace bylo dosaženo i ve výzvě č. 3, kde jsou realizovány MPSV tři velké národní projekty. Tyto projekty dvojnásobně převyšují svými rozpočty projekty realizované ÚP.
(285)	Jako nedostatečný je naproti tomu nutno za rok 2009 hodnotit pokrok ve výzvě č. 11, resp. oblasti podpory 2.2, kde byly ke konci roku 2009 v realizaci projekty v objemu pouze 5 % alokace na výzvu, resp. oblast podpory. V procesu výběru byly tři projekty v celkovém objemu představujícím 16 % alokace oblasti podpory. Nedostatečný pokrok lze, dle názoru evaluátora, do značné míry přičíst vytížení personálních kapacit Odboru implementace programů ESF dokončováním projektů OP RLZ.
(286)	V kontextu dosaženého finančního pokroku se jako rizikové jeví následující indikátory: <ul style="list-style-type: none"> - <u>Počet podpořených projektů</u> Podíl alokace schválených projektů na celkové alokaci prioritní osy je cca 35 %, plánovaná hodnota by však těmito projekty byla naplněna pouze z 8 %. K dosažení cílové hodnoty by proto bylo nezbytné podporovat výrazně menší projekty, než dosud. Vylepšení tohoto poměru mohou přinést zejména projekty schválené ve výzvě č. 44 a v dalších výzvách pro grantové projekty. - <u>Počet podpořených osob – klienti služeb</u> Podíl alokace schválených projektů na alokaci oblasti podpory 2.1 dosahuje již 41 %, cílové hodnoty indikátoru by však podle plánu mělo být těmito projekty dosaženo jen z 20 %. - <u>Počet úspěšně podpořených osob</u> Cílová hodnota indikátoru počítá s 60% podílem úspěšně podpořených osob. Dosud schválené projekty však v průměru nepředpokládají vyšší než 20% úspěšnost.

5.1.3 Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti

(287)	Do konce roku 2009 bylo v rámci PO3 vyhlášeno celkem 19 výzev, z toho 12 výzev
-------	--

	bylo pro individuální projekty. V této prioritní ose tedy dochází k určitému upřednostňování institucí státní správy a samosprávy, pro které je alokováno 65% prostředků na všechny výzvy. Tento nepoměr dále prohlubuje aktuální stav čerpání prostředků, kdy pro státní správu je přiděleno 83 % dosud alokovaných prostředků. Obecně lze konstatovat, že u většiny výzev poptávka převažuje nad nabídkou, u grantových projektů to platí bez výjimky.
(288)	Při hodnocení plnění indikátorů za rok 2009 je alarmujícím údajem nulová hodnota u počtu vytvořených pracovních míst. Jeden z důležitých výstupů realizace programu, v době ekonomického poklesu obzvláště významný, tak 3 roky od zahájení programu nemá žádné reálné výsledky. Stejný stav se týká i oblasti sladování osobního a pracovního života, což je opět známkou výrazného neúspěchu při realizaci programu, protože statistické údaje (viz analýza cílových skupin) poukazují na nutnost urychleného řešení situace v ČR.
(289)	V ostatních indikátorech došlo alespoň k malému pokroku, který však nezaručuje, že propad v realizaci v sledovaném období bude kompenzován. Nárůst hodnot indikátorů v příštím roce by však měl být výrazně vyšší, protože v roce 2009 se řada projektů nacházela v první fázi realizace, kdy je zjevné, že ještě nevykazují plnění hodnot indikátorů.

5.1.4 Prioritní osa 4 – Veřejná práva a veřejné služby

(290)	Jako alarmující údaj evaluátor považuje podíl schválené finanční alokace na celkové alokaci prioritní osy. Přestože se program nachází v polovině realizačního období, bylo doposud přiděleno schváleným projektům pouze 4,91 % celkové alokace prioritní osy.
(291)	V rámci oblasti podpory 4.1 bylo doposud vyhlášeno celkem 8 výzev, z toho prvních sedm je pro individuální projekty a poslední výzva vyhlášená na konci roku 2009 je pro grantové projekty. Celkem bylo tedy na výzvy v PO4 alokováno 3,8 mld. Kč
(292)	Počet předložených projektů ve všech vyhlášených výzvách (do konce roku 2009 bylo předloženo celkem 249 projektů) a jejich finanční objem (přes 2,8 mld. Kč) se dá hodnotit jako dostačující.
(293)	Počet schválených projektů je však pouhých 38 a jejich celková alokace činí cca 285 mil. Kč. Z tohoto zjištění vyplývá, že alokace na vyhlášené výzvy a objem předložených žádostí několikanásobně převyšuje objem financí ve schválených projektech. Evaluátor se domnívá, že pozornost ŘO by se měla zaměřit nejen na zvyšování absorpční kapacity, ale i zefektivnění procesu výběru projektů
(294)	Údaje o naplňování indikátorů v projektech PO4 poukazují na skutečnost, že faktický věcný pokrok není doposud žádný. Oproti roku 2008 nedošlo u většiny sledovaných indikátorů k žádné změně, až na indikátor „Počet podpořených projektů“. Relevantní pro hodnocení pokroku PO4 jsou převážně indikátory dopadu a výsledku. Zhodnocení změny v hodnotách těchto indikátorů však bude možné až poté, kdy se větší počet projektů dostane do stavu realizace.

5.1.5 Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce

(295)	Finanční plán OP LZZ na období 2007-2013 pro Prioritní osu 5a je 38.144.122 EUR a pro Prioritní osu 5b je 2.934.164 EUR.
(296)	V roce 2008 byla vyhlášena výzva č. 12 na předkládání grantových projektů. Výzva byla koncipována jako průběžná. V prvním kole, s uzavěrkou na konci srpna 2008 bylo přijato 106 žádostí. Do konce roku byly ukončeny všechny fáze hodnocení a v lednu 2009 zasedla výběrová komise. Druhé kolo výzvy č. 12 mělo uzavěrku v listopadu 2008, předloženo bylo 30 projektů. Výběrová komise proběhla v únoru 2009. Celkem tedy bylo předloženo 136 projektů. Celým procesem hodnocení prošlo 35 projektů v celkové alokaci 6,5 mil. EUR.
(297)	Cílové hodnoty zvolených monitorovacích indikátorů jsou ve většině případů velmi poddimenzovány. Jak z průběžného monitoringu vyplývá, některé indikátory jsou již teď naplňovány a to pouze schválenými projekty (35 projektů v realizaci). Jako příklad lze uvést indikátor Počet podpořených osob – celkem, který má cílovou hodnotu (2013 potažmo 2015) 6 000 osob. Plánovaná hodnota indikátoru – nasmlouvanými projekty je 14 185 osob, indikátor počet podpořených osob je tedy naplňován na 236%.

5.1.6 Prioritní osa 6 – Technická pomoc

(298)	V rámci oblasti podpory 6.1 byla vyhlášena jedna průběžná výzva. Celkem bylo na tuto výzvu alokováno téměř 82 mil. Kč.
(299)	Z počtu předložených projektů je patrný dostatečný zájem o podávání projektů (celkem bylo předloženo 30 projektů). Současný stav se dá hodnotit jako vyhovující a to i z pohledu poptávaného objemu peněz v předložených projektech, který činil necelých 77 mil. Kč a přiblížil se celkové alokaci výzvy.
(300)	O dobrém stavu pokroku čerpání ve výzvě vypovídá i počet schválených projektů (celkem 19 schválených projektů). Jejich celková alokace finančních prostředků byla nad hranicí 50 %, tj. přes 46 mil. Kč.
(301)	Údaje o naplňování indikátorů v projektech PO6 však poukazují na skutečnost, že faktický věcný pokrok není vyhovující. Oproti roku 2008 nedošlo u většiny sledovaných indikátorů k žádné změně, až na indikátor „Počet úspěšných absolventů“ a „Počet nově vytvořených/inovovaných produktů“. Evaluátor se domnívá, že tento stav je zapříčiněn nekompletními daty v systému MONIT7+.
(302)	Rozlišování mezi projekty grantovými a individuálními je z hlediska finančního monitoringu důležité především při rozlišování hlavních rizik nedostatečného čerpání. Zatímco v případě grantových projektů je potřeba věnovat největší pozornost problematice absorpční kapacity, v případě individuálních projektů se většinou jedná o výzvy na projekty, které jsou dopředu předjednány. U individuálních projektů tedy mají díky jejich nízkému počtu problémy s čerpáním jednoho z nich podstatně větší vliv na čerpání celé oblasti podpory.

5.2 Analýza absorpční kapacity

(303)	Absorpční kapacita je většinou definována v širším nebo v užším pojetí. V širším pojetí se absorpční kapacitou rozumí míra efektivního využití alokovaných zdrojů z fondů EU vyčleněných na dosažení cílů programu, v užším pojetí, kterého se bude pro účely této evaluace držet i evaluátor, je absorpční kapacita chápána jako schopnost souboru potenciálních žadatelů předložit realizovatelné projekty v dané prioritní ose a tím vyčerpat alokované finanční prostředky. Zatímco v širším pojetí je tedy v rámci absorpční kapacity řešena jak nabídková část (zejména nastavení implementačního systému), tak poptávková část, v užším pojetí je pozornost věnována pouze poptávkové části.
(304)	Absorpční kapacitu je nutné průběžně sledovat a to zejména v případech, kdy se v některých oblastech podpory vyskytne výrazný převis nabídky nad poptávkou nebo kdy je ohroženo plnění pravidla $n+3/n+2$. V případě, že se absorpční kapacita jeví jako nedostatečná, je vhodné ji podpořit za pomoci prostředků alokovaných na PO6. Intervence v oblasti absorpční kapacity by měly sledovat dva hlavní cíle.
(305)	Je nutné si uvědomit, že nejvýznamnějším faktorem, který ovlivňuje absorpční kapacitu je nastavení podmínek v dané oblasti podpory, respektive v dané výzvě. Z tohoto hlediska se tedy jedná o nastavení podmínek pro předkládání a realizaci projektů tak, aby byly pro žadatele co nejjednodušší a nejsrozumitelnější, ale aby byly na druhé straně splněny všechny požadavky kladené na implementaci programu evropskou i českou legislativou a aby bylo na únosnou míru sníženo riziko výskytu projektů nedotažených do konce.
(306)	Základní přehled o absorpční kapacitě je možné získat z analýzy poměru prostředků požadovaných žadateli ku objemu prostředků alokovaných na danou výzvu. Toto konstatování je oprávněné i přesto, že rozpočty některých projektů v rámci dané výzvy mohou obsahovat nezpůsobilé výdaje (které pochopitelně představu o příspěvku daného žadatele k absorpční kapacitě zkreslují).
(307)	<p>Pokud je značný převis poptávky nad nabídkou a ŘO/ZS vyvine úsilí směrem k podpoře neúspěšných žadatelů, aby projekt zkvalitnili a předložili v některé z následujících výzev, je oprávněné se domnívat, že problémy s absorpční kapacitou budou pouze parciálního charakteru.</p> <p>Naopak značný převis nabídky nad poptávkou značí problémy s absorpční kapacitou a představuje povel pro ŘO/ZS k přijetí systematických opatření (změna podmínek pro získání dotace, velká mediální kampaň, případně vyhledávací studie a následné oslovování potenciálních žadatelů).</p>
(308)	Přehled o plánované absorpční kapacitě a případných rizicích lze také předpovídat na základě provedeného dotazníkového šetření provedeného v říjnu 2009, jehož součástí byly otázky zaměřující se na zájem o podávání projektů do jednotlivých prioritních os OP LZZ ve zbývajícím období.
(309)	Přestože elektronický dotazník vyplnila necelá třetina oslovených (463), je z výsledků patrný stále zvýšený zájem o aktivity v PO1, konkrétně v oblasti podpory 1.1. Nemalý zájem o podávání projektů byl zaznamenán také v PO3, kde největší zájem o podávání projektů byl identifikován v oblastech podpory 3.1, 3.3 a 3.4. Důvodem takto zvýšeného zájmu o aktivity v obou prioritních osách je jejich zaměření na podnikatelský a neziskový sektor a dosti obecné vymezení aktivit, které může vést

	k výše zmíněným duplicitním aktivitám.
(310)	Dá se tedy očekávat i tzv. „přelévání projektů“. Tzn., neuspěje-li žadatel v jedné prioritní ose, pokusí se svůj projekt realizovat v druhé. Takové chování žadatelů označuje evaluátor za rizikové pro implementaci OP LZZ. Evaluátor se domnívá, že by měla být nejen dostatečně posílena alokace na obě prioritní osy, ale mělo by dojít i k posílení řad hodnotitelů, aby nedošlo k zahlcení hodnotitelů a k prodlužování již tak napjatých lhůt. Pozitivním krokem je přesnější vymezování podporovaných aktivit, resp. cílových skupin v nově vyhlášených výzvách (např. 54, 56).
(311)	Za čtvrtou prioritní osu vyplnilo dotazník deset respondentů, kteří v celkovém úhrnu mají zájem o podání 14 projektů. Jelikož odpovídalo malé množství respondentů, dá se očekávat, že do budoucna se zájem zvýší díky dalším veřejným institucím, které se dotazníkového šetření nezúčastnily a budou mít vysoký zájem svými projekty vyčerpat zbylých 95 % celkové alokace.

Tabulka 5.1 – Přehled projektů dle jednotlivých os

Prioritní osa	Oblast podpory	Množství registrovaných projektů k 31.12.2009	z toho schválených projektů	Zájem o podání projektu dle dotazníkového šetření (z 511 respondentů)	Podíl zájemců o podání projektu ze všech respondentů
1	1.1	2926	234	213	41,68
	1.2	7	5	18	3,52
2	2.1	267	62	54	10,57
	2.2	7	3	16	3,13
3	3.1	941	83	87	17,03
	3.2	156	34	27	5,28
	3.3	329	22	82	16,05
	3.4	531	111	82	16,05
4	4.1	249	38	14	2,74
5	5.1	171	35	53	10,37
6	6.1	30	19	-	-

Zdroj: dotazníkové šetření společnosti RegioPartner, s.r.o. ze 4. 11. 2009

5.2.1 Prioritní osa 1 – Adaptibilita

(312)	V ukončených výzvách PO1 je možné konstatovat uspokojivou absorpční kapacitu, v některých případech byl dokonce převis poptávky (tj. předložených žádostí) nad nabídkou (prostředky alokované na výzvu) několikanásobný. Evaluátor má na mysli zejména výzvu č. 39, ve které byl převis téměř čtyřnásobný. Tato výzva, kterou vyhlásilo MPO jakožto zprostředkující subjekt, byla určena pro podnikatelské subjekty v oblasti zpracovatelského průmyslu na specifické vzdělávání zaměstnanců. Ukazuje se tedy, že specifické vzdělávání je pro podniky v oblasti zpracovatelského průmyslu velmi atraktivní, neboť v obecné rovině představuje pro podnik větší zvýšení konkurenceschopnosti než vzdělávání obecné.
(313)	Jako další příklad dostatečné absorpční kapacity je možné uvést i výzvu č. 35 „Školení je šance“, která byla z důvodu vysokého množství podaných žádostí ukončena téměř tři měsíce před plánovaným datem ukončení.

(314)	Dostatečný zájem je ale i v ostatních vyhodnocených výzvách, např. ve výzvě č. 33 (<i>Zvýšení adaptability zaměstnanců podniků v profesních oborových a odvětvových sdruženích</i>) převyšovala poptávka nabídku finančních prostředků přibližně dvaapůlkrát, ve výzvě č. 23 (<i>Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků</i>) dokonce třiapůlkrát. V PO1 se tedy dosud používané nástroje na podporu absorpční kapacity jeví jako účinné a v tomto období není důvod je měnit. Vysoká absorpční kapacita je však spíše než důsledek vhodných nástrojů na podporu absorpční kapacity projevem atraktivity podporovaných aktivit pro vysoké množství subjektů.
(315)	Na druhou stranu je potřeba si uvědomit, že prostřednictvím specializovaného vzdělávání jsou cíle stanovené pro PO1 (respektive pro oblast podpory 1.1) naplňovány v menší míře, než je tomu v případě obecného vzdělávání. Z tohoto důvodu doporučuje evaluátor vyhlásit další výzvy na specializované vzdělávání s menší finanční alokací, byť absorpční kapacita je dostatečná a bylo by oprávněné opět očekávat značný převis poptávky nad nabídkovou stranou.
(316)	Nedostatečná absorpční kapacita byla na základě analyzovaných údajů identifikována pouze v případě výzvy č. 34. Vzhledem k tomu, že se jedná o výzvu pro předkládání individuálních projektů, nepředstavuje převis nabídky nad poptávkou v této výzvě zásadní problém, který by vyžadoval okamžité řešení.
(317)	V oblasti podpory 1.2 byla dosud vyhlášena pouze výzva č. 37, která se zaměřuje na zvýšení adaptability zaměstnanců ohrožených nezaměstnaností v restrukturalizovaných podnicích a která potrvá až do prosince 2011. Alokace na tuto výzvu byla stanovena na 698 mil. Kč. Na základě údajů z IS MONIT7+ byly dosud podány projektové žádosti v celkovém úhrnu cca 295 mil. Kč, což představuje přibližně 42 % alokace výzvy.
(318)	Vzhledem k tomu, že v oblasti podpory 1.2 nebyla dosud ukončena žádná výzva, je hodnocení absorpční kapacity v této oblasti podpory dosud předčasné. Nicméně s ohledem na současný stav ekonomiky a situaci na trhu práce je oprávněné předpokládat, že pokud dojde k vyhlášení výzev na grantové projekty, bude absorpční kapacita dostatečná.
(319)	Hodnocení poměru nabídky k poptávce v jednotlivých výzvách představuje základ pro analýzu absorpční kapacity, nicméně je nutné provést i analýzu ve vztahu k celkovým prostředkům alokovaným na danou prioritní osu, respektive oblast podpory.
(320)	Z uvedené analýzy vyplývá očekávaná skutečnost, že zatímco v oblasti podpory 1.1 je poměr alokace dosud vyhlášených výzev i alokace dosud předložených projektů k alokaci na celou oblast podpory uspokojivý, v oblasti podpory 1.2 je tomu přesně naopak.

5.2.2 Prioritní osa 2 – Aktivní politiky trhu práce

(321)	Prioritní osa 2 je z pohledu absorpční kapacity poměrně rozdílná, a to především z důvodu zaměření na různé skupiny příjemců. Nejvyšší absorpční kapacitu má skupina příjemců NNO a vzdělávacích/poradenských institucí, na něž byla zaměřena výzva č. 44. Tuto skutečnost dokládá nejvyšší poměr finančního objemu předložených
-------	--

	žádostí k alokaci výzvy (2,2 : 1).
(322)	Velmi malou absorpční kapacitu však má oblast podpory 2.2, kde, jak je patrné z dosavadní implementace, neměl jediný příjemce (Odbor implementace programů ESF na MPSV) z důvodu vyčerpání dokončováním projektů OP RLZ kapacity k přiměřenému čerpání finanční alokace.
(323)	Jako dostatečnou lze hodnotit absorpční kapacitu PÚP předkládajících projekty ve výzvě č. 13. Každému PÚP již byly schváleny alespoň dva projekty. Oba dva respondenti dotazníkového šetření z řad PÚP uvedli i budoucí zájem o předložení projektu do oblasti podpory 2.1. Z oslovení potenciálních účastníků pro fokusní skupiny vyplynul však určitý nezáměr ostatních ÚP o realizaci OP LZZ a předkládání projektů, kdy některé ÚP jsou dokonce přesvědčeny, že projekt podat nemohou.
(324)	Dosažený finanční pokrok v obou oblastech podpory znovu poukazuje na rozdílnost oblastí. Pokrok oblasti podpory 2.1 lze v celku hodnotit pozitivně. Z podaných žádostí je velké procento schváleno a podíl alokace schválených projektů na alokaci oblasti podpory tak ke konci roku 2009 činí 41 %.
(325)	Při pohledu na alokaci podaných žádostí k celkové alokaci nevyznívá problémovost oblasti podpory 2.2 nijak výrazně. Podstatný podíl alokace podaných žádostí však představuje velký projekt zaměřený na rozvoj Národní soustavy povolání a Sektorových rad, který byl stažen žadatelem. Podíl alokace schválených projektů na alokaci oblasti podpory dosahuje necelých 5 %, což nelze na konci roku 2009 hodnotit jako dostatečný pokrok.

5.2.3 *Prioritní osa 3 – Sociální integrace a rovné příležitosti*

(326)	Do konce roku 2009 bylo v těchto oblastech vyhlášeno celkem 19 výzev, z toho 12 výzev bylo pro individuální projekty. V této prioritní ose tedy dochází k určité prioritizaci institucí státní správy a samosprávy, pro které je alokováno 65 % prostředků na všechny výzvy. Tento nepoměr dokonce prohlubuje aktuální stav čerpání prostředků, kdy pro státní správu a samosprávu je přiděleno 83 % celkové sumy. Čerpání je však nerovnoměrné.
(327)	Poptávka převyšuje nabídku, s výjimkou výzev č. 10, č. 47 a 15, kde se jedná o individuální projekty. Zde by bylo vhodné podpořit čerpání ze strany relevantních subjektů, případně v budoucnosti zvážit přesun alokace do jiných výzev.
(328)	U globálních grantů stojí za zmínku stav výzev č. 31, 21 a 22, s ohledem na vysokou poptávku, která poukazuje na problémy ve financování příslušných subjektů. Zároveň zejména ve výzvě č. 31 nedošlo k přidělení celé alokace, což vzbuzuje otázky o kvalitě projektů, resp. nad způsobem jejich hodnocení, v této oblasti je vyčerpáno ke konci roku 2009 4,6 %.
(329)	Naopak u oblasti podpory 3.1, vyčerpáno 56,9 % z celkové alokace, je pravděpodobné, že dochází k čerpání prostředků nejen na projekty transformačního charakteru, ale i na financování běžných služeb, které by měly být zajištěny bez ohledu na prostředky ESF. Tato oblast se může dostat do velkých potíží, nebude-li zajištěno průběžné financování standardních služeb.
(330)	V oblasti 3.2 je vyčerpáno 27,7 % procenta, v oblasti 3.4 potom 21,9 %, což stále

	poukazuje na zpomalené čerpání způsobené problémy při zahájení programovacího období.
(331)	Bariérou v čerpání prostředků je i zdlouhavost schvalovacího procesu. Jak ukazuje příklad výzvy č. 45, která byla ukončena v srpnu 2009, nebyl ke konci roku žádný projekt ve stavu realizace.

5.2.4 *Prioritní osa 4 – Veřejná práva a veřejné služby*

(332)	V PO4 bylo doposud vyhlášeno celkem 8 výzev, přičemž u sedmi lze provést analýzu poměru nabídky a poptávky. Z těchto výzev v PO4 je sedm určeno pro individuální projekty a poslední vyhlášená výzva č. 53 pro grantové projekty. Z těchto osmi vyhlášených výzev již většina skončila ke konci roku 2009 až na výzvu č. 53, která končí počátkem února 2010.
(333)	U ukončených výzev byl zájem žadatelů o předkládání projektů ve vztahu k plánované alokaci na výzvu spíše podprůměrný. Převis poptávky nad nabídkou se vyskytl pouze ve výzvách č. 32 a č. 48, popř. ve výzvě č. 41.
(334)	Do výzvy č. 48 bylo podáno takové množství projektů, že svou alokací převýšily alokaci výzvy 2,6x. Druhá výzva č. 32 převýšila tuto alokaci 1,4x. Vyrovnaný poměr mezi nabídkou a poptávkou nastal u výzvy č. 41, která byla určena pro Českou správu sociálního zabezpečení.
(335)	Nedostatečná absorpční kapacita byla na základě analyzovaných údajů identifikována v případě výzev č. 27, č. 38 a č. 40. Vyhlášená výzva č. 27 byla zacílena na projekty podávané Ministerstvem vnitra, což je subjekt, u kterého se dalo očekávat (popř. mohlo být dohodnuto) kolik finančních prostředků bude na danou výzvu přibližně potřeba. Nicméně k podrobnějšímu zjišťování zřejmě nedošlo a byly předloženy projekty v celkovém úhrnu cca 40 % z celkové alokace a finálně byly schváleny projekty pokrývající cca 20 % alokace na výzvu. Zbylé dvě výzvy jsou zaměřeny na vzdělávání a rovněž v nich nebyl markantní zájem, zvláště ve výzvě č. 40 a ze strany krajů a ORP.
(336)	Z provedené analýzy vyplývá, že přestože zájem žadatelů podávat projekty do vyhlášených výzev byl uspokojivý, co do počtu schválených projektů tomu tak již není. Velmi znepokojivé je právě procento schválené alokace, které neodpovídá uplynulé době a počtu vyhlášených výzev.
(337)	Pokud se podíváme na druhy výzev do konce roku 2009, jednalo se pouze o výzvy pro individuální projekty. Až ke konci roku 2009 byla vyhlášena výzva č. 53, která byla určena pro grantové projekty. Proto evaluátor doporučuje zaměřit se v následujícím období i na grantové projekty.

5.2.5 *Prioritní osa 5 – Mezinárodní spolupráce*

(338)	V textu výzvy č. 12 je alokace stanovena na 120 mil. Kč. V prvním kole výzvy bylo požádáno o alokaci ve výšce 805 mil. Kč. Pokud by alokace výzvy zůstala na 120 mil. Kč, poptávka by převýšila nabídku a to zhruba 6,7x. Vyhodnocení výzvy č. 12, ale operuje s částkou 360 mil. Kč, přičemž nelze dohledat informaci, která by upozornila
-------	---

	žadatele na navýšení alokace. Při alokaci 360 mil. Kč u výzvy č. 12 poptávka převyšuje nabídku zhruba 2,2x.
(339)	Výzva č. 51 již byla také ukončena (15. 1. 2010) nicméně není možné provést analýzu z důvodů neexistence dat k předloženým projektům. Vyhodnocení tak bude možné teprve během roku 2010.
(340)	U výzvy č. 12 je možné konstatovat, že absorpční kapacita oprávněných žadatelů je uspokojivá. Převís počtu předložených žádostí k prostředkům alokovaným na výzvu je dvojnásobný. Ukazuje se tedy, že mezinárodní spolupráce je i přes dílčí problémy pro žadatele atraktivní.
(341)	Za zmínku určitě stojí, že projekty které jsou v současné době v realizaci (35 projektů) předpokládají utratit částku ve výši 354 144 199 Kč, což představuje 98 % alokovaných prostředků na výzvu č. 12 a 33 % celkové alokace na PO5.
(342)	Z provedené analýzy vyplývá skutečnost, že poměr alokace dosud vyhlášených výzev i alokace dosud předložených projektů k alokaci na celou oblast podpory je uspokojivá. I přesto zůstává v MS dostatek finančních prostředků na pokrytí dalších vypsaných výzev.

5.2.6 *Prioritní osa 6 – Technická pomoc*

(343)	V Prioritní ose 6 byla doposud vyhlášena 1 výzva. Ta není veřejně přístupná na žádných internetových stránkách, nicméně lze ji dohledat v systému Monit7+.
(344)	Z dostupných dat lze jednoznačně zhodnotit dobrou absorpční kapacitu na celkovou alokaci prioritní osy.
(345)	Celkový objem alokace podaných projektů tvořil 94,7 % alokace na celou osu, přičemž schválené projekty pokryly svou celkovou alokací přes 53 % alokace prioritní osy.
(346)	Do budoucna je evaluátorem predikováno, že by nemělo v této prioritní ose dojít k odchylkám od současného stavu. Na rok 2010 jsou již nyní v systému Monit7+ registrovány další projekty, které čekají na vyhodnocení a které budou plynule navazovat na předchozí čerpání alokace.
(347)	Z provedené analýzy vyplývá skutečnost, že poměr alokace dosud vyhlášených výzev i alokace dosud předložených projektů ku alokaci na celou oblast podpory je uspokojivý.
(348)	V dané oblasti podpory tedy není potřeba přistupovat k opatřením pro zvyšování absorpční kapacity, nicméně to neznamená, že není třeba dbát na rizikové faktory, které mohou ohrozit implementaci PO6. Zde má evaluátor na mysli zejména kvalitu a potřebnost samotných projektů a jiné faktory obsažené přímo v projektech (řízení projektu, management aj.)

5.3 Plnění pravidla $n+3/n+2$

(349)	Tzv. pravidlo $n+3/n+2$ patří k nejdůležitějším pravidlům pro řízení operačních programů vyplývajících z Obecného nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Konkrétně je toto pravidlo a postupy pro jeho provádění zakotveno v člancích 93-97.
(350)	Důležitým materiálem, který evaluátor doporučuje vzít v potaz, je Metodické doporučení NOK k pravidlu $n+3/n+2$ v programovém období 2007-2013. V tomto materiálu, který má doporučující charakter, jsou vyjmenována hlavní rizika, jejichž realizace může vést ke ztrátě finančních prostředků v důsledku nenaplnění pravidla $n+3/n+2$, včetně návrhů opatření na jejich zabezpečení.
(351)	Na plynulost čerpání finančních prostředků má vliv několik faktorů, které se často navzájem podmiňují. Mezi nejdůležitější patří nastavení finančních toků, reálný odhad absorpční kapacity a její průběžné sledování, fungující monitorovací systém či efektivní implementační struktura a dostatečná institucionální kapacita.
(352)	Zatímco první tři faktory může ŘO ovlivnit pouze částečně (systém finančních toků je již nastaven a není vhodné dělat v něm radikální změny, funkčnost monitorovacího systému ovlivňuje ŘO pouze nepřímo, odhad absorpční kapacity je důležitý zejména ve fázi nastavování OP), zajištění efektivní implementační struktury a dostatečné institucionální kapacity vidí evaluátor jako oblast, ve které je reálné některé aspekty zlepšit. Konkrétně se jedná např. o zajištění dodržování stanovených termínů či o zmenšení fluktuace lidských zdrojů.
(353)	Evaluátor konstatuje, že na ŘO je problematice průběžného monitoringu finančního pokroku věnována dostatečná pozornost. Mimoto by ale bylo vhodné zavést průběžný monitoring projektů s velkou alokací (nad rámec standardního monitoringu prováděného u všech projektů), jejichž neúspěch by mohl přispět k nenaplnění pravidla $n+3/n+2$.
(354)	I když ŘO vykoná potřebné kroky k zajištění výše zmíněných rizikových faktorů, může se stát, že se o nebezpečí automatického zrušení závazku dozví pozdě, tzn., nastane krizová situace. Na tuto situaci je potřeba mít předem připraven krizový scénář (zahrnující konkrétní kroky včetně přiřazení odpovědnosti), podle kterého bude možné postupovat. Tento krizový scénář by měl být pravidelně aktualizován.
(355)	Celkový příspěvek ESF na rok 2007 (tj. za Cíl Konvergence i Cíl Konkurenceschopnost) byl stanoven na 228 241 656 EUR, tj. 6 025 579 718 Kč, celkové veřejné zdroje na rok 2007 tedy činí 7 055 917 315 Kč. Podle údajů z IS MONIT7+ bylo k 31. 12. 2009 certifikováno pouhých 29 575 288 Kč, tj. cca 0,4 % alokace na rok 2007. Už jenom tento údaj naznačuje, že ŘO musí věnovat problematice plnění pravidla $n+3$ maximum pozornosti. Nepatrně optimističtější je pohled na uskutečněné výdaje – částka 1 125 344 740 Kč představuje cca 16 % alokace na rok 2007. Metodické doporučení NOK k pravidlu $n+3/n+2$ v programovém období 2007-2013 udává jako doporučené hodnoty 50 % pro certifikované prostředky a 75 % pro uskutečněné výdaje. Vzhledem k těmto číslům by se tedy mohlo zdát, že situace je kritická, nicméně evaluátor konstatuje, že vzhledem k velkému množství projektů, u kterých se právě rozbíhá vlastní realizační fáze, je označení situace jako kritické neadekvátní. Nicméně konstatování, že situace není zcela v pořádku je na místě a je tedy potřeba promyslet opatření k situaci, pokud by se za půl roku ukázalo, že se situace zhoršila a riziko automatického zrušení závazku je reálné.

(356)	Prostředky kryté Rozhodnutím/Smlouvou (tzv. kontrahované prostředky) přitom představují více než dvojnásobek alokace na rok 2007. Maximální úsilí je tedy za dané situace potřeba věnovat tomu, aby ze strany ŘO/ZS vznikalo co nejméně překážek pro zdárnou realizaci projektů a aby byly ze strany ŘO/ZS dodržovány stanovené termíny.
-------	--

5.4 Nastavení finančních toků

(357)	Správné nastavení finančních toků je možné označit za jeden z klíčových faktorů pro bezproblémovou realizaci programu a pro plynulost čerpání, která je důležitým předpokladem pro plnění pravidla $n+3/n+2$, s jehož plněním měl OP RLZ v minulém programovacím období problémy.
(358)	Systém finančních toků je z procesního hlediska popsán v Operačním manuálu, kapitole 8 Finanční řízení OP LZZ. Z hlediska žadatele a příjemce je převážná většina informací uvedena v Příručce pro příjemce. Evaluátor doporučuje, aby stručná informace o systému finančních toků (v podobě jedné subkapitoly) byla obsažena už v Příručce pro žadatele, aby žadatel měl možnost se už ve fázi přípravy projektu seznámit s nejdůležitějšími podmínkami, za kterých bude moci projekt realizovat.
(359)	Předmětem této evaluace není vymezení způsobilých výdajů, to by vyžadovalo samostatnou studii, evaluátor se pouze zabýval problematikou příjmů projektu (které jsou popsány v kapitole 5.9 PPP).
(360)	Evaluátor doporučuje zvážit, zda v pravidlech pro příjmy projektu nezavést princip, že se zmíněná pravidla nepoužijí na projekty zakládající veřejnou podporu (tento princip se využívá i u projektů zakládajících příjmy podle čl. 55 Nařízení Rady (ES) 1083/2006). Dále evaluátor doporučuje zvážit, zda pravidla pro příjmy projektu neaplikovat jen na větší projekty (projekty nad určitou hranicí celkových způsobilých výdajů, lze uvažovat např. milion Kč) nebo jen na větší sumu příjmu (pravidla by se neaplikovala na příjmy pod určitou hranicí, lze uvažovat např. pod 10 000 Kč). Cílem tohoto doporučení je zejména snížit administrativní zátěž a to jak na straně příjemce, tak na straně ŘO/ZS (např. není efektivní zabývat se příjmy u projektu, jehož jediným příjmem jsou úroky z vedení bankovního účtu ve výši několika Kč).
(361)	Pokud by se ŘO k tomuto kroku přistoupil, doporučuje evaluátor minimální hranici vzhledem k charakteru projektů v OP LZZ stanovit nižší a za pomoci celkových způsobilých výdajů.
(362)	Evaluátor oceňuje nastavený systém nepřímých nákladů a vyslovuje domněnku, že tento systém by poté, co bude na dostatečném počtu projektů ověřeno jeho fungování, mohl sloužit jako inspirace i pro ostatní operační programy.
(363)	Evaluátor upozorňuje na velmi obtížnou vymahatelnost pravidla, podle kterého příjemce nesmí s finančními prostředky zaslanými v režimu předfinancování (vč. průběžných plateb navazujících na poskytnuté části dotace) poskytovatelem podpory k realizaci projektu provádět žádné operace, které nesouvisí přímo s realizací tohoto projektu. Toto pravidlo by mělo smysl pouze tehdy, pokud by byla stanovena povinnost vést zvláštní projektový účet.
(364)	V OP LZZ byl zvolen režim financování ex-ante, pouze u projektů v režimu blokové výjimky je uplatňován systém ex-post. V zásadě je oprávněné konstatovat, že oba

	zmíněné systémy mají několik kladů i záporů. Mezi hlavní klady systému ex-post patří nižší riziko pokusů o zneužití dotace, jednodušší administrace, mezi jeho zápory patří pochopitelně nutnost zajištění prostředků na předfinancování projektu ze strany žadatele (respektive příjemce).
(365)	Evaluátor uznává, že pro většinu projektů v rámci OP LZZ (mimo projektů v režimu blokové výjimky) je vhodnější způsob financování ex-ante, ale u projektů podnikatelských subjektů v rámci oblasti podpory 1.1 doporučuje zvážit výhody systému ex-post.
(366)	Samotné nastavení procesu finančních toků směrem k příjemcům je provedeno poměrně dobře a evaluátor konstatuje, že v Operačním manuálu nenašel výraznější chybu, což bere vzhledem k značnému rozsahu této problematiky jako pozitivní výsledek.
(367)	Obecně evaluátor doporučuje k lhůtám stanoveným pro kontrolu doplnit, že ve výjimečných případech je možno danou lhůtu prodloužit, respektive pozastavit. Evaluátor tím má na mysli zejména lhůtu 20 pracovních dnů na kontrolu ZjŽoP a jejích povinných příloh, vypracování F1 a následné generování F2 v elektronické podobě. Pozastavení této lhůty by se mělo týkat zejména případů, kdy se poskytovatel dotace rozhodne provést na základě výsledků administrativní kontroly rovněž fyzickou kontrolu a rovněž případů, kdy je nutné vyjádření externího subjektu. Evaluátor má na mysli zejména případ, kdy se vyskytne podezření na porušení Zákona o veřejných zakázkách, které může podle platné legislativy potvrdit či vyvrátit pouze ÚOHS. V tomto případě je vhodné dát možnost schválení ZjŽoP v omezené výši.
(368)	Evaluátor také doporučuje podrobně specifikovat postupy pro případ, kdy není možné schválit ZjŽoP v plné výši (ať už z důvodu nedodání dodatečných podkladů či zahrnutí nezpůsobilých výdajů).
(369)	Z hlediska plynulosti čerpání je důležité nastavení termínů pro předkládání ZjŽoP spolu s MZ. V tomto ohledu vnímá evaluátor jako poněkud problematickou skutečnost, že žadateli je předepsán pevný interval, ve kterém musí ZjŽoP předkládat (6 měsíců), přičemž je stanovena výjimka v podobě mimořádné ZjŽoP. Na jednu stranu pokládá evaluátor za chybu nutit žadatele, který v intervalu 6 měsíců neměl žádné nebo jen minimální výdaje projektu předkládat ZjŽoP (zbytečné plýtvání lidskými zdroji na administraci takovéto ZjŽoP) a na druhou stranu pokládá toto pravidlo zejména u projektů v ex-post režimu za zbytečně svazující příjemce a zpomalující plynulost čerpání.
(370)	Evaluátor tedy doporučuje zkrátit interval pro předkládání ZjŽoP na 4 měsíce a stanovit ho jako minimální (tj. příjemce by mohl předkládat řádnou ZjŽoP maximálně jedenkrát za každé čtyři měsíce realizace projektu). Obavy z toho, že v případě zkrácení intervalu bude příjemce předkládat ZjŽoP často a v malých částkách nejsou podle názoru evaluátora zejména u podnikatelů a veřejných subjektů na místě, neboť v tomto případě funguje dobrý autoregulační mechanismus – příjemce má totiž s přípravou ZjŽoP nemalý objem práce.

5.5 Shrnutí důležitých zjištění a doporučení

(371)	<p>Míra čerpání v jednotlivých prioritních osách, resp. oblastech podpory, je velmi nevyvážená. Celková vyčerpaná alokace operačního programu je 29%, přičemž největší měrou na čerpání financí se podílí PO6 a oblast podpory 3.1, kde bylo schváleným projektům přiděleno více než 60 % alokace. Na druhou stranu jako nejhorší v čerpání financí byly vyhodnoceny oblasti podpory 1.2, 2.2, 3.3 a prioritní osa 4, kde bylo v jednotlivých oblastech (a jedné ose) vyčerpáno pouze od 4 % do 5 % jejich alokace.</p> <p>Ve zmíněných oblastech podpory je velká většina projektů pouze v rané fázi projektového cyklu (resp. těsně po schválení).</p> <p>Evaluaátor proto doporučuje zajistit maximální plynulost v projektovém cyklu. Snížit v maximální možné míře zpoždování výběru projektů s dopadem na následné posouvání termínu zahájení realizace projektu. Rovněž se jedná i o zkrácení termínů pro schvalování monitorovacích zpráv a žádostí o platby.</p>
-------	---

5.6 Odpovědi na evaluační otázky

1. Jakého finančního pokroku bylo dosaženo při čerpání alokace na prioritní osu?

Míra čerpání v jednotlivých oblastech podpory je poměrně nevyvážená. Zatímco v PO6 a v oblasti podpory 3.1 již bylo na schválené projekty přiděleno více než 60 % alokace, v oblastech podpory 1.2, 2.2, 3.3 a v PO4 jde jen o 4 – 7 %. Za celý OP LZZ bylo na schválené projekty přiděleno 29 % celkové alokace. Z pohledu schválených projektů se tak splnění pravidla n+3 nezdá ohroženo. Převážná většina projektů je však v rané fázi realizace a celková výše certifikovaných výdajů je téměř zanedbatelná. Při dalším zpoždování výběru projektů a zahajování a průběhu realizace projektů je riziko nesplnění pravidla n+3 v roce 2010 poměrně vysoké.

2. Jaká je absorpční kapacita prioritní osy z hlediska předložených a schválených projektů?

Absorpční kapacita v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory je silně závislá na typech subjektů, které jsou oprávněnými příjemci. Dosavadní realizace a dotazníkové šetření ukázalo jednoznačně největší absorpční kapacitu ze strany podnikatelských subjektů (PO1) a NNO (PO3, oblast podpory 2.1). Naopak absorpční kapacita veřejných subjektů je poměrně nízká, ve vztahu k finančním objemům je to však kompenzováno zpravidla výrazně větší velikostí projektů. Nedostatečnou absorpční kapacitu lze zatím zkonstatovat u PO4.

3. Jaká je predikce čerpání alokací na základě dostupných informací?

Dosavadní stav certifikovaných výdajů je z důvodu rané fáze realizace většiny projektů zatím nízký. V roce 2010 se již realizace projektů rozběhne naplno a lze proto očekávat rychlé zvyšování certifikovaných výdajů. I v některých dosud zaostávajících prioritních osách, resp. oblastech podpory (PO4, oblast podpory 2.2) se připravuje vyhlášení většího množství výzev, resp. jsou v procesu výběru nebo připraveny k podání velké projekty, a i zde by proto mělo dojít k výraznějšímu pokroku. Pro úspěšné čerpání je však nezbytná plynulost projektového cyklu bez prodlev při výběru projektů a schvalování monitorovacích zpráv a žádostí o platbu.

4. Jaký vliv má nastavení finančních toků na rychlost a plynulost čerpání?

Systém finančních toků je z pohledu evaluátora nastaven poměrně dobře a nepředstavuje výraznou bariéru pro dostatečně rychlé a plynulé čerpání. Příčiny nedostatečného a pomalého čerpání je tedy třeba hledat spíše v jiných faktorech, např. v nedodržování stanovených lhůt z důvodů nízké administrativní kapacity nebo z důvodu nedostatečné kompetence odpovědných osob. Oproti OP RLZ jsou finanční toky ještě výrazně zjednodušeny systémem nepřímých nákladů, jejichž zavedení evaluátor vnímá jako velmi přínosný krok. Správnost vymezení nepřímých nákladů bude prověřena praxí, v tuto chvíli pouze evaluátor doporučuje zvážit zrušení pravidla, které stanovuje, že podíl nepřímých nákladů v projektu musí přesně odpovídat stanovenému podílu z přímých nákladů.

5.7 ***Analýza komunikace mezi příjemci podpory, resp. žadateli a ŘO/ZS***

(372)	Přestože cílem evaluace nebylo hodnocení implementace operačního programu, evaluátor považuje za velmi důležité informovat zadavatele o alarmujícím zjištění z průběhu realizace projektu „Roční operační hodnocení OP LZZ 2009“.
(373)	Na základě šetření z proběhlých fokusních skupin a internetového dotazníkového šetření vyvstalo, že komunikace s příslušnými a kompetentními pracovníky na straně ŘO/ZS je pro mnohé žadatele neuspokojivá až nulová. Žadatelé mnohokrát poukazovali na problém zjišťování potřebných informací, ať týkajících se podání projektu, přes odladění nedostatků a připomínek pro schválení projektu až na konkrétní dotazy při realizaci projektu.
(374)	<p>Ve vztahu ke zjištěním evaluátor navrhl zřízení bezplatné telefonní linky, tzv. „Zelené linky“, která by umožnila jednodušší a operativnější komunikaci s potenciálními žadateli a příjemci a ve svém důsledku i snižovala současné administrativní zatížení projektových manažerů a umožnila jim zaměřovat se na řešení aktuálních vysoce odborných problémů.</p> <p>Proto bylo evaluátorem téma Zelené linky zařazeno i jako podklad pro realizovaný panel expertů se zástupci ŘO a ZS a očekávalo se, že bude na toto téma vedena konstruktivní debata.</p> <p>Na základě ohlasu diskuze byla evaluátorem provedena doplňující analýza stavu i u jiných operačních programů. Šetření probíhalo pomocí dostupných informací z portálu www.strukturalni-fondy.cz a telefonických rozhovorů s kompetentními osobami (analytik zelené linky, vedoucí a garant provozu zelené linky, odpovědná osoba za publicitu). Zjištěné informace jsou uvedené níže v tabulce 5.2. Tyto informace nejsou vyčerpávající zejména kvůli obavám z nechtěného zveřejnění interních informací daných ŘO/ZS. Nicméně evaluátor se domnívá, že zjištěné informace jsou dostatečné pro zobecnění a návrh doporučení na zřízení obdobné linky pro OP LZZ.</p>

Tabulka 5.2 – Dostupnost Zelených linek v jednotlivých operačních programech

	Operační program	Zelená linka	hovory měsíčně (průměr)	počet analytiků/analytiček	závazek analytika/analytičky	hovory na 1 analytika za den (průměr)
Tematické operační programy	Integrovaný operační program	NE (pouze email)	-	-	-	-
	OP Podnikání a inovace	ANO	1000	3	interní pracovníci	30
	OP Životní prostředí	ANO	>1000	-	interní pracovníci	-
	OP Doprava	NE (pouze email)	-	-	-	-
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ANO (pouze pro OP 1.4)	-	3	Externí pracovníci (na DPP)	-
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	NE (pouze email)	-	-	-	-
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	NE	-	-	-	-
	Operační program Technická pomoc	NE (pouze email)	-	-	-	-
Operační programy Praha	OP Praha konkurenceschopnost	NE (pouze email přímo na manažery projektu)				
	OP Praha Adaptabilita	NE (pouze email přímo na manažery projektu)				

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz a telefonické rozhovory

(375)	<p>Z výsledku šetření vyplynulo, že Zelené linky vznikají pouze u programů, které předpokládají vysoký počet příjemců i projektů. Počet hovorů za měsíc je cca 1000 (hrubý odhad) a to v závislosti na vyhlášených výzvách, které pochopitelně zvyšují aktuální zájem o zelenou linku. Dotazy zodpovídají proškolení analytici/analytičky, kteří jsou interními pracovníky/pracovnicemi.</p> <p>Vznikem zelené linky dochází ke snížení administrativních nároků na projektové manažery, jejichž primární pracovní náplň je jiná, než neustálé odpovídání mnohdy obecných dotazů.</p>
(376)	<p>Evalúátor doporučuje zřídit Zelenou linku pro ty oblasti podpory, které pracují s velkým množstvím žadatelů (oblasti podpory 1.1, 3.1, 3.3 a 3.4). Tuto bezplatnou linku by obstarávali analytici s detailní znalostí operačního programu a působili by jako filtr pro projektové manažery. Pokud by se jednalo o dotaz odborného rázu, analytik by přepojil volajícího na příslušného/požadovaného projektového manažera, který by byl kompetentní na podání požadované odpovědi. Taktéž v případě nepřítomnosti požadovaného projektového manažera by analytik byl schopen přepojit na jinou zastupující kompetentní osobu.</p>

6. Souhrn hlavních zjištění a doporučení

(377)	Roční operační vyhodnocení OP LZZ pro rok 2009 se v souladu se zadáním zaměřovalo na vyhodnocení pokroku, identifikaci problémů a stanovení doporučení pro optimalizaci implementace OP LZZ v oblasti příspěvku k plnění obecných cílů Společenství, věcného a finančního plnění cílů OP LZZ podpořenými projekty, nastavení systému výběru projektů a absorpční kapacity. Následující závěrečné shrnutí představuje klíčová zjištění a doporučení vzešlá z provedených analýz.
-------	---

6.1 *Hodnocení pokroku programu vzhledem k dosažení obecných cílů Společenství a relevantních národních politik*

(378)	Na úrovni dokumentace a vyhlašovaných výzev je návaznost OP LZZ na obecné cíle velmi dobrá . Reálný přínos podpořených aktivit je však vzhledem k malému věcnému pokroku zatím velmi nízký . Výraznou převahu mají v dosavadní podpoře projekty zaměřující se na přímou práci s cílovými skupinami, systémové projekty jsou zatím realizovány spíše okrajově. Právě systémové projekty mají však největší potenciál přispět k dosažení obecných cílů a k provedení reform.
(379)	Současné dostupné informace o výsledcích a přínosech projektů velmi omezují možnost zhodnocení reálného příspěvku projektů v naplňování obecných cílů. Indikátory výstupu, které jsou nejdříve dostupné, poskytují jen základní informace o počtech podpořených osob či počtu vytvořených produktů. Přínosnější v tomto ohledu je řada indikátorů výsledku a dopadu, jejichž hodnoty však budou získávány prostřednictvím evaluačních studií či statistických zdrojů s určitým časovým odstupem či pouze nárazově. Chybí možnost kategorizovaného přehledu o aktivitách projektů, což při velkém počtu podporovaných projektů velmi znesnadňuje jejich analýzu. Zcela chybí zdroj informací o hlubších přínosech realizovaných aktivit (např. skutečné zvýšení konkurenceschopnosti podniku, zvýšení kvalifikace podpořených osob).
(380)	Naplňování horizontálních témat je vyžadováno ve zúženém smyslu rovnosti žen a mužů a environmentální udržitelnosti. V případě udržitelného rozvoje považuje evaluátor toto zúžení za neúčelné , protože mnohem relevantnější než ekologický aspekt je pro lidské zdroje a zaměstnanost aspekt sociální a ekonomický . Stávající způsob sledování plnění horizontálních témat poskytuje prostor pro jejich nedostatečné zohledňování. Po žadatelích / příjemcích není v projektové žádosti ani v monitorovacích zprávách skutečně vyžadován (resp. není na něm lpěno) věcný popis opatření pro naplňování těchto témat, které tak zůstává spíše proklamativní .

6.2 *Hodnocení vývoje věcného pokroku s ohledem na původně stanovené cíle a důrazem na kvalitativní analýzu*

(381)	Realizace OP LZZ byla v roce 2009 výraznou měrou zasažena zhoršením ekonomické situace. Tato změna kontextu se projevila na výrazném zhoršení situace většiny cílových skupin a přináší významná rizika pro úspěšnost projektů (zejména v prioritní
-------	---

	ose 2 a oblastech podpory 3.3, 3.4) a dosažení a udržení očekávaných výstupů a výsledků (především v prioritní ose 1). Absorpční kapacita není, dle poznatků evaluátora, hospodářskou krizí ohrožena .
(382)	Některé oblasti podpory a výzvy jsou si svým zaměřením velice blízké (výzvy v oblastech podpory 1.2, 2.1, 3.3, 3.4, ale i 3.2), což přináší potenciál pro vzájemné doplňování a synergické působení, ale zároveň riziko překryvu, kdy téměř totožný projekt lze uplatnit ve více oblastech podpory. V současnosti je již patrná snaha pro přesnou specifikaci výzev, které těmto překryvům zabrání, v některých minulých výzvách (v oblasti podpory 2.1 vs. 3.3) však byly překryvy identifikovány.
(383)	Ve směru kvality projektů byla zejména v některých oblastech podpory (2.1) zjištěna nízká úroveň předkládaných analýz cílových skupin . Kladně lze v tomto ohledu hodnotit projekty v oblasti podpory 3.2, které svou propracovaností představují významný potenciál . Rezervy shledal evaluátor i v zapojení cílových skupin do rozhodování a nastavení projektů.
(384)	Překvapivě málo projekty využívají možnosti uzavírání partnerství (jen přibližně 1/3 projektů), které je významným principem prosazovaným v programech ESF. Hlavní identifikovanou bariérou je nemožnost získat pro partnera finanční příspěvek v partnerství mezi soukromým a veřejnoprávním subjektem. Partnerství mezi různými typy institucí přitom zásadním způsobem přispívá ke sdílení zkušeností a výsledků projektů a zvyšuje tak jejich dlouhodobé přínosy.
(385)	Systém výběru projektů je v současnosti nastaven na uspokojivé úrovni a je plně funkční. Z fokusních skupin i z analýzy hodnocení projektů však vyplynula velká nevyváženost hodnocení jednotlivých hodnotitelů , což lze přičíst individuální kvalitě hodnotitelů a především nastavení hodnotících kritérií, které momentálně poskytuje velký prostor pro odlišné názory, ale i rozdílné pochopení kritérií.

6.3 Hodnocení finančního vývoje čerpání

(386)	Dosažený finanční pokrok je v jednotlivých oblastech podpory a prioritních osách velmi rozdílný (od 4 % přidělené alokace v oblastech podpory 1.2, 2.2, 3.3 a prioritní ose 4 po 60 % v oblasti podpory 3.1). Důvody nedostatečného pokroku ve zmíněných oblastech podpory jsou nízká absorpční kapacita vlivem personální vytíženosti v případě oblasti podpory 2.2 a absence výzev v oblasti podpory 1.2, resp. jejich nevhodné vyhlášení v prioritní ose 4. Za celý program existuje poměrně velké riziko nesplnění pravidla n+3 za rok 2010 , pokud nebude projektový cyklus a certifikace výdajů probíhat plynule.
(387)	Absorpční kapacita je až na výjimku prioritní osy 4 ve všech oblastech podpory dostatečná. Zejména v oblastech podpory 1.1, 2.1, 3.3 a 3.4 lze dle dotazníkového šetření se strany podnikatelských subjektů, resp. NNO očekávat i do budoucna velký zájem o předkládání projektů , a to jednak z důvodu velkého množství potenciálních žadatelů, a jednak z důvodu často existenciální závislosti na projektech v případě NNO.

6.4 Souhrn hlavních doporučení

(388)	Z výše uvedených zjištění vyplynula doporučení, které evaluátor v následujícím shrnutí strukturoval pro lepší využitelnost dle jednotlivých adresátů a uvedl je chronologicky podle důležitosti .
-------	---

6.4.1 Vedoucí pracovníci ŘO/ZS

(389)	V zájmu naplnění pravidla n+3 v roce 2010 je nezbytné zajistit plynulost projektového cyklu od výběru projektů po certifikaci uskutečněných výdajů. Problematickými body v projektovém cyklu je nyní především výběr projektů, v němž dochází ve výzvách s velkým převisem žádostí ke zpoždování. V tomto směru doporučuje evaluátor promyšlené a plynulé vyhlášení spíše úžeji vymezených výzev a podporuje připravované zavedení externího administrátora . Ve fázi schvalování monitorovacích zpráv, která již ze zkušeností z minulého programovacího období patří také k problematickým, by měl také přinést zlepšení externí administrátor.
(390)	Přestože hodnocení implementace a komunikace se žadateli / příjemci nebylo součástí zadání, z terénních šetření vyplynula velká nespokojenost žadatelů / příjemců, na kterou považuje evaluátor za nutné reagovat. Nespokojenost zaznívala především ze strany subjektů podávajících projekty ve výzvách s velkým zájmem žadatelů (oblasti podpory 1.1, 3.4, 3.3). K odlehčení projektovým manažerům a zlepšení komunikace navrhuje evaluátor zavést telefonickou „Zelenou linku“ , kde budou operátoři s detailní znalostí programu a vyhlášených výzev filtrovat dotazy, které lze s touto znalostí zodpovědět (např. oprávněnost žadatele, způsobilost výdajů, aj.) a detailnější dotazy předávat dále projektovým manažerům.
(391)	Jako opatření, které by významně zvýšilo přínosy podporovaných intervencí a jednotlivých projektů, doporučuje evaluátor zavést mechanismy pro sdílení zkušeností realizátorů projektů z práce s cílovými skupinami a s účinností realizovaných aktivit . Zájem o akce pro sdílení zkušeností byl ověřen dotazníkovým šetřením, ve kterém přibližně 2/3 respondentů indikovaly o tyto akce zájem, přičemž preferovaly spíše neformální semináře před konferencemi. Více než 2/3 respondentů by uvítaly účast zahraničních odborníků a přes polovinu respondentů je ochotno se účastnit aktivně (např. přednést příspěvek).
(392)	Vzhledem k výrazným rozdílům ve schválené alokaci identifikovaným mezi jednotlivými kraji doporučuje evaluátor opatření na zvýšení absorpční kapacity v zaostávajících regionech . Vhodnými kroky by byla cílená informační kampaň o možnosti čerpání z OP LZZ a regionální informační centrum, popř. telefonická linka jako podpora při přípravě projektového záměru.

6.4.2 Pracovníci metodiky

(393)	ŘO/ZS a zprostředkovaně ani externí evaluátoři v současnosti nedisponují dostatkem snadno zhodnotitelných informací o kvalitě projektů a jejich přínosu pro cílové skupiny a nepřímo i naplňování obecných cílů. Jako zdroj těchto informací doporučuje evaluátor zavést pro realizátory povinnost sebeevaluace , jejíž výsledky budou optimálně v roční periodicitě předkládány jako příloha monitorovacích zpráv. Zpráva
-------	---

	ze sebeevaluace by měla na rozdíl od administrativně a finančně zaměřených monitorovacích zpráv hodnotit obsahovou náplň projektu a nad rámec monitorovacích indikátorů analyzovat účastníky operací a přínos realizovaných aktivit. Ze sebeevaluace by tak mělo vyplynout, zda např. vzdělávání zaměstnanců / uchazečů o zaměstnání přineslo objektivní zvýšení jejich kvalifikace (prostřednictvím vstupních a výstupních testů), jak účastníci projektů hodnotí účast v projektu, aj.
(394)	Evaluátor pozitivně hodnotí povinnost zpracování analýzy cílových skupin jako přílohy projektové žádosti, která začala být u některých výzev požadována. Doporučuje tuto povinnost rozšířit na všechny výzvy . Zároveň na základě zjištěné nízké úrovně předkládaných analýz doporučuje zpracovat standardy analýzy cílových skupin (nikoliv vzor nebo šablonu pro její zpracování), která bude sloužit jak žadatelům, tak hodnotitelům jako „minimum“, jež by měla kvalitní analýza obsahovat.
(395)	Vzhledem k tomu, že jako příčina rozdílného hodnocení externích hodnotitelů (které je v některých případech jen obtížně akceptovatelné) byla identifikována hodnotící kritéria , doporučuje evaluátor zvážit možnosti jejich úprav a to i s ohledem na množství vyhodnocených projektů a z nich získaných zkušeností. Jako jeden z podkladů mohou být použity i výstupy evaluace směrem k hodnotícím kritériím.
(396)	Evaluátor neshledal při analýze procesních pravidel závažnější nedostatky, přesto doporučuje zkontrolovat je z hlediska srozumitelnosti a jednoznačnosti (např. nahradit formulace typu „s dostatečným předstihem“ za konkrétní časový údaj) a nastavit pravidla pro situaci, kdy se nedaří plnit stanovené lhůty (dát vyhlásovatelům výzev možnost prodloužit stanovené lhůty pro hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti a věcné hodnocení). Dále evaluátor doporučuje zveřejnit Příručku P3 (Příručku pro hodnotitele projektu) a tím učinit v očích žadatelů proces výběru projektů transparentnějším.

6.4.3 Projektoví a finanční manažeři

(397)	Vzhledem k tomu, že z výsledků dotazníkového šetření i fokusních skupin vyplynulo, že žadatelé a příjemci považují za významný problém neuspokojivou komunikaci ze strany pracovníků ŘO/ZS, doporučuje evaluátor přistoupit ke komunikaci s žadateli/příjemci tak, aby byla v maximální míře přívětivá a aby dotvářela image „přátelského úřadu.“ To v praxi zahrnuje celou řadu dílčích kroků počínaje přesměrováním telefonní linky v případě dlouhodobé nepřítomnosti buď na zastupujícího kolegu nebo na sekretariát po ujištění žadatele/příjemce, že jeho problém se řeší v případě, kdy se žadatel/příjemce na stav řešení opakovaně táže.
-------	--

6.4.4 Realizátoři projektů

(398)	Část poznatků a vyvozených doporučení se týká přímo projektů a jejich realizátorů. Přestože evaluátor nepředpokládá, že by tato evaluační zpráva byla šířena i mezi realizátory projektů, uvedl zde tato doporučení pro zadavatele, který může realizátory s doporučeními seznámit např. prostřednictvím akcí pro sdílení zkušeností (viz výrok 374).
-------	---

(399)	<p>Významným faktorem přínosu projektů je zapojení cílových skupin do rozhodovacího procesu při přípravě projektu i jeho řízení. Cílové skupiny (či jejich zástupce) je vhodné zapojit formou dotazníkového šetření nebo rozhovorů při přípravě projektu, při konkrétním nastavování aktivit, ale i při vyhodnocování přínosu projektu. Práce s jednotlivými účastníky by měla být dlouhodobá, udržení kontaktu s účastníky i poté, co opustí projekt, přináší informace o dlouhodobých přínosech a jejich udržitelnosti. Cílovými skupinami se zde přitom nemyslí jen přímí účastníci operací, ale i další relevantní subjekty nebo skupiny osob (např. zaměstnavatelé v projektech zaměřujících se na nezaměstnané, veřejnost v projektech veřejné správy).</p>
-------	--

7. Literatura a informační zdroje

Seznam použité literatury

- (1) BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D.: Teorie regionálního rozvoje. Praha: Karolinum, 2002, 211 s.
- (2) NEPOLSKÁ, K., HLÍNOVÁ, M.: Význam kvalifikačního rozvoje pracovníků v podniku z pohledu teorie lidského kapitálu, 5. Odborná konference doktorského studia s mezinárodní účastí, Brno 2003, 6 s.
- (3) RABUŠICOVÁ, M., RABUŠIC, L.: Adult Education in the Czech Republic – Who participates and Why. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 2006, 42 (6): s. 1195-1218

Internetové zdroje:

- (4) APERIO - Společnost pro zdravé rodičovství. *Modelový program podpory sladování profesního a rodinného života (IS Equal)*. [online]. [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <http://www.aperio.cz/o-nas/projekty-aperio.shtml#mopps>
- (5) Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR. *Návrh opatření AMSP ČR k tlumení dopadů hospodářské krize*. [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupné z: http://www.amspace.cz/Upload/Store/navrh_amspace_vlade.pdf
- (6) Ceskenoviny.cz. *Vláda přijala Kocábovu analýzu o situaci Romů v ČR*. [online]. [cit. 2009-10-05]. Dostupné z: http://www.ceskenoviny.cz/domov/zpravy/vlada-prijala-kocabovu-analyzu-o-situaci-romu-v-cr/388862&id_seznam
- (7) Čížinský, Pavel. *Analýza vzniku a působení zprostředkovatelských agentur*. [online]. 2009. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2192196>
- (8) Evropský sociální fond v ČR. *Mapa sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit v České Republice*. [online]. [cit. 2010-10-01]. Dostupné z: http://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html
- (9) Chocholáčková, Kristina. *Kutná hora láká na práci: Reportáž o cizincích zaměstnaných ve firmě Foxconn*. [online]. [cit. 2009-10-15]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2204247>
- (10) Idnes.cz. *Kocáb: Romy nebudu podporovat plošně, pomůžu konkrétním rodinám*. [online]. [cit. 2009-12-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kocab-romy-nebudu-podporovat-plosne-pomuzu-konkretnim-rodinam-ps6-/domaci.asp?c=A091207_180109_domaci_ban
- (11) Integrovaný portál MPSV. *Zpráva o plnění Národního Lisabonského programu 2005 – 2008 (Národního programu reformy ČR)*. [online]. [cit. 2009-10-03]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akcni_plan
- (12) Keršnerová Radomíra. *Azrodina.cz. KDO JE TO DENNÍ MATKA / OTEC?*. [online]. [cit. 2010-01-05]. Dostupné z: (<http://www.azrodina.cz/2514-kdo-je-to-denni-matka-otec>).
- (13) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti*. Praha. 2006. [online]. [cit. 2009-11-05]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3052>
- (14) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Horizontální témata Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost*. Identifikační číslo: MAD 93. Příloha OM OP LZZ: D3. Praha. 2008. [online]. [cit. 2009-10-20]. Dostupné z: http://www.esfcr.cz/files/clanky/6218/D3_Horizontalni_temata.pdf
- (15) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Kalendář publikování míry nezaměstnanosti*. [online]. [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat>

- (16) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Koncepce integrace*. [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>
- (17) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007/2013*. [online]. [cit. 2009-10-10]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/dokumenty-1>
- (18) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Projekt Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*. [online]. [cit. 2009-10-01]. Dostupné z: <http://www.imigracecz.org/>
- (19) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *PROVÁDĚCÍ DOKUMENT Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost*. [online]. [cit. 2009-10-15]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/dokumenty-1>
- (20) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Třetí etapa průběžného hodnocení Programu Iniciativy Společenství EQUAL – závěrečná zpráva*. [online]. [cit. 2009-10-08]. Dostupné z: <http://www.equalcr.cz/clanek.php?lg=1&id=1444>
- (21) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Výroční zpráva o provádění operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2007*. [online]. [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/dokumenty-1>
- (22) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Výroční zpráva o provádění operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2008*. [online]. [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/dokumenty-1>
- (23) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. [online]. [cit. 2009-11-05]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob>
- (24) Ministerstvo práce a sociálních věcí. *ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA k projektu „Zhodnocení přístupů českých i zahraničních rozvojových partnerství Programu Iniciativy Společenství EQUAL při aplikaci horizontálního tématu gender mainstreaming“*. [online]. [cit. 2009-10-06]. Dostupné z: <http://www.equalcr.cz/clanek.php?lg=1&id=1451>
- (25) Ministerstvo pro místní rozvoj - Národní orgán pro koordinaci. *Metodika posuzování indikátorů pro zařazení do Národního číselníku indikátorů*. [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Metodicke-rizeni-NSRR/Metodicke-pokyny/Metodika-posuzovani-indikatoru-pro-zarazeni-do-NCI>
- (26) Ministerstvo vnitra České Republiky. *Integrace cizinců na území ČR*. [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>
- (27) Ministerstvo vnitra České Republiky. *Zelené karty*. [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>
- (28) Multikulturní centrum Praha. *Analýza vzniku a působení zprostředkovatelských agentur*. [online]. [cit. 2009-10-15]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2192196>
- (29) Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. *Změna sociálních služeb bude mít transformační náklady*. [online]. [cit. 2009-12-05]. Dostupné z: <http://www.vaclavkrasa.cz/zmena-socialnich-sluzeb-bude-mit-transformacni-naklady-106.html>
- (30) Nasepenize.cz. *Firmy propouští zaměstnance a berou je zpět jako brigádníky*. [online]. [cit. 2009-10-30]. Dostupné z: <http://www.nasepenize.cz/news/127/ARTICLE/5756/2009-10-30.html>
- (31) Podnikatel.cz. *Nárůst počtu OSVČ je nejvyšší v silniční motorové dopravě*. [online]. [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/aktuality/narust-osvc-nejvyssi-v-silnicni-motorove-doprave/>

- (32) Rada pro výzkum, vývoj a inovace. *Strategie hospodářského růstu*. [online]. [cit. 2009-09-20]. Dostupné z: http://home.cerge.cuni.cz/munich/TEXTY/2005_09_13_SHR_final.pdf
- (33) Řídící orgán Rámce podpory Společenství. *Horizontální témata v operačních programech 2007 – 2013*. [online]. [cit. 2009-10-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU/Horizontalni-priority/Dokumenty/Metodicka-doporuceni-Ramce-podpory-Spolecenstvi>
- (34) Senát ČR. *Regularizace nelegální migrace v České republice*. [online]. [cit. 2009-11-10]. Dostupné z: http://www.uprchlici.cz/ppu/docs/regularizace-nelegalni-migrace-v-cr_20060613143500.pdf
- (35) Statutární město Plzeň. *Koncepce prevence kriminality města Plzně na léta 2009 – 2011*. [online]. [cit. 2009-10-20]. Dostupné z: <http://www.bezpecnemesto.eu/prevence-kriminality/koncepce-prevence-kriminality/koncepce-prevence-kriminality.aspx>
- (36) The World Bank. *Czech Republic Improving Employment Chances of the Roma*. [online]. [cit. 2009-10-27]. Dostupné z: http://web.worldbank.org/external/projects/main?pagePK=64256111&piPK=64256112&theSitePK=40941&menuPK=115635&entityID=000333037_20081105213718&siteName=EXTBOD
- (37) Úřad vlády České republiky. *Koncepce romské integrace 2005*. [online]. [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=8150>
- (38) Úřad vlády České republiky. *Realizační plán koncepce romské integrace 2010 – 2013*. [online]. [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/170--ke-koncepci-romske-integrace-schvalene-vladou-65966/>
- (39) Úřad vlády České republiky. *Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku*. [online]. [cit. 2009-10-20]. Dostupné z: http://www.nvf.cz/rozvoj_lz/vystupy.htm
- (40) Ústav pro informace ve vzdělávání. [online]. [cit. 2009-10-12]. Dostupné z: <http://www.uiv.cz/>
- (41) Vidlák, M. *Tisíce cizinců padly v Česku do otroctví, úřady otrokáře kryjí*. [online]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/tisice-cizincu-padly-v-cesku-do-otroctvi-urady-otrokare-kryji-p6h-/ln_domov.asp?c=A090806_071745_ln_domov_ter
- (42) Vláda ČR. *Návrh provedení dlouhodobého monitoringu situace romských komunit v České republice v souvislosti se Zprávou o návrhu postupu ke zjišťování statistického zastoupení příslušníků romských komunit ve školách, v evidenci úřadů práce a v jiných institucích* [online]. [cit. 2009-09-15]. Dostupné z: www.vlada.cz/assets/ppov/...romske-komunity/.../Navrh_ODESLANO.doc
- (43) Vládní výbor pro zdravotně postižené občany. *Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2006 – 2009*. Praha. 2005. [online]. [cit. 2009-10-05]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/narodni-plan-vyrovnani-prilezitosti/>
- (44) Výzkumný ústav práce a sociálních věcí – VÚPSV, v.v.i. *Péče o děti předškolního a raného školního věku*. [online]. [cit. 2009-10-25]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_299.pdf
- (45) Wichterlová Lada. Gender Studies, o.p.s.. *Představujeme Prorodinný balíček*. [online]. [cit. 2009-10-15]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=2145780>

Zdroje statistických dat:

- (46) Czechpoint.cz. *Statistiky vydaných výstupů v rámci projektu Czech POINT*. [online]. [cit. 2010-01-05]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/426>
- (47) ČSÚ: *Cizinci podle typu pobytu, pohlaví a státního občanství - k 31. 10. 2009* [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/8200578577/\\$File/c01t01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/8200578577/$File/c01t01.pdf)
- (48) ČSÚ: *Cizinci v ČR - základní údaje v jednotlivých měsících; 2006/12 - 2009/12* [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/06003C0245/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/06003C0245/$File/c01r01.pdf)
- (49) ČSÚ: *Historicky nejvyšší meziroční vzestup nezaměstnanosti*. [online]. [cit. 2009-11-05]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam110409.doc>
- (50) ČSÚ: *Informační technologie ve veřejné správě*. [online]. [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/e_verejna_sprava_is2009/\\$File/is09_e.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/e_verejna_sprava_is2009/$File/is09_e.xls)
- (51) ČSÚ: *Národní účty*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu>
- (52) ČSÚ: *Počet cizinců v ČR - Popis aktuálního vývoje*. [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje
- (53) ČSÚ: *Sociální služby poskytované v zařízeních sociálních služeb v roce 2008*. [online]. [cit. 2009-11-05]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3201-09>
- (54) ČSÚ: *Sociální služby poskytované v zařízeních sociálních služeb*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3201-09>
- (55) ČSÚ: *Statistická ročenka České republiky*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/0001-09>
- (56) ČSÚ: *Struktura členění obyvatelstva dle ekonomické aktivity a zaměstnanosti*. [online]. [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/FA00348CC9/\\$File/310309m02cz.doc](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/FA00348CC9/$File/310309m02cz.doc)
- (57) ČSÚ: *Trh práce v ČR 1993 až 2007*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/3103-08>
- (58) ČSÚ: *Využívání ICT ve vztahu k veřejné správě – Jednotlivci*. [online]. [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <http://czso.cz/csu/katalog.nsf/hledat?SearchView&count=20&searchorder=1&searchfuzzy=1&query=%28%28ve%u0159ejn%E1%20spr%E1va%29%29&database=all&kraje=all&skupiny=all&start=1>
- (59) ČSÚ: *Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2008*. [online]. [cit. 2009-10-26]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/1D00355EB0/\\$File/400709a4.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/1D00355EB0/$File/400709a4.pdf)
- (60) ČSÚ: *Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/3101-09>
- (61) Integrovaný portál MPSV: *Nabídka a poptávka na trhu práce*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/trh>
- (62) Integrovaný portál MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/trh>
- (63) Integrovaný portál MPSV: *Statistiky o rekvalifikacích*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/rek>
- (64) Integrovaný portál MPSV: *Výdaje na státní politiku zaměstnanosti*, [online]. [cit. 2009-15-12]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydaje>

Další zdroje:

- (65) Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR: K problematice projektů (návrhy vyplývající z průzkumu zkušeností MSP s podáváním projektů), 2006
- (66) Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR: Návrhy pro urychlení rozvoje malých a středních podniků, 2008
- (67) DHV: Ex-ante evaluace Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost pro období 2007-2013 (závěrečná zpráva), 2006
- (68) Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. května 2008 o návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politiky zaměstnanosti členských států
- (69) MF: Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013, verze k 1. říjnu 2009
- (70) MF: Národní lisabonský program 2005 - 2008 (Národní program reforem České republiky), 2005
- (71) MF: Národní program reforem České republiky 2008 - 2010, 2008
- (72) MMR: Metodická příručka způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007 – 2013, aktualizovaná verze k 1. červenci 2009
- (73) MMR: Metodika monitorování programů strukturálních fondů, Fondu soudržnosti pro programové období 2007-2013, verze 2.4, 2009
- (74) MMR: Národní číselník indikátorů, 2009
- (75) MMR: Národní strategický referenční rámec České republiky 2007 – 2013, 2007
- (76) MMR: Strategie regionálního rozvoje České republiky, 2006
- (77) MMR: Zásady tvorby indikátorů pro evaluaci a monitoring, 2006
- (78) MPSV: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2007, 2008
- (79) MPSV: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2008, 2009
- (80) MPSV: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v prvním pololetí 2009, 2009
- (81) MPSV: Národní akční plán sociálního začleňování na léta 2004 – 2006, 2004
- (82) MPSV: Národní akční plán sociálního začleňování na léta 2006 – 2008, 2006
- (83) MPSV: Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2008 – 2010, 2008
- (84) MPSV: Výroční zpráva o provádění Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost 2008 (Verze schválená MV OP LZZ dne 1. června 2009), 2009
- (85) MŠMT: Strategie celoživotního učení ČR, 2007
- (86) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS);
- (87) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999 („nařízení o ESF“)
- (88) Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006 stanovující prováděcí pravidla pro aplikaci Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti („prováděcí nařízení“)
- (89) Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis;
- (90) Nařízení Komise (ES) č. 2342/2002 ze dne 23. prosince 2002, kterým se stanoví podrobná pravidla pro provádění nařízení Rady (ES) č. 1605/2002 ze dne 25. června

2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství;

- (91) Nařízení Komise (ES) č. 2343/2002 ze dne 23. prosince 2002 o rámcovém finančním nařízení pro orgány uvedené v článku 185 nařízení Rady (ES) č. 1605/2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství
- (92) Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách)
- (93) Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 („obecné nařízení“);
- (94) Nařízení Rady (ES) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství;
- (95) Nařízení Rady (ES) č. 1341/2008 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1083/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti, pokud jde o některé projekty vytvářející příjmy
- (96) Navreme Boheme: Organizace evaluačních fokusních skupin OP LZZ a evaluačního workshopu (závěrečná zpráva), 2009
- (97) Redeco, EUservis, GLE: Závěrečná evaluace OP RLZ – zhodnocení přínosu programu na poli rozvoje lidských zdrojů (závěrečná zpráva), 2008
- (98) Rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost
- (99) Sdělení 141/2005 Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost (2005–2008);
- (100) Sdělení Komise č. 24/2005 jarnímu Zasedání Evropské Rady - Společně k růstu a zaměstnanosti - Nový začátek lisabonské strategie - Sdělení předsedy Barrosa po dohodě s místopředsedou Verheugenem;
- (101) Úřad vlády ČR: Strategie hospodářského růstu České republiky, 2005
- (102) Úřad vlády ČR: Strategie udržitelného rozvoje České republiky, 2004
- (103) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2009 o provádění hlavních směrů politiky zaměstnanosti členských států v letech 2008–2010
- (104) Usnesení vlády č. 393/2006, o Zásadách dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025

Legislativní předpisy:

- (105) Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
- (106) Zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění
- (107) Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů
- (108) Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- (109) Zákon č. 261/2007 Sb., zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů (třírychlostní rodičovská dovolená)
- (110) Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- (111) Zákon č. 326/1999 Sb. Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
- (112) Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy
- (113) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- (114) Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- (115) Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon

8. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 4.1 – Vývoj HDP a míry nezaměstnanosti v Česku (v letech 2007-2009).....	36
Obrázek 4.2 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 1.1	66
Obrázek 4.3 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 3.1	69
Obrázek 4.4 – Regionální rozložení alokace schválených projektů v oblasti podpory 3.4	70

9. SEZNAM GRAFŮ

Graf 4.2 – Vývoj regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti v období 2007 – 2009.....	67
---	----

10. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1	– Složení expertního týmu	18
Tabulka 2.1	– Statistika dotazníkového šetření.....	21
Tabulka 2.2	– Harmonogram projektu.....	23
Tabulka 4.1	– Nabídka a poptávka na trhu práce dle klasifikace zaměstnání.....	41
Tabulka 4.2	– Přehled výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti.....	42
Tabulka 4.3	– Počet uchazečů ve vybraných nástrojích APZ.....	42
Tabulka 4.4	– Zaměření dalšího profesního vzdělávání v projektech oblasti podpory 1.1 (stavy P3 a P45).....	56
Tabulka 10.5	– Počet analyzovaných projektů	58
Tabulka 10.6	– Úroveň dopadu podle výzev.....	64
Tabulka 10.7	– Rozdělení intervencí OP LZZ.....	65
Tabulka 10.8	– Regionální rozložení alokací.....	67
Tabulka 10.9	– Srovnání alokace schválených projektů ve vztahu k regionálním potřebám na úrovni krajů (ČR=100).....	71
Tabulka 10.10	– Statistická analýza hodnocení projektů.....	76
Tabulka 10.11	– Hodnotící kritéria pro OP LZZ.....	80
Tabulka 10.12	– Přehled výzev, u kterých byla použita specifická kritéria.....	90
Tabulka 5.1	– Přehled projektů dle jednotlivých os.....	102
Tabulka 5.2	– Dostupnost Zelených linek v jednotlivých operačních programech.....	112

11. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Realizované fokusní skupiny a jejich hlavní zjištění

Příloha č. 2 – Výsledky Dotazníkového šetření

Příloha č. 3 – Zhodnocení výzvy č. 35

Příloha č. 4 – Vazba na nadřazené dokumenty

Příloha č. 5 – Analýza socioekonomické situace v souvislosti jednotlivých prioritních os programu OP LZZ

Příloha č. 6 – SWOT analýza současné socioekonomické situace v kontextu realizace OP LZZ

Příloha č. 7 – Dekompozice specifických cílů na jednotlivé výzvy

Příloha č. 8 – Typové projekty dle jednotlivých prioritních os OP LZZ

Příloha č. 9 – Finanční pokrok dle jednotlivých prioritních os OP LZZ